

ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

งานวิจัยเรื่อง

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง
: กรณีศึกษา แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Borderland Hueng-Khong River Tourism Quality and Standard Development
: Case Study Keang Khud Koo, Chiang Khan, Loei

สุวารีย์ ศรีปุณณะ และคณะ
ศษ.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

๒๗

๑๑๖.๑๓

เลขเรียกหนังสือ.....	๗๘๗๕ ง
ศูนย์วิทยบริการ	
เลขทะเบียน.....	๑๔๕๑๔๒
วันเดือนปี.....	15 ต.ค. 2549

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2548

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง : กรณีศึกษา แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ชื่อผู้วิจัย	ดร.สุวารี ศรีปุณณะ ศษ.ด. ^{1*} นางมณีรัตน์ สุตันตั้งใจ M.Sc. ² และ นายวินัย สุตันตั้งใจ M.Sc. ²
คณะ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดชายแดนไทย-ลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำโขงเป็นพรมแดน มีแหล่งท่องเที่ยวชายแดน ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงคือแก่งคุดคู้ ซึ่งจำนวนมีนักท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดเลย แต่คุณภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวยังต้องปรับปรุง โครงการวิจัยจึงได้ศึกษาแบบแผนและสภาพการจัดการท่องเที่ยวชายแดนแก่งคุดคู้ เพื่อค้นหารูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือแบบสำรวจ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT/AIC ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี (มิถุนายน 2547-พฤษภาคม 2548)

ผลการวิจัยพบว่า แก่งคุดคู้มีแบบแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนพื้นที่รอบนอกของแก่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและพื้นที่ทั้งหมดดูแลโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระบบการบริหารเป็นขั้นๆ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในหน้าที่รับผิดชอบ เนื่องจากข้าราชการผู้ประสานงานระหว่างองค์กร สภาพและคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวที่ชี้วัดจากระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยใช้ดัชนีชี้วัด 10 ข้อ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึก สุขา ความปลอดภัย กิจกรรมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวทางเรือ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจระดับปานกลาง

ผลการจัดเวทีร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องพบว่าทุกฝ่ายเห็นตรงกันถึงความพร้อมของแก่งคุดคู้ในด้านทุนทางธรรมชาติและทุนทางสังคมเพราะมีธรรมชาติที่สวยงาม ผู้คนมีใจให้บริการ มีกลุ่มที่เข้มแข็งหลายกลุ่ม แต่ปัญหาของการพัฒนานั้นเกิดจากการบริหารจัดการแบบพหุภาคี และการขาดผู้นำทางความคิด ดังนั้นรูปแบบของการพัฒนาที่เหมาะสมคือ หนึ่งการมอบหมายให้ภาคีที่มีความพร้อมดูแล

พื้นที่ บริหารโดยการประชุมระดมความคิดเห็นและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสม และสองการสร้างความสำเร็จและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนโดยใช้ดัชนีชี้วัดเป็นมาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพ จากการดำเนินการดังกล่าวพบว่าสภาพพื้นที่และการบริหารงาน มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างก่อนพัฒนาและหลังพัฒนา

โดยผลจากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปเกือบร้อยละ 50 และนักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุมร้อยละ 65 เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คนในชุมชนกว่าร้อยละ 83 มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน พื้นที่การวิจัย ความเชี่ยวชาญของคณะวิจัย ระยะเวลาในการทำวิจัย กระบวนการวิจัย การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย ผลต่อเนื้องที่เกิดขึ้นได้แก่ มีการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบหน้าที่ในระดับกลุ่ม มีการเสนอโครงการในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อนุมัติงบประมาณบางส่วนในการปรับปรุงพื้นที่

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการวิจัยการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมที่ใช้มาตรฐานระดับนานาชาติมาประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะของพื้นที่วิจัย และกลุ่มนักท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ เพื่อสร้างเป็นดัชนีมาตรฐานของท้องถิ่น โดยให้ภาคีที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิด วางแผน และดำเนินการ ภายใต้การประสานงานและความช่วยเหลือโดยองค์กรภายนอก เช่น สถาบันการศึกษา และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย จึงควรที่จะได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย เชิงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เกิดเครือข่ายการท่องเที่ยวในเขตชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง ที่จะสามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้ต่อไป

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี * หัวหน้าโครงการวิจัย

Research Title Boarderland Hueng-Khong river tourism quality and standard development :Case Study Keang Khud Koo, Chiang Khan, Loei.

Name Dr.Suwaree Sripoona Ed.D.^{a*} , Mrs.Maneerat Suthanthangjai M.Sc.^b and Mr.Winai Suthanthangjai M.Sc.^b

Faculty Humanities and Social Sciences

Institute Loei Rajabhat University

Year 2005

Abstract

Along the great Mae Khong River, there is a natural beauty tourist attraction known as "Keang Khut Koo". This unique area is well known for more than century and considered to be one of the most attractive tourist destinations in Loei Province. However, tourism quality here is still far beyond the standard. As a Participatory Action Research (PAR), this project aims to study tourism management pattern in order to develop tourism models and to promote this unique tourist destination. Parties involved in this study were stakeholders, local communities, local government organizations and tourists. The study was carried out for one year starting from June 2005 until May 2006, mainly by mean of surveys, questionnaires, interviews, and AIC/SWOT analysis.

Preliminary study revealed that this small area has been managed by village committee for years. Local authority was only responsible for outer surrounded area of Keang Khut Koo and Provincial authority was supposed to look after the whole area. However, all parties seemed to ignore their responsibility, lack of cooperation and blame each other, which then resulted in poor management and the area was left unpleasantly for many years. To solve this problem, we then set up a tourism standard based on 10 indicators (i.e. information center, car park, signs, environmental quality, food stalling, gift shops, toilets, security, tourist activities and ferry operation). These indicators were then evaluated by the tourists via questionnaires and found to be only moderate satisfaction to them. Group discussion was also carried out and the results showed that the area has high potential both naturally and socially but lack of leadership and partnership cooperation. Therefore, all parties involved had agreed to set up an action development by having responsible groups and clear model to follow so that tourism standard can be improved.

After the model was put into action, tourism standard was again evaluated by tourists and the community itself. It was found that over 50 percent of general tourists and over 65 percent of controlled groups noticed a positive outcome. As a whole, 83 percent in the community reached high satisfaction after development. There were establishment of responsible groups, area development proposals and consequently approved grants from provincial authority. As a result, it can be clearly seen that PAR on the area-based model using community driving-force with

outside assistance gave the optimum outcome of community tourism management. In conclusion, it is recommended that government policy on tourism and efficient infrastructures should be improved to support a possible tourism linkage between Loei and our neighbor nations in the near future.

^a *Faculty of Humanities and Social Sciences,* ^b *Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University* *Project Leader

กิตติกรรมประกาศ

คณะวิจัยขอขอบคุณเครือข่ายวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ได้ส่งเสริมการวิจัยเพื่อชุมชนอย่างแท้จริงทำให้เกิดนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้งในสถาบันการศึกษาและในชุมชน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เป็นผู้ร่วมวิจัยทุกขั้นตอน โดยร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมกันประเมินผล และร่วมกันรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันช่วยกันจนเกิดการดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จนเกิดรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการหมู่บ้านน้อย และชาวบ้านน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน กลุ่มหลังคาแดง(กลุ่มจำหน่ายของที่ระลึก) กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มเรือนำเที่ยว กลุ่มสตรีผลิตมะพร้าวแก้ว ผู้ประกอบการส่วนบุคคลในแก่งคุดคู้ เชียงคานฮิลลีสอร์ท เทศบาลเชียงคาน ตำรวจภูธรตำบลเชียงคาน นายอำเภอเชียงคาน สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดเลย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย ร.8 พัน 1 ค่ายศรีสองรักจังหวัดเลย และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง-โขง อาทิ ชุมชนท่องเที่ยวท่าดีหมี ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถบ้านคกจิว และหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่ไม่อาจกล่าวถึงได้ทั้งหมด นอกจากนี้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้แก่ ศูนย์วิทยาศาสตร์ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์ โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เป็นต้น ซึ่งคณะนักวิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย เพื่อให้จังหวัดเลยมีเครือข่ายการท่องเที่ยวชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านแถบลุ่มน้ำโขงสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์จังหวัดเลย โดยความร่วมมือระหว่างภาคีในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานต่อไป

สุวารีย์ ศรีบุญนะ และคณะ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2 ตุลาคม 2548

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)	
กิตติกรรมประกาศ	(5)	
สารบัญ	(6)	
สารบัญภาพ	(8)	
สารบัญตาราง	(9)	
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	ผลการศึกษเบื้องต้นและโครงการที่ดำเนินการ	2
	คำถามการวิจัย	5
	วัตถุประสงค์การวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	กรอบแนวคิดการวิจัย	7
	คำนิยามศัพท์	8
	วิธีดำเนินการวิจัย	9
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
	การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	14
	ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism).	21
	การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว	23
	สถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวไทย	26
	สถานการณ์และสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเลย	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30

บทที่ 3	บริบทชุมชน	33
	บริบทชุมชนบ้านน้อย	33
	บริบทแหล่งท่องเที่ยวเวียงแก้วคุดคู้	36
บทที่ 4	ผลการวิจัย	39
	การสำรวจสภาพการจัดการท่องเที่ยวเวียงแก้วคุดคู้	39
	การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง	41
	การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก่อนการพัฒนา	46
	การปฏิบัติการพัฒนา	61
	การจัดประชุมทบทวนแผนการปฏิบัติการพัฒนา	67
	การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวหลังการพัฒนา	68
	การประชุมภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสรุปผลการวิจัย	80
	การสรุปงานวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน	80
บทที่ 5	บทสรุป วิจัยารณ์ผล และข้อเสนอแนะ	85
	บทสรุป	85
	วิจัยารณ์ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย	98
	ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม		102
ภาคผนวก		104
	ภาคผนวก ก ภาพกิจกรรมการวิจัย	105
	ภาคผนวก ข ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนา	129
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็น	133
	ภาคผนวก ง หนังสือเชิญร่วมกิจกรรมวิจัย(บางส่วน)	138
	ภาคผนวก จ ประวัตินักวิจัย	140

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทย	26
3.1	แผนที่แสดงที่ตั้งแก่งคุดคู้	38
ก.1	ลักษณะความงามตามธรรมชาติของแก่งคุดคู้	105
ก.2	แบบแผน สภาพการท่องเที่ยวก่อนการวิจัย	106
ก.3	การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง	107
ก.4	การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	108
ก.5	กลุ่มจับปลาแม่น้ำโขง	109
ก.6	การติดตามประเมินโครงการของสำนักงานการอุดมศึกษา	110
ก.7	บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้ก่อนได้รับการพัฒนา	111
ก.8	บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้ระหว่างการพัฒนา	112
ก.9	บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้หลังการพัฒนา	113
ก.10	ต้นจำฉาบโบราณระหว่างการพัฒนาในบริเวณสวนหย่อม	114
ก.11	หลังการปรับปรุงการจัดระบบร้านค้า	115
ก.12	หลังการปรับปรุงโรงผลิตอาหารของกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง	116
ก.13	การวิจัยและสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของกลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมือง	117
ก.14	การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหารของกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง	118
ก.15	การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหารของกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว	119
ก.16	การวิจัยน้ำมะพร้าวที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว	120
ก.17	การวิจัยกะลาที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว	121
ก.18	การพัฒนากลุ่มเรือนำเที่ยว	122
ก.19	ป้ายต่างๆ หลังการพัฒนา	123
ก. 20	สื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยว	124
ก. 21	ประชุมภาคีทั้งหมดเพื่อสรุปการวิจัย	125
ก. 22	พิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวและนิทรรศการการวิจัย	126
ก. 23	พิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้สู่คุณภาพมาตรฐาน	127
ก. 24	การเผยแพร่ผลงานวิจัย	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยงทั่วไป	47
4.2	ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไป	48
4.3	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไปด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจ	51
4.4	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไปด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ	52
4.5	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงทั่วไปด้านการมาเที่ยวซ้ำและข้อเสนอแนะอื่นๆ	53
4.6	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยงควบคุม	54
4.7	ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุม	56
4.8	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุมด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจ	59
4.9	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุมด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ	59
4.10	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงควบคุมด้านการมาเที่ยวซ้ำและข้อเสนอแนะอื่นๆ	60
4.11	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยงกลุ่มทั่วไปหลังการพัฒนา	68
4.12	ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไปหลังการพัฒนา	70
4.13	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไปด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจหลังการพัฒนา	73
4.14	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงทั่วไปด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการหลังการพัฒนา	73
4.15	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยงควบคุมหลังการพัฒนา	74
4.16	ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุมหลังการพัฒนา	76
4.17	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุมด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจหลังการพัฒนา	79
4.18	ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยงควบคุมด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการหลังการพัฒนา	79
4.19	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมงานสรูปงานวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยง	82
4.20	การประเมินเกี่ยวกับโครงการวิจัยและคณะวิจัย	83

4.21	การประเมินเกี่ยวกับการจัดพิธีเปิด	84
5.1	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวทั่วไป	91
5.2	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวควบคุม	94
๗.1	การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนากลุ่มทั่วไป	105
๗.2	การเปรียบเทียบระดับคะแนนความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนาที่ศึกษากลุ่มควบคุม	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ทำรายได้เข้าประเทศกว่าปีละ 4 แสนล้านบาทตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา และมีอัตราการขยายตัวของรายได้กว่าร้อยละ 5 ทุกปี (ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของประเทศไทย, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549) ความสามารถด้านการท่องเที่ยวของไทยมีรากฐานมาจากการมีทรัพยากรพื้นฐาน (Basic resources) ด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี มีธรรมชาติที่สวยงาม มีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของภูมิภาค ประชาชนมีอัธยาศัยและทัศนคติที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และยังมีทรัพยากรที่สามารถพัฒนามาใช้เพื่อจัดการท่องเที่ยวได้อีกมาก

รัฐบาลได้กำหนดให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์เชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนทางเศรษฐกิจ และมุ่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ภายในปี 2549 โดยเฉพาะให้เป็นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านแบบทวิภาคี ไทย-ลาว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความร่วมมือชายแดนเพื่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองของทั้งสองประเทศ โดยให้มีคณะกรรมการร่วมระดับจังหวัด - แขวง ที่มีพรมแดนติดต่อกันได้พบปะหารือกันอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (บันทึกการประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว ครั้งที่ 4 , 28-31 ต.ค. 46) ในเขตชายแดนภาคเหนือตอนบนให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเหือง และเปิดจุดผ่านแดนถาวรที่ด่านท้องถิ่นในเขตจังหวัดเลย 3 จุด เชื่อมเส้นทางสู่เขตไชยะบุรี และแขวงหลวงพระบาง ใน สปป.ลาว จังหวัดเลยจึงเป็นประตูสู่การเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ที่จะเชื่อมต่อเมืองหลวงพระบาง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกและการสร้างความสัมพันธ์เป็นเมืองคู่แฝดต่อไป

ชายแดนตลอดลำน้ำเหือง-โขง ตั้งแต่ จ.เลย ถึง จ.หนองคาย จึงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวชายแดนที่มีความสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวบริเวณนี้จึงควรได้รับการพัฒนาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพื่อรองรับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำโขงในดินแดนไทย-ลาว และอินโดจีนต่อไป ทั้งเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและกลุ่มยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มที่ 1 (เลย อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ให้เป็นพำนัก

ที่สองของนักลงทุนและนักท่องเที่ยว โดยจะพัฒนาให้เป็นเมืองในฝันของนักท่องเที่ยวและเพิ่มนักท่องเที่ยวอย่างน้อยร้อยละ 6 ต่อปี

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายแดนริมแม่น้ำโขงจึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนเพื่อสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติและภูมิภาค โดยจะจัดให้มีการวิจัยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง : กรณีแก่งคุดคู้ ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน จ.เลย ทั้งนี้เพราะแก่งคุดคู้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเลยมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากสถิติการท่องเที่ยว ปี 2546 เพียง 6 เดือนแรก (ม.ค.-มิ.ย.) มีนักท่องเที่ยวเข้าไปจังหวัดเลย 343,939 คน มีรายได้ 441.2 ล้านบาท แหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือแก่งคุดคู้ ร้อยละ 60.17 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมาจึงเป็นอุทยานแห่งชาติภูเรือ ร้อยละ 48.31 และอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ร้อยละ 22.88 และอื่นๆ (รายงานยุทธศาสตร์จังหวัดเลย, 2547) ทั้งนี้ แก่งคุดคู้มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงเพราะมีที่ตั้งและลักษณะที่เหมาะสม เพราะอยู่ชายแดนริมแม่น้ำโขง เป็นแก่งที่มีเอกลักษณ์ แต่คุณภาพด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวด้านต่างๆยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ และยังทำอยู่ในภาวะของข้อจำกัดโดยยังไม่สามารถใช้ศักยภาพหลายด้านที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ (สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง, 2547)

1.2 ผลการศึกษาเบื้องต้นและโครงการที่ดำเนินการแล้ว

จังหวัดเลยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 520 กิโลเมตร ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีแม่น้ำโขงและแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนกับ สปป.ลาว รวมระยะทาง 194 กิโลเมตร (แม่น้ำโขง 123 กิโลเมตร, แม่น้ำโขง 71 กิโลเมตร) โดยติดต่อกับแขวงไชยะบุรี แขวงหลวงพระบาง และแขวงเวียงจันทน์ ของ สปป.ลาว ภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงร้อยละ 80 จึงมีลักษณะโดดเด่นเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศสวยงามและอากาศหนาวจัด จนมีคำขวัญว่า "เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม ดอกไม้งามสามฤดู"

แก่งคุดคู้ เป็นแก่งหินขวางกลางลำน้ำโขง ทอดยาวจากฝั่งแม่น้ำด้าน สปป.ลาว มาเกือบจดฝั่งไทย ที่บ้านน้อย ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน จ.เลย จากภูมิประเทศที่แปลกมีเพียงแห่งเดียวในลำน้ำโขง เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีเสน่ห์และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมที่คนท้องถิ่นและคนต่างถิ่นใฝ่ฝันที่จะได้ชื่นชม และควรแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นบริเวณชายแดนของจังหวัดเลยตลอดไป ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 150,000 คน แก่งคุดคู้ อยู่ห่างจากตัวเมืองเลย 47 กิโลเมตร อยู่บนเส้นทางสายเชียงคาน-ปากชม ห่างจากที่ตั้งอำเภอเชียงคาน 5 กิโลเมตร มี

สภาพเป็นแก่งหินหรือป็นหินขนาดใหญ่ทอดตัวยาวเกือบจรด 2 ฝั่งแม่น้ำ ทำให้กระแสน้ำเชี่ยวไหลผ่านแก่ง ช่วงที่น้ำลดทำให้เห็นแก่งคุดคู้ชัดเจนคือช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม บริเวณที่นิยมท่องเที่ยวคือที่ราบริมฝั่งแม่น้ำและหาดหิน หาดทรายซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน จุดนี้สามารถนั่งชมความงามของแก่งคุดคู้ ที่มีน้ำโขงไหลผ่านมุ่งสู่ทิศตะวันออก และมีภูควายเงิน ภูหมอน ภูผาแป้น และภูห้อยแล่งซึ่งมีรูปร่างและโครงสร้างของหินแตกต่างกัน โดยมีทั้งภูเขาหินปูน ภูเขาหินอัคนี และภูเขาหินตะกอนซึ่งล้วนเป็นเสมือนฉาก ฐูให้แก่งสวยงามโดดเด่นยิ่งขึ้น สวนริมฝั่งแม่น้ำที่มีสภาพเป็นหาดหินมีหินกรวดหลากสีสวยงามที่ถูกน้ำพัดพามา ริมฝั่งน้ำเป็นหาดทรายสีขาว และมีคั้งน้ำส่วนที่เป็นโค้งตวัดของแม่น้ำโขงอยู่ด้านฝั่งไทยบริเวณปลายป็นหินแก่งคุดคู้ มีตำนานพื้นบ้านเรื่อง "สิ่งดั่งแดง" กล่าวถึงการเกิดของแก่งคุดคู้ การท่องเที่ยวทางน้ำจากแก่งคุดคู้มีเรือนำเที่ยวล่องชมลำน้ำโขงและสามารถเช่าเรือข้ามไปฝั่ง สปป.ลาว ไปเที่ยวเมืองसानะคามได้แต่ต้องไปขออนุญาตผ่านแดนที่ด่านอำเภอเชียงคาน ซึ่งอยู่ห่างออกไปทางทิศตะวันตกประมาณ 5 กิโลเมตร พื้นที่ท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ริมฝั่งแม่น้ำโขงที่บ้านน้อยมีร้านอาหารพื้นบ้านและร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและของที่ระลึก มีลานจอดรถ สวนหย่อม และจุดชมวิว ตลอดเส้นทางจากบ้านน้อยถึงแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์นมแปรรูปที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น มะพร้าวแก้ว กล้วยทอด มันทอดหลากหลายสูตร รวมทั้งผลผลิตจากสวนของเกษตรกรในท้องถิ่นตามฤดูกาล เช่น มะขาม พุทรา มะม่วง แคนตาลูป และอื่นๆ ซึ่งมีราคาถูก สด ใหม่ ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้แก่งคุดคู้มีแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระยะสั้นได้ เช่น ภูผาแป้น ภูทอก พระพุทธบาทภูควายเงิน วัดท่าแขก วัดหอสองนาง วัดศรีคุณเมือง วัดมหาธาตุ ดอนไช้ แก่งฟ้า แก่งจันทร์ เป็นต้น

ความสวยงามของธรรมชาติของแก่งคุดคู้ที่ชาวบ้านให้ฉายาว่า "สวรรค์บนดิน" มีที่ตั้งเหมาะสม สะดวกต่อการเดินทาง และเป็นแหล่งที่มีปลากชุกชุมในอดีต เพราะเป็นคั้งน้ำที่เกิดจากทางน้ำโค้งตวัด การเกิดป็นหินแก่งคุดคู้เป็นผลจากการแทรกดันตัวของแมกมาและเย็นตัวภายในเปลือกโลกจนกลายเป็นหินแกรนิต เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในยุคเพอร์โมไทรแอสซิก มีผลให้หินตะกอนบริเวณนี้ที่อยู่ในที่ต่ำกลางลำน้ำโขงซึ่งเป็นหินที่ตกตะกอนมาก่อน มีอายุเก่าแก่กว่าถูกดันตัวสูงขึ้นและโดนความร้อนจัด จนเกิดการแปรสภาพกลายเป็นหินแปรชนิด ควอร์ตไซต์ วางตัวในแนวตะวันออกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงเหนือขวางลำน้ำ กระแสน้ำกัดเซาะบางส่วนไปคงเหลือบางส่วนไหลกลางลำน้ำโขงให้เห็นเป็นป็นนของชั้นหินขวางลำน้ำ ป็นหินที่เรียกแก่งคุดคู้นี้ จึงเห็นได้ชัดในฤดูแล้งที่น้ำในแม่น้ำมีปริมาณน้อย เมื่อน้ำในแม่น้ำไหลมาปะทะป็นหินที่ขวางกันอยู่กระแสน้ำจึงลดกำลังลงอย่างกระทันหัน แล้วไหลอ้อมลงช่องแคบปลายป็นหินอย่างเชียวกราก ทำให้ด้านหน้าแก่ง

เกิดน้ำวนและเกิดการสะสมของกรวดหินที่ถูกน้ำพัดมา เมื่อเกิดน้ำลดลงจึงปรากฏหาดกรวดหลากหลายขนาด สีล้วน และรูปร่างทั้งกลมแบนสวยงาม จนกลายเป็นภาพสวยงาม

พื้นที่ท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงนี้มีพื้นที่ประมาณ 7 ไร่เศษ เดิมเป็นของเอกชน แต่มีผู้คนนิยมขอเข้าไปเยี่ยมชมแก่ง จนวันที่ 31 ธ.ค. 2529 นางสาวหยุด สุรการ เจ้าของที่ดินได้มอบที่ดินให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลยเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ต่อมาโยธาธิการจังหวัดเลยได้ปรับปรุงพื้นที่กันตลิ่งพัง และจัดระบบการท่องเที่ยว โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคานและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย ชาวบ้านน้อยซึ่งเป็นหมู่บ้านติดพื้นที่แก่งคุดคู้ ได้ยึดเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพค้าขายอาหาร เมื่อมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและจัดระบบขึ้นจึงมีการรวมกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง โดยพ่อบ้านเป็นผู้สร้างเพิงตลอดริมน้ำ มีพัฒนาชุมชนมาจัดระบบกลุ่มให้ กลุ่มดำเนินการได้ผลดีมีการแบ่งงานกันทำ ขายได้ตลอดปี แม้ฤดูน้ำหลาก ในฤดูแล้งขยายพื้นที่ตั้งซุ้มอาหารลงไปในหาดหินกรวดทรายริมแม่น้ำโขง 5-10 ไร่ ภายหลังมีกลุ่มอาหารพื้นเมืองแปรรูปผลผลิตเป็นมะพร้าวแก้ว มะขามกวน ก๋วยทอด ผลิตภัณฑ์ค้าขายแก่นักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ภายในแก่งคุดคู้ และมีร้านค้าของที่ระลึกหลากหลายรูปแบบ ปัจจุบันมีศาลาพักผ่อน รีสอร์ท และบริการอื่นๆเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

เมื่อมีผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น ความเสื่อมโทรมของพื้นที่ก็ตามมา คุณภาพการบริการลดลงบางส่วน เช่น คุณภาพอาหาร การดูแลสุขอนามัย สิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ยังไม่มีบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ขณะที่แก่งคุดคู้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเลยที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด หากได้พัฒนาคุณภาพและขยายเส้นทาง จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายรูปแบบและจัดการระบบข้อมูลให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเที่ยวกับแหล่งอื่นใกล้เคียงและแหล่งท่องเที่ยวใน สปป.ลาว รวมทั้ง จังหวัดชายแดนที่เชื่อมต่อกันโดยเฉพาะจังหวัดหนองคาย และจังหวัดอื่นในกลุ่มยุทธศาสตร์เดียวกันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวชายแดนริมน้ำเหือง-โขง มีความโดดเด่นและมีความพร้อมที่จะรองรับเป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลักของกลุ่มประเทศอินโดจีนและแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขงต่อไป จึงต้องเร่งพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั่วไปยอมรับได้

หนึ่งในปี 2546 ทีมวิจัยนี้ได้ดำเนินการวิจัยในโครงการเสริมสร้างศักยภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชนชายแดนเชิงนิเวศแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาชุมชนชายแดนลุ่มแม่น้ำเหือง-โขง บ้านท่าดีหมี อ.เชียงคาน จ.เลย ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเชียงคาน 25 กิโลเมตร ห่างจากแก่งคุดคู้ 28 กิโลเมตร ที่แหล่งท่องเที่ยวบ้านท่าดีหมีซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำเหืองไหลลงสู่มแม่น้ำโขง เช่นพระพุทธรูปใหญ่ปางลีลา

ตั้งอยู่บนยอดภูเขาหรือภูผากว้างซึ่งตั้งอยู่ที่รอยต่อแม่น้ำเหือง-โขง มีศาลเจ้าพ่อปากเหือง มีแม่น้ำสองสีเกิดจากแม่น้ำเหืองไหลลงสู่แม่น้ำโขงปรากฏในช่วงน้ำลด มีการจัดโฮมสเตย์(Home stay) จัดเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมและการท่องเที่ยวสวนเกษตรขึ้นในชุมชน และมีกิจกรรมการจัดงานท่องเที่ยวงานชมแม่น้ำสองสี ประเพณีไหว้พระใหญ่ปากน้ำเหือง-โขง ที่บ้านท่าดีหมี ทุกวันที่ 12 เมษายน ของทุกปี โดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน และชุมชนโดยรอบ กิจกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นหลังจากมีการวิจัยพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว ที่คณะนักวิจัยเข้าไปดำเนินการ จากแหล่งท่องเที่ยวปาก ที่บ้านท่าดีหมี ซึ่งสามารถเชื่อมต่อเส้นทางท่องเที่ยวกับแก่งคุดคู้ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยปกติมีการท่องเที่ยวเส้นทางนี้อยู่บ้างจึงควรได้พัฒนาแก่งคุดคู้ให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับการเชื่อมเป็นเครือข่ายและเส้นทางท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหืองโขงที่ถาวรต่อไป และเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอื่นและ สปป.ลาว ต่อไป เมื่อทีมวิจัยเข้าไปศึกษาความเป็นไปได้ของการวิจัยในพื้นที่แก่งคุดคู้ โดยจัดเวทีประชาคมชุมชนบ้านน้อยและกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในแก่งคุดคู้ ส่วนใหญ่เห็นด้วยและอยากให้ดำเนินการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาแก่งคุดคู้ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยทุกกลุ่มพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ โครงการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นด้วยความเห็นชอบของผู้เกี่ยวข้องกับแก่งคุดคู้

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 แบบแผนและสภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวแก่งคุดคู้เป็นอย่างไร มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องเพียงใด

1.3.2 รูปแบบของการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับมาตรฐานมาตรฐานการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นและระดับชาติจะทำได้อย่างไร

1.3.3 แบบแผนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้ได้คุณภาพสู่มาตรฐานที่นักท่องเที่ยวทั่วไปยอมรับได้ควรทำอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.4.1 เพื่อศึกษาแบบแผนและสภาพปัจจุบันของการจัดการท่องเที่ยวชายแดนแก่งคุดคู้

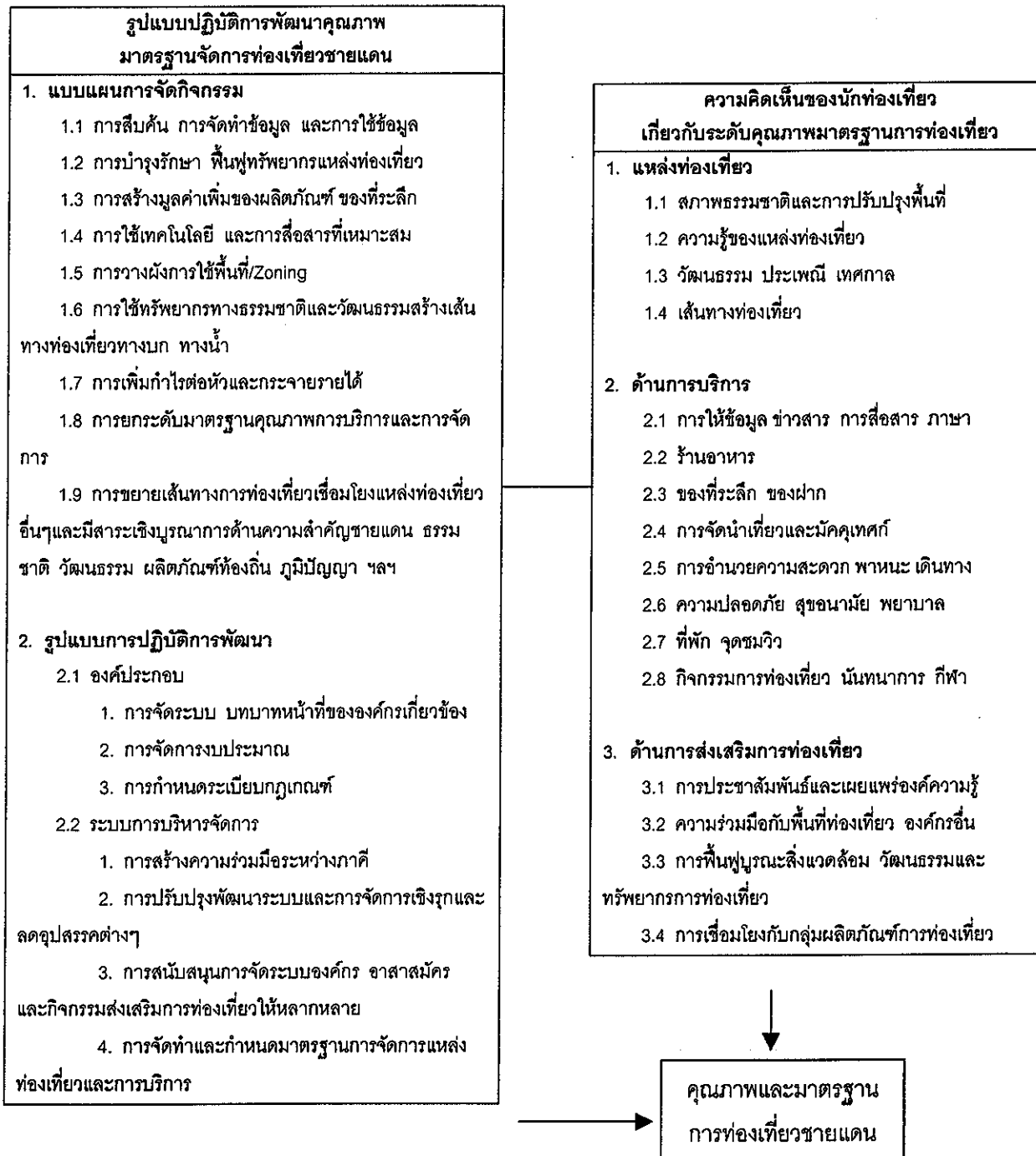
1.4.2 เพื่อค้นหารูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

1.4.3 เพื่อศึกษาแบบแผนการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานที่นักท่องเที่ยวทั่วไปยอมรับได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research :PAR) เพื่อค้นหารูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การจัดการท่องเที่ยวชายแดนริมแม่น้ำโขง ที่แก่งคุดคู้ บ้านน้อย ต. เชียงคาน เชียงคาน จ.เลย โดย จะใช้เวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี (มิถุนายน 2547 – พฤษภาคม 2548)

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.7 คำนิยามศัพท์

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งที่ให้ความสบายใจ มีสิ่งดึงดูดใจให้เยี่ยมชมหรือร่วมกิจกรรม โดยเดินทางด้วยความสมัครใจเป็นการชั่วคราวที่ไม่ได้มุ่งเพื่อการประกอบอาชีพ แต่ส่งผลให้เกิดทางเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

การพัฒนาคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินการยกระดับความสามารถในการบริหาร การจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว ของทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง ให้ร่วมกันปรับปรุงสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวทุกด้านให้ดีขึ้น

มาตรฐานการท่องเที่ยว หมายถึง ระดับคุณภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นร่วมกันกำหนดดัชนีชี้วัดรวม 10 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ป้าย ร้านอาหาร สินค้าและของที่ระลึก ที่จอดรถ การท่องเที่ยวทางเรือ กิจกรรมและการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น การประชาสัมพันธ์ความปลอดภัยและสุขภาพ และทุกตัวสอดคล้องกับความจริงในพื้นที่และมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวระดับชาติและระดับสากล โดยวัดคุณภาพจากความพึงพอใจ ดัชนีที่มีคุณภาพระดับมากขึ้นไปถือว่าเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานท้องถิ่นได้

แหล่งท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ช่วงตลอดลำน้ำโขงไหลลงสู่แม่น้ำโขงต่อเนื่องไปตามลำน้ำโขงในเขตจังหวัดเลย ที่มีการจัดการท่องเที่ยวตลอดปี ในงานนี้จึงหมายถึงแก่งคุดคุ้ แหล่งท่องเที่ยวริมน้ำโขงพรมแดนไทยลาวที่ตั้งอยู่บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

แบบแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการจัดการกิจกรรมบริการการท่องเที่ยวของรายกลุ่มซึ่งมีกิจกรรมต่างกัน เช่น กลุ่มอาหาร กลุ่มขายสินค้าที่ระลึก กลุ่มเรื่อน้ำเที่ยว เป็นต้น

รูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่างๆในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่ แนวคิด หลักการ กระบวนการ วิธีการ และจัดระบบการบริหารจัดการ จัดหาความรู้ นวัตกรรมนวัตกรรมและเครื่องมืออุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแหล่งท่องเที่ยวและการบริการการท่องเที่ยว ทั้งระบบโดยรวมให้ดีขึ้น

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง การยอมรับได้ของการจัดการท่องเที่ยวแก่งคุดคุ้ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการ และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับมากถึงมากที่สุด

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม((Participatory Action Research : PAR) โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1.8.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่แก่งคุดคู้ทั้งหมด ได้แก่ ชุมชนบ้านน้อย กลุ่มต่างๆที่ให้บริการการท่องเที่ยวในแก่งคุดคู้ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชนในพื้นที่แก่งคุดคู้ คณะกรรมการหมู่บ้านน้อย องค์กรบริหารส่วนตำบลเชียงคาน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเลย กลุ่มนักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่กองกำกับการตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเลย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย เทศบาลเชียงคาน และอำเภอเชียงคาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่ถูกคัดเลือกหรืออาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นตัวแทนคนเดิมหรือคนใหม่ก็ได้ส่วนนักท่องเที่ยว แยกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทั่วไปซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเองโดยอิสระ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 200 คน ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา กับกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวอาสาสมัครได้แก่อาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 25 คน โดยเป็นคนเดิมที่ให้ข้อมูลทั้งก่อนและหลังการพัฒนา

1.8.2 วิธีการเก็บข้อมูลและข้อมูล

1.8.2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

เก็บข้อมูลแบบแผน สภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และจากการประชุมแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ด้วยวิธีบรรยายเชิงพรรณนา ตามประเด็นแบบแผนและระบบการจัดกิจกรรมของแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.8.2.2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เก็บข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามดัชนีชี้วัด 10 ด้านซึ่งได้มาจากกาประยุกต์เกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยว (Criteria for tourism destination) ภายใต้หลักการ

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Agenda 21 และจากข้อตกลงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (PATA: Code for Sustainable Tourism) ให้เข้ากับสภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ มาตรฐานด้านการประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าและของที่ระลึก สุขภาพ ความปลอดภัย กิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ และการท่องเที่ยวทางเรือและประมง ผลโดยใช้สถิติอย่างง่ายได้แก่ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อประเมินคุณภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากมีการพัฒนา

1.8.2.3 ข้อมูลกิจกรรม

เก็บข้อมูลแบบแผนการจัดกิจกรรม จากกลุ่มผู้จัดการท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยใช้คำให้สัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการจัดเวทีประชุมตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัย และการประมวลผลข้อมูลโดยการบรรยายเนื้อหาเชิงพรรณนา

1.8.3 วิธีดำเนินการ

1.8.3.1 ถอดบทเรียนชุมชนและสภาพการจัดการท่องเที่ยว

- ประสานงานองค์กรและกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแก่ลูกค้า
- สำรวจ รวบรวมข้อมูลภาคสนามตามสภาพจริงของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การใช้ที่ดิน การจัดการบริการและการจัดการด้านต่างๆ และสำรวจความเห็นของนักท่องเที่ยวถึงระดับคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว
- จัดเวทีร่วมระหว่างองค์กรและภาคีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวของแก่ลูกค้า เพื่อสืบค้นแบบแผนการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยใช้เทคนิค AIC และการสัมภาษณ์เชิงลึก จะได้แผนพัฒนาองค์ประกอบและบริหารจัดการการท่องเที่ยวของแก่ลูกค้าโดยรวม
- จัดเวที่ย่อยกลุ่มผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มขายอาหารพื้นเมือง กลุ่มร้านค้าของที่ระลึก กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น กลุ่มผู้ให้บริการเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ กลุ่มองค์กรท้องถิ่นและภาคีที่จัดการท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของกิจกรรมที่กลุ่มรับผิดชอบ โดยใช้ SWOT Analysis จะได้แผนการพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมรายกลุ่มเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการ และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- สรุปรายงานระยะที่ 1 และรับการประเมินจากตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.8.3.2 ชั้นปฏิบัติการพัฒนา

- เก็บข้อมูลระดับความพึงพอใจโดยใช้นักท่องเที่ยวอาสาสมัครที่เป็นกลุ่มควบคุมจากนักศึกษา อาจารย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 25 คน และนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปที่มาเที่ยวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จำนวน 200 คน โดยสำรวจความคิดเห็นต่อคุณภาพการท่องเที่ยวตามดัชนี 10 ด้านก่อนการพัฒนาและวิเคราะห์ผล
- ประชุมปฏิบัติการเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการท่องเที่ยว แล้วให้ภาคีร่วมกันสร้างแผนการพัฒนา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติการพัฒนา
- ปฏิบัติการพัฒนตามแผนพัฒนา แบบมีส่วนร่วม ตามดัชนีชี้วัด 10 ประการที่ได้กำหนดไว้ โดยเน้นการปฏิบัติการร่วมกันของกลุ่ม และการเสริมประสบการณ์โดยฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.8.3.3 ชั้นประเมินสรุป

- สำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 200 คน ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ โดยเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวแก่งคุดคู้แล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อประเมินคุณภาพและมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวหลังการพัฒนาและนักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุมโดยใช้อาสาสมัครกลุ่มเดิม 25 คน
- จัดทำเอกสารเผยแพร่งานวิจัยและแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ ได้แก่ แผ่นพับ โบสเตอร์ วีดิทัศน์ และเว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน และนักท่องเที่ยว
- จัดเวทีประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มและภาคีที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการพัฒนากิจกรรมและร่วมกันปรับปรุงแบบแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับพื้นที่และชุมชน จากนั้น จัดเวทีคืนความรู้ให้แก่ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในงานสรุปผลการวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยว
- สรุปผลการวิจัยตลอดโครงการ จัดพิมพ์รายงานการวิจัย เสนอผลการวิจัยสมบูรณ์

1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.9.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ

- ได้องค์ความรู้ที่เป็นแบบแผนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนให้ดีขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นต่อไป
- ได้องค์ความรู้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยจัดพิมพ์และทำ CD เผยแพร่ ทำให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวชายแดนริมน้ำเหือง-โขง
- การวิจัยนี้เป็นการยืนยันผลการใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นงานทางวิชาการเพื่อปฏิบัติการพัฒนาให้เกิดผลกับท้องถิ่นได้โดยความร่วมมือระหว่างนักวิชาการกับนักปฏิบัติ โดยการบูรณาการทั้งแนวคิด บุคลากรและองค์การเชิงพหุภาค แสดงถึงการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการเหมาะสมกับการพัฒนาสังคมไทย

1.9.2 ประโยชน์ต่อชุมชนและชาติ

- กลุ่ม องค์กร ภาคี และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือกับการพัฒนาและได้ยกระดับความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและคุณภาพสามารถตรวจสอบ กำกับควบคุมคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนให้ยั่งยืนได้ต่อไป
- จังหวัดและภูมิภาคนี้มีแหล่งท่องเที่ยวชายแดนที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น นำรายได้สู่ประชาชนและชุมชนในภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ และมีเส้นทางท่องเที่ยวชายแดนหลากหลายรูปแบบเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่สามารถใช้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้ต่อไป

1.9.3 ประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- กระบวนการวิจัยช่วยลดช่องว่างระหว่างนักวิชาการกับประชาชนในท้องถิ่น ทำให้มหาวิทยาลัยได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่น เป็นที่พึ่งของท้องถิ่นได้
- มหาวิทยาลัยได้สร้างองค์ความรู้ และปฏิบัติการสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์จังหวัดให้ประสบความสำเร็จ
- ☐ สามารถสนับสนุนการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวแนวชายแดนให้มีคุณภาพมาตรฐานและเข้มแข็งต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน (Globalisation) ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนสมัยนี้ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวนอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงการรักษาสีงแวดล้อมด้วย จึงจะเรียกว่าเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อ้างถึงหลักการของแผนแม่บทโลก หรือ Agenda 21 ในการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก หรือ "Earth Summit" เมื่อปี 2535 ที่เมืองริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล หลักของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถอธิบายได้ดังแสดงในหัวข้อ 2.2.1 – 2.2.6 ดังนี้

2.1.1 หลักของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

1. การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ชนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (เอกลักษณ์และอัตลักษณ์)
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน ชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว
4. การประสานความต้องการและกำหนดแผนงาน ทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ซึ่งทั้ง 4 ข้อดังกล่าวอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวไว้ได้ ธุรกิจบริการมีผลกำไร ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดขึ้น หรือหากมีต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด

2.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบตามความถนัด ตามความชำนาญที่ได้รับการฝึกมา เช่น การท่องเที่ยวเดินป่าชมและศึกษาพรรณไม้ สมุนไพร การดูนกดูแมลง การพายแคนูและคายัค การ

ปีนเขา การขี่จักรยานท่องเที่ยว การขี่ม้า การฝึกช้าง การเล่นเรือใบ การเล่นบอลลูน การส่องแก่งส่อง
 เรือยาง การเล่นเจ็ตสกีและสกีน้ำ การดำน้ำ การเล่นกอล์ฟ การวาดภาพและถ่ายภาพ การเรียนทำ
 อาหาร เรียนศิลปะการแสดงสาขาต่าง ๆ การนวดแผนไทย การเรียนและฝึกสมาธิ เป็นต้น

2.1.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ

รูปแบบของการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมี
 หลายรูปแบบ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1.3.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มี
 เอกลักษณะเฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
 ของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่ง
 เน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.1.3.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่าง
 มีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง
 กับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม
 และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่าง
 ยั่งยืน

2.1.3.3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรม
 ชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามภูมิทัศน์ที่มี
 ความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศิขารธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล ได้
 ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพ
 แวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.1.3.4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่
 เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความ สวยงาม
 ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อมี
 จิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

2.1.3.5. การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชม ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2.1.4 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism)

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.1.4.1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้มีความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า ของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.1.4.2. การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.1.4.3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism / Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ดูผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.1.5 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism)

รูปแบบของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.1.5.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรีย์ภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health beauty and spa)

2.1.5.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึก ต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

2.1.5.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ ฯลฯ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.1.5.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sportstourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น ตีโบ สกีนํ้า ฯลฯ ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.1.5.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

2.1.5.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ (Homestay & Farmstay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

2.1.5.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มบัจจัยที่ห้าของชีวิตคือการท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวแห่งชาติได้กำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย คือ ที่มีวันพักตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป ระยะเวลาเน้นกลุ่มผู้เกษียณอายุทำงานที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- เป็นชาวต่างประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป
- ประสงค์พักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 ปี โดยสามารถต่อวีซ่าได้
- มีรายได้อย่างน้อยเดือนละ 65,000 บาทขึ้นไป
- มีเงินฝากในธนาคารไม่น้อยกว่า 800,000 บาท

สำหรับกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กำหนดความหมายของ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว คือ ธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพระยะยาว (Longstay and Health Care) เป็นการให้บริการร่วมกันระหว่าง โรงพยาบาล รีสอร์ท โรงแรม ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทั่วประเทศ โดยการใช้บริการด้านสุขภาพเป็นจุดขาย ให้บริการพักผ่อนระยะยาว พร้อมทั้งบริการด้านสุขภาพอย่างครบวงจร ทั้งนี้โดยการใช้บริการลูกค้าผู้สูงอายุพักในระยะยาว เป็นการพักผ่อนในต่างประเทศที่มีค่าใช้จ่าย

2.1.5.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) หมายถึง การจูงใจให้แก่มูลงลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้น ๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่าง ๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้น ได้มากตามที่

บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักรวมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจ้ดรายการพักรวมตั้งแต่ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสานหรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

2.1.5.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M=Meeting / I= Incentive / C=conference / E=Exhibition) เป็นการจ้ดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจ้ดนำเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-tour) และการจ้ดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (Post-tour) โดยการจ้ดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรงหรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักรวม 2-4 วันโดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

2.1.5.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจ้ดรายการนำเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วัน หรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-agrotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-cultural tourism) เป็นต้น

2.1.6 เกณฑ์กำหนดแหล่งท่องเที่ยว (Criteria for tourism destination)

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ให้ได้รับความพึงพอใจที่คุ้มค่าตามแนวคิดกระแสเศรษฐกิจสมัยโลกไร้พรมแดนนั้น ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อกำหนดเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท ดังนี้

2.1.6.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นดั้งเดิม มีความสะอาดร่มรื่น

2.1.6.2 มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขาสะอาด มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มุมจำหน่ายของที่ระลึก รวมทั้งมีระบบบริการคนพิการด้วย การบริหารจัดการในลักษณะการเป็นเจ้าของที่ดี มีความปลอดภัย สะดวกต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวทุก

ระดับ (เยาวชน คนสูงอายุ และคนพิการ) ต่อการเดินทาง

2.1.6.3 มีการจัดทำเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ธรรมชาติและวัฒนธรรม) ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบหรือวงกลมอย่างน้อย 1 เส้นทาง การจัดทำเส้นทางศึกษาและท่องเที่ยวขึ้น ต้องคำนึงถึงความสะดวกสำหรับคนพิการ ตามหลักสากล

2.1.6.4 มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความรู้แก่นักท่องเที่ยว

2.1.6.5 มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว

2.1.6.6 มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน

2.1.6.7 มีมัคคุเทศก์ หรือวิทยากร หรือนักสื่อความหมายท้องถิ่น ที่รอบรู้ นำชม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้ มีความเข้าใจ มีความทรงจำ ได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น

2.1.6.8 มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นและพหุภาคี เช่น องค์การภาคีรัฐบาล องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน (NGO) องค์การบริหารท้องถิ่น (เทศบาล และอบต.) และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและโปร่งใส

2.1.6.9 มีนโยบายและแผนงานต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนงานการรักษาสุขภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ระยะสั้น ระยะยาว เช่น แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม สะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการมลพิษต่างๆ ให้มีมาตรฐานสากล

2.1.6.10 มีแผนพัฒนาบุคลากรและการบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล

2.1.6.11 หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมที่รักษาสุขภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.1.6.12 มีแผนงานการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลการบริการ เพื่อพัฒนาการจัดการได้ตามมาตรฐานสากล

2.2 ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism)

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์กรด้านการท่องเที่ยวแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (The Pacific Asia Travel Association: PATA) ซึ่งมีพันธกิจสำคัญร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก คือ การเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกให้มีคุณค่าและมีคุณภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้บรรดาประเทศสมาชิกของ PATA ที่มีกว่า 100 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและควบคุมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1 อนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

1. สนับสนุน ให้มีการอนุรักษ์ถิ่น แหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. สนับสนุน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการค้นหา พื้นที่ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และกำหนดระดับในการพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง

2.2.2 ให้ความเคารพและให้การสนับสนุนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

1. มีความแน่ใจว่า ในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว นั้น มีความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทของเด็กและสตรีด้วย
2. เปิดโอกาส ให้ประชาชนท้องถิ่นมาร่วมปรึกษาหารือในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชน
3. สนับสนุนช่วยเหลือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้นหามรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์และเพื่อประเมินระดับการพัฒนาให้เหมาะสมแก่พื้นที่และบริเวณใกล้เคียง
4. อุดหนุนงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการดำรงเอกลักษณ์และสร้างความภาคภูมิใจแก่ท้องถิ่น

2.2.3 นำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้

1. มั่นใจว่า มีการนำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาเป็นขั้นตอนหนึ่งในการวางแผนโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. สนับสนุน ให้มีการติดตามตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ
3. กำหนด นโยบายและตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และ/หรือแนวทางการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับทุกส่วน (sector) ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
4. จัดตั้งองค์กรความร่วมมือ ที่รับเป็นที่ปรึกษาด้านการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและการออกแบบภูมิทัศน์ เพื่อวัตถุประสงค์เชิงการท่องเที่ยว

2.2.4 สนับสนุน - ช่วยเหลือในพันธกิจการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

1. สนับสนุน การปฏิบัติหรือกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดย
 - ลดการปล่อยสารมลพิษและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - อนุรักษ์และรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำ
 - จัดการของเสียและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ควบคุมระดับความดังของเสียง
 - ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรีไซเคิลและใช้วัสดุ ที่ย่อยสลายได้ธรรมชาติ
2. สนับสนุนหรือกระตุ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามนโยบายของท้องถิ่น ภูมิภาค และของชาติ และ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
3. สนับสนุน การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในทุก ๆ กิจกรรมและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อด้านการท่องเที่ยว
4. สนับสนุน / กระตุ้น ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
5. สนับสนุนด้านการตลาดการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม

2.2.5 ให้การศึกษา - ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

1. สนับสนุน การนำประเด็นเรื่องคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเข้าไปในการศึกษาการฝึกอบรมและการวางแผนการท่องเที่ยว

2. ส่งเสริม ให้เกิดความพึงพอใจและความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ในประเด็นความเปราะบาง ด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยการให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง และการสื่อความหมายที่เหมาะสม
3. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การศึกษาวิจัยด้านผลกระทบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว

2.2.6 ร่วมมือกับส่วนต่างๆ เพื่อทำให้สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความยั่งยืน

1. ร่วมมือ กับบุคคลและองค์กรต่างๆ ในการร่วมกันปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมทั้ง การจัดทำดัชนีชี้วัดและการติดตามตรวจสอบด้วย
2. ปฏิบัติตาม ทุกอนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายของประเทศ และท้องถิ่น ที่ช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม

(โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2548 (เข้าถึงได้จาก <http://www.greenzonethailand.com/5/>))

2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

การจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยึดหลักการในการใช้สอยทรัพยากรที่ประหยัด ยืนยาวและก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นการจัดการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จะช่วยประหยัดพลังงานและทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป(เข้าถึงได้จาก <http://www.stou.ac.th/tourism/Series/Sep1.asp>)

2.3.1 เหตุผลของการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.3.1.1 เพื่อรักษาต้นทุนทางการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เป็นต้นทุน ต้นทุนเหล่านี้จัดเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้ว ไม่ต้องลงทุนมาก แต่ให้ผลกำไรสูง หากทรัพยากรเหล่านี้ถูกใช้ไปอย่างสิ้นเปลือง และเกิดความเสื่อมโทรมจนไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม รูปแบบ

ทางวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นเปลี่ยนไป คนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการทั้งหลายก็ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เท่ากับเป็นการตัดหางเหากินของตนเอง

2.3.1.2 เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจนเกินความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม เช่น การเกิดปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหาการปลูกสร้างอาคารที่ขัดกับภูมิทัศน์ ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะตกค้าง น้ำเน่าเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องเข้าไปจัดการปัญหาเหล่านี้ให้ลดน้อยลงหรือหมดไปจากแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่สามารถสร้างความรื่นรมย์ ความสดชื่น ความสบายใจ ความปลอดภัย สมควรค่ากับการเข้ามาท่องเที่ยว พักผ่อนและสัมผัสความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง

2.3.2 แนวทางที่ควรคำนึงในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.3.2.1 การอนุรักษ์หรือการใช้ทรัพยากรอย่างพอดีและคุ้มค่า การอนุรักษ์เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีอยู่ให้คงความงามและคงคุณค่าอย่างยั่งยืน เช่น การรักษาสภาพธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ การช่วยกันรักษาและสืบทอดงานหัตถกรรม ศิลปวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น การพิจารณาถึงความจำเป็น ในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน ทางเดินเท้า ท่าเรือ ห้องสุขา ศาลาที่พัก ป้ายสื่อความหมาย ม้านั่ง สะพาน บันได ถ้าจำเป็นต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือก่อให้เกิด ความเปลี่ยนแปลงในแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ ควรมีการควบคุมปริมาณ การใช้ให้สมดุลกับการเกิดขึ้นทดแทนได้ตามธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้มีทรัพยากรใช้อย่างยาวนาน และไม่เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนทรัพยากรที่เป็นของเหลือจากการใช้ประโยชน์หรือหาได้ง่าย ตามธรรมชาติ เช่น กะลามะพร้าว เศษไม้ ใบไม้ เศษผ้า วัสดุพืชบางชนิด ได้แก่ ต้นกก ต้นผักตบชวา สามารถนำมา ประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของที่ระลึกในรูปแบบสินค้าพื้นเมือง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ จำหน่าย แก่นักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นการเพิ่มมูลค่าของวัสดุเหลือใช้ และยังเป็นการสร้างรายได้จุนเจือครอบครัวของคนในท้องถิ่นอีกด้วย

2.3.2.2 การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวควรมีระบบกำจัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวจะต้องจัดเก็บขยะ ทำความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว และบริเวณโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ จัดวางถังขยะไว้บริเวณปากทางเข้าเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทิ้งขยะ หากวิธีนำขยะและน้ำเสียบางส่วนกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การแยกขยะพวกกระดาษ ขวดน้ำพลาสติก สามารถนำไปเข้ากระบวนการเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก นอกจากนี้ควรมีการฟื้นฟูขยะที่เป็นอินทรีย์สารโดยนำไป

หมักเป็นปุ๋ย หรือนำไปฝังกลบเพื่อให้กลับสู่วงจรธรรมชาติ สำหรับของเสียที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก ควรมีการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักการ เช่น การวางแผนสร้างเตาเผาขยะ หากไม่สามารถดำเนินการได้เอง ควรประสานงานกับเทศบาลให้ขนย้ายขยะออกไปจากแหล่งท่องเที่ยว

2.3.2.3 การวางแผนด้านพลังงานและสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนด้านพลังงานจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและมีทรัพยากรเหลือใช้อย่างยาวนาน เช่น การออกแบบอาคารในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรับแสงสว่างจากธรรมชาติและระบายความร้อนได้ดีหรือรับลมจากธรรมชาติได้มากขึ้น จะช่วยประหยัดไฟฟ้าที่จะต้องใส่ส่องสว่างและที่ใช้กับเครื่องปรับอากาศได้ ควรหาวิธีใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำตก หรือพลังงานลมเท่าที่จะสามารถทำได้ เช่น การใช้แผงโซลาร์เซลล์รับพลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์ แปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าไว้ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวยามค่ำคืน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติควรวางท่อประปา และฝังสายไฟฟ้าลงดิน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

2.3.2.4 การศึกษาวิจัยและตรวจสอบแหล่งท่องเที่ยว การศึกษาวิจัยถึงข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการศึกษาวิจัยยังสามารถนำไปถ่ายทอดหรือฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาครัฐ ภาค และคนในท้องถิ่น ให้ทราบและปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้คนเหล่านี้สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวได้ อันจะเป็นการสร้างความสำเร็จใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยว และยังเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ตลอดไป

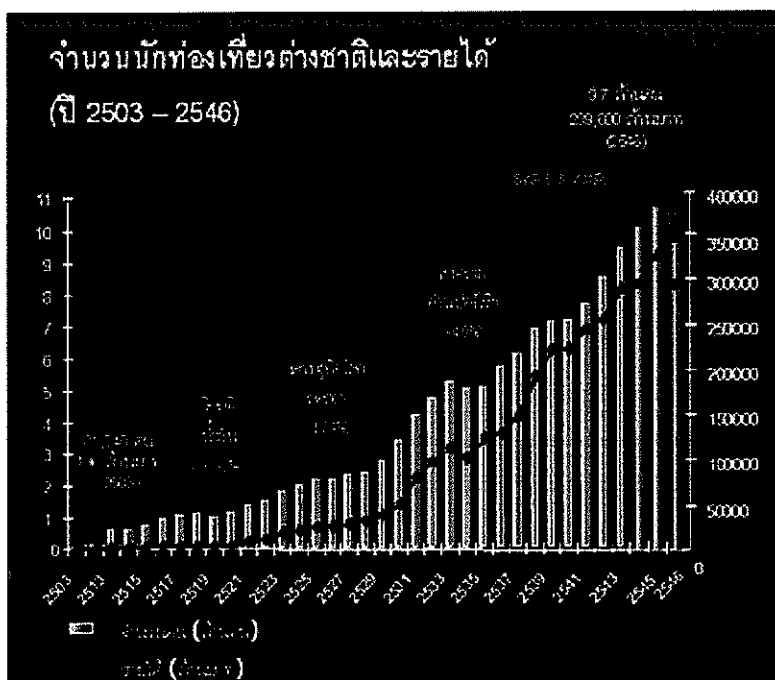
การจัดทำข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวควรมีป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และข้อควรปฏิบัติในสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ หากเป็นไปได้ควรจัดทำเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กัน และป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ควรสร้างให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวด้วย นอกจากนี้ควรจัดทำเอกสารแผ่นพับหรือสิ่งพิมพ์ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ควรทราบในแหล่งท่องเที่ยว และมีการจัดทำเว็บไซต์ (Web Site) เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ให้นักท่องเที่ยวทำการสืบค้นข้อมูลได้สะดวก

2.3.2.5 การดึงประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการสร้างสำนึกของการเป็นเจ้าของร่วมกัน ทำให้เกิดการยอมรับ เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน เช่น การใช้วัสดุก่อสร้าง ช่างฝีมือ และแรงงานในท้องถิ่นให้มากที่สุด การเชิญประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้คำปรึกษาแก่

สถาปนิกในการก่อสร้างอาคารให้สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนที่ปลูกผัก ผลไม้ ดอกไม้ขาย ยกกระตือรือร้นการประกอบอาชีพขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) โดยมีการวางแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยว และเลือกซื้อสินค้าต่าง ๆ เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นวิธีหนึ่ง

2.4 สถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวไทย

ตั้งแต่มีการก่อตั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในปี 2503 และมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9 (2503-2546) จนถึง ปี 2546 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเยี่ยมเยือนถึง 10 ล้านคน ซึ่งสูงกว่าแนวโน้มปกติ ที่ตั้งไว้คือ 9.7 ล้านคน สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศ 309,269 ล้านบาท โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 3,750 บาท และวันพักเฉลี่ย 8.19 วัน จากสถิติดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเที่ยว เป็นอันดับที่ 17 ของโลก

ภาพที่ 2.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทย ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 -9 (พ.ศ. 2503 - 2546) (ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547)

โดยในปี 2547 ททท. ตั้งเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไว้ที่ 12 ล้านคน โดยจะก่อให้เกิดรายได้ ประมาณ 383,000 ล้านบาท จากเป้าหมายนักท่องเที่ยวปี 2547 ที่วางไว้คาดว่าจะมีความเป็นไปได้สูง เพราะประเมินได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทาง

เข้ามาในประเทศไทยเฉพาะ ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ในช่วง มกราคม-มิถุนายน 2547 พบว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 3,800,000 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2546 (3,021,625 คน) ประมาณ 25.96 % ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการเพิ่มที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันในปี 2546 ที่มีอัตราลดลง 19.34 % จากปี 2545

ส่วนสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทย มีกระแสความนิยมเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ นับตั้งแต่การรณรงค์ ภายใต้โครงการไทยเที่ยวไทย ในปี 2544 โครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน ปี 2545 และโครงการ Unseen Thailand ปี 2546 – 2547 ซึ่งส่งผลให้คนไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น ในปี 2546 ถึง 69.36 ล้านคน/ครั้ง เพิ่มขึ้น 12.20 % ทำให้เกิดรายได้ 289,987 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 23.22 % ซึ่งอัตราเพิ่มดังกล่าวน่าจะมีความต่อเนื่องมาถึง ปี 2547 อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจภายในประเทศที่ฟื้นตัวขึ้น และการทำส่งเสริมการตลาด ของ ททท. ภายใต้ โครงการ Unseen Thailand อย่างต่อเนื่อง

แนวโน้มของการท่องเที่ยวไทย เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การท่องเที่ยวโลก คาดว่าจะเป็นไปในทิศทางที่สดใส เพราะองค์การการท่องเที่ยวโลก ประมาณการว่าในช่วงระหว่างปี 2533-2553 กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีไทยเป็นผู้นำทางด้านการท่องเที่ยวจะเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะมีนักท่องเที่ยวคิดเป็น 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตทางการท่องเที่ยวสูงที่สุดในโลก

2.4.1 นโยบายรัฐบาลด้านการบริการและการท่องเที่ยว

รัฐบาล ได้กำหนดให้อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว เป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์เชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้านเศรษฐกิจของประเทศนอกเหนือจากการขยาย การส่งออก การลด และการผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้า และการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้นิยมไทย ทั้งนี้โดยได้กำหนดกรอบนโยบายด้านท่องเที่ยวตามคำแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 รวม 2 ด้านไว้ ดังนี้

2.4.2 ด้านการพัฒนาภาคบริการ

➤ ปรับปรุงและพัฒนาทางด้านปัจจัยพื้นฐานอันจำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการไทย ทั้งด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรภาคบริการ การพัฒนารูปแบบการให้บริการ และการพัฒนาเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน

➤ จัดให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพภาคบริการอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแหล่งเสริมสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศ และรายได้ท้องถิ่น อาทิ การท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การกีฬา และนันทนาการ

➤ เร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านการบริการให้มีด้านบริการ ให้มีความรู้และทักษะ ทั้งด้านภาษามาตรฐาน การบริการและการจัดการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความตกลงระหว่างประเทศ ด้านการบริการ

2.4.3 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

➤ เร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ไทยเป็นประตู ทางผ่านหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาคทั้งทางด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน การบริหารจัดการ รวมถึงการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

➤ บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยว ระดับภายในประเทศ และต่างประเทศ เชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และธุรกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยวและยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา และการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

➤ เร่งรัดพัฒนาบูรณะฟื้นฟูมรดกและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมือง และนอก เขตเมือง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยจะส่งเสริมบทบาทของเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

➤ เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ทั้งการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่ง ใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งรูปแบบการจัดการ สหกรณ์การ ท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

➤ เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว รวมทั้งการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำหนดไว้ดังนี้

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- บริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการกระจายด้านเศรษฐกิจไปยังชุมชนต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับ นโยบาย 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ของรัฐบาล
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของตน

- ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีมาตรการที่ทำให้นักท่องเที่ยวพำนักนานขึ้น และใช้จ่ายมากขึ้น
- เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ทั้งในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ เชิงกีฬา และเชิงเกษตร
- ส่งเสริม และสนับสนุนความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
- เร่งรัดประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาการเอาัดเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และเข้มงวด
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการต่างๆที่ทำให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น
- สนับสนุนให้มีการแก้ไขปัญหากฎหมายและระเบียบต่างๆที่เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ใช้มาตรการเชิงรุกส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายหลักที่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ
- ให้มีการจัดการอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

2.5 สถานการณ์และสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเลย

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดเลย ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.17 จำแนกเป็นนักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.64 และ 5.47 ตามลำดับ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.13 และ 14.20 ตามลำดับ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว ณ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงามที่ได้รับความนิยม เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง และอุทยานแห่งชาติภูเรือ เป็นต้น มีการจัดประชุมสัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น และมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีภรรยาเป็นคนไทยเดินทางท่องเที่ยวและพักแรมมากขึ้น

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเลย ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 768,854 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยว 465,441 คน ร้อยละ 60.54 และนักทัศนาจร 303,413 คน ร้อยละ 39.46 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดนี้จำแนกเป็นชาวไทย 764,229 คน ร้อยละ 99.40 และชาวต่างประเทศ 4,625 คน ร้อยละ 0.60

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเลย โดยจำแนกเป็น เดินทางมาเอง 764,781 คน ร้อยละ 99.47 และเดินทางมายังบริษัทนำเที่ยว 4,073 คน คิดเป็นร้อยละ 0.53

ประเภทพาหนะของผู้มาเยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดเลย จะเป็นรถส่วนตัว รถเช่า และรถโดยสารประจำทางตามลำดับ

ประเภทสถานที่พักผ่อนที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดเลย โดยเรียงตามลำดับร้อยละ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ที่พักในอุทยานแห่งชาติ โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล บ้านญาติ/บ้านเพื่อน อื่นๆ เช่น วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 42.67, 26.56, 22.53, 6.34 และ 1.89 ตามลำดับ

ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดเลย เท่ากับ 2.64 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.65 วันต่อคน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1.41 วันต่อคน

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนเมื่อรวมทุกหมวดของค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและค่าเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่นๆมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 524 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 521 บาท และค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 955 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมในปี 2547 จังหวัดเลยมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 982.52 ล้านบาท จำแนกเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 886.32 ล้านบาท ร้อยละ 99.31 และรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 6.20 ล้านบาท ร้อยละ 0.69

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดเลยในรอบปี โดยเฉลี่ย 3.25 ครั้งต่อคน ผู้มาเยือนชาวไทย 3.26 ครั้งต่อคน ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ 1.29 ครั้งต่อคน (ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเลย, 2547)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่องบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ของปริญญา พรหมมินทร์ (2543:104) พบว่า บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการจัดกิจกรรม การจัดอบรม การรณรงค์เผยแพร่ การพัฒนาบุคลากร การติดตามประเมินผล และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ปฏิบัติเลย

การศึกษาเรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ของ จุฑามาศ จิเจริญ (2545:บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาสำคัญที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ปัญหาการขาดการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว จึงควรได้จัดเตรียมความพร้อมบทบาท

ทุกด้านอย่างบูรณาการในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้แก่องค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากร ทั้งสมาชิก อบต. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน อบต. และประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น จะทำให้เกิดศักยภาพ ในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้มากขึ้น

ส่วนการศึกษาเรื่องผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรี ฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ของเกษมา ประจักษ์ (2546:บทคัดย่อ) พบว่า การท่องเที่ยวส่งผลทาง บวกและลบ โดยทางบวกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน การยก กระดับมาตรฐานการครองชีพ การลดภาวะการว่างงาน การสร้างความสามัคคีในชุมชน การป้องกัน การอพยพย้ายถิ่น การเสริมสร้างการศึกษา ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมคุณค่าสิ่งแวดล้อม การพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน ส่วนผลทางลบได้แก่ ปัญหา ราย ได้ไม่แน่นอน ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ ปัญหาการถือครองที่ดิน เกิดการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยม ความไม่เป็นธรรมในสังคม อาชญากรรม ความขัดแย้งระหว่างนัก ท่องเที่ยวกับชุมชน การเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยมในการครองชีพ การแต่งกาย ภาษา เกิดการ ทำลายทางชีวภาพและภูมิทัศน์ของชุมชน จึงควรให้ยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวภายใต้ปัจจัยที่เอื้อ อำนวยเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ควรให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน การบริหารจัดการ และสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ชุมชนให้เป็น มรดกสืบทอดให้กับคนรุ่นต่อไป

การวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีแหล่ง ท่องเที่ยวสวนหินผางาม กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย(ระยะที่ 1) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วน ร่วมของ สุทิน สุขคง และคณะ(2546:บทคัดย่อ) พบว่า ระยะเริ่มต้นนั้นบริหารจัดการโดยกิ่งอำเภอ หนองหินและจังหวัดเลย ต่อมาในปัจจุบันบริหารจัดการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลผานพุก กิจ กรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่ได้จากการนำเที่ยวจุดต่างๆและมีรายได้จากนักท่องเที่ยว ซื้ออาหารและของที่ระลึก ปัญหาทั่วไปของการจัดการท่องเที่ยวคือประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย กิจกรรมเชิงสร้างรายได้ก็น้อย แม้เหตุผลก็ไม่เพียงพอในช่วงเทศกาลสำคัญ ชุมชนไม่เข้าใจและวิตกกับ การประกาศจัดตั้งวนอุทยานผางาม น้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอโรคดูแล้ง คุณภาพน้ำลดลงเกิดจาก น้ำเสียจากขยะสิ่งปฏิกูลที่ซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดิน จึงควรวิจัยระยะต่อไปโดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วน ร่วมเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสวนหินผางามให้เกิดขึ้น

สรุป จากแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นงานสำคัญที่ส่งผลต่อ การพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆรวม ทั้งชุมชนและผู้ประกอบการการท่องเที่ยว แต่ยังมีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่างที่ไม่มีใคร

พร้อมในการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ทั้งด้านบทบาทของหน่วยงานและกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง การเสริมสร้างความรู้ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวทั้งงานบริการ งานดูแลสิ่งแวดล้อม การใช้ศักยภาพและภูมิปัญญาที่มีอยู่ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ เหล่านี้ล้วนยังไม่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างจริงจัง จึงควรได้ทำการวิจัยเพื่อค้นหาแบบแผนการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว และรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการวิจัยที่ตั้งอยู่บนฐานการยอมรับและเคารพซึ่งกันและกันระหว่าง นักวิจัยกับผู้ถูกวิจัย และให้ประชาชนและองค์กรภาคีที่เคยเป็นผู้ถูกวิจัยปรับตัวเป็นนักวิจัยร่วมในท้องถิ่น เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยผู้มีส่วนร่วมวิจัย เป็นการทดลองสร้างมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้เป็นโมเดลหรือรูปแบบของการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป

บทที่ 3

บริบทชุมชน

3.1 บริบทชุมชนบ้านน้อย

3.1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านน้อย

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่อำเภอบ้านน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเอกสารบรรยายสรุปประวัติบ้านน้อย หมู่ที่ 4 ทราบว่า เดิมมีราษฎรอพยพมาจากบ้านท่านาจันทร์ (แยกหมู่บ้านออกจากบ้านเชียงคานในปัจจุบัน) มาตั้งบ้านเรือนอยู่ประมาณ 6 หลังคาเรือน โดยมีนายฟอง โคตรบัง เป็นผู้นำมาตั้งบ้านเรือนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2452 ต่อมาเห็นว่าบ้านน้อยมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ จึงมีผู้คนอพยพตามมาและเห็นว่าควรจะต้องตั้งเป็นหมู่บ้านได้ จึงแจ้งต่อกรมการอำเภอเพื่อขอให้จัดตั้ง เป็นหมู่บ้าน และได้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ชื่อว่า "บ้านน้อย" หมู่ที่ 4 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นต้นมา โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

1. นายที โคตรบัง
2. นายโสภณ ดวงตามี
3. นายตม กงนรินทร์
4. นายเผื่อน ไสค์คำ
5. นายเคลือบ สิมแสน
6. นายจำนงค์ สาสมัคร
7. นายสมพร ภูระลิม
8. นายเพชร ชุนวัน (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ปี 2547)

ในปี พ.ศ. 2535 เนื่องจากทางการปกครองอำเภอเชียงคาน เห็นว่าหมู่บ้านน้อยเป็นหมู่บ้านชายแดน ติดแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราษฎรมีฐานะทางเศรษฐกิจดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเลย จึงได้ส่งบ้านน้อยเข้าประกวดหมู่บ้านดีเด่น ถึง 2 ประเภท คือ หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อ.พ.ป.) และหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของจังหวัดเลย ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศประเภท หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองระดับจังหวัด

เมื่อต้นปีพ.ศ. 2545 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้สนับสนุนงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เป็นจำนวนเงินทั้งหมด 3,888,000 บาท เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ บริเวณแก่งคุดคู้ ให้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงได้มีการจัดสร้างอาคารหลังคาแดง กับแผงลอย ขายมะพร้าวแก้ว ขึ้นใหม่ และสร้างอาคารแปดเหลี่ยม เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นสถานที่ชมวิวทิวทัศน์ของแก่งคุดคู้

3.1.2 สภาพทั่วไปของหมู่บ้านน้อย

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเชียงคาน ห่างจากอำเภอเชียงคาน 3 กิโลเมตร มีพื้นที่ 2.7 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ที่ราบเชิงเขา และภูเขา มีแม่น้ำโขงและน้ำสวยไหลผ่าน มีประชากร 728 คน แยกเป็นชาย 378 คนและเป็นหญิง 350 คน บ้านเรือน จำนวน 274 หลังคาเรือน แบ่งเป็น 8 คุ่มและมีอาณาเขตดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับแม่น้ำโขง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านผาแบ่น หมู่ที่ 6 ตำบลบุสม อำเภอเชียงคาน
- ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านโพน หมู่ที่ 3 ตำบลนาซาว อำเภอเชียงคาน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านเชียงคาน หมู่ 2 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน

3.1.3 สภาพทางสังคม

มีบริการสาธารณในหมู่บ้านดังนี้

- ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน	1	แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา	1	แห่ง
- สถานีอนามัย	1	แห่ง
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	1	แห่ง
- หอกระจายข่าว	1	แห่ง
- วัด	3	แห่ง
- โรงสี	1	โรง
- โรงแรม/รีสอร์ท	2	แห่ง
- ร้านค้า	3	ร้าน
- ร้านขายของที่ระลึก (หลังคาแดง)	22	ร้าน
- ร้านอาหาร	5	ร้าน
- ร้านมะพร้าวแก้วแผงลอยทั่วไป	34	ร้าน

บ้านน้อยมีไฟฟ้าให้ทุกคนครัวเรือน มีระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงคาน การคมนาคมสะดวกสบาย มีถนนลาดยางเชื่อมระหว่างอำเภอกับหมู่บ้าน มีรถยนต์โดยสารวิ่งประจำหมู่บ้าน และรถประจำทางวิ่งผ่านตลอดเวลา เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ แก่งคุดคู้ และเป็นทางผ่านระหว่างอำเภอเชียงคานและอำเภอปากชม ส่วนลักษณะทางวัฒนธรรม ราษฎรบ้านน้อยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีความยึดมั่นและถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทยและของท้องถิ่นมาโดยตลอด มีการจัดงานตามประเพณีของไทยเสมอมา เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันออกพรรษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบุญตามความเชื่อของคนในท้องถิ่น งานบุญตามวิถีทางปฏิบัติของชาวพุทธ เช่นเดียวกับบ้านอื่นๆ เช่น งานบุญประจำปี งานบุญแจกข้าว เป็นต้น

3.1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากบ้านน้อยมีแม่น้ำโขงและน้ำสวยไหลผ่าน อาชีพหลักของราษฎร คือ ทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวน ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ ใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ลูกเดือย ถั่ว และพืชผักสวนครัวต่างๆ ส่วนพืชสวนที่สำคัญได้แก่ มะขามหวาน มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ กัลฉวย นอกจากนี้ราษฎรบ้านน้อยยังมีอาชีพทำการประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่สำคัญอีกอาชีพหนึ่งเพราะสามารถจับปลาในแม่น้ำโขงมาเพื่ออุปโภคในครัวเรือนและจำหน่ายได้ตลอดปี

ในหมู่บ้านมีกลุ่มต่างๆภายในหมู่บ้าน จำนวน 8 กลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดของกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ใช้น้ำ เริ่มตั้งครั้งแรก 12 กันยายน 2533 มีสมาชิกกลุ่ม 44 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 146 คน แยกเป็นสมาชิกเชียงคาน 79 คน สมาชิกบ้านน้อย 67 คน พื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 335 ไร่ พืชที่ปลูกได้แก่ แตงโม แตงไทย ถั่วดำ แคนตาลูป ถั่วเขียว พืชผัก ข้าวโพดหวาน รายได้เฉลี่ย 15,000 บาท/คนปี

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรรวมใจ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2536 มีสมาชิกกลุ่ม 25 คน เงินทุนจากสมาชิกคนละ 200 บาท เป็นเงิน 5,000 บาท เงินสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอจำนวน 40,000 บาท ทำมะพร้าวแก้ว กัลฉวยฉาบ มักรังนก จัดส่งจำหน่ายภายในหมู่บ้าน แก่งคุดคู้ และส่งขายต่างจังหวัด รายได้เฉลี่ย 36,000 บาท/คนปี

3. กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2536 มีสมาชิกจำนวน 36 คน เงินทุนเริ่มจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน จำนวน 30,000 บาท ทำอาหารพื้นเมือง อาหารตามสั่ง บริการให้ผู้มาท่องเที่ยวได้รับประทาน รายได้เฉลี่ย 36,000 บาท/คนปี

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านน้อย จัดตั้งเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2534 สมาชิกเริ่มต้นมีจำนวน 42 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 270 คน เก็บเงินฝากประจำเดือนได้ปีละประมาณ 117,930

บาท มีเงินสัจจะสะสมทั้งหมด 4,085,508 บาท ปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม 4,074,899 บาท มีเงินฝากธนาคาร 10,609.22 บาท

5. กลุ่มผู้เลี้ยงปลาแบบผสมผสาน (โครงการอีสานเขียว) เริ่มจัดตั้งเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2537 มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน 15 คน ได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการอีสานเขียว เป็นเงิน 33,000 บาท ได้นำเงินให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำการเลี้ยงปลาแบบผสมผสานโดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาทต่อปี และจะมีสมาชิกเข้าเพิ่มเติมอีก จำนวน 20 คน

6. กลุ่มแม่ค้าหลังคาแดง จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2538 มีผู้ประกอบการจำนวน 22 ร้าน ทำการค้าขายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก สินค้าเบ็ดเตล็ดต่างๆ ทุนในการดำเนินการใช้เงินส่วนตัวของแต่ละบุคคล รายได้เฉลี่ย 38,000 บาท/คน/ปี

7. กลุ่มมะพร้าวแก้วแฉงลอย จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2538 มีผู้ประกอบการจำนวน 34 ร้าน ทำการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลเชียงคาน (มะพร้าวแก้ว) กัวยอบเนย กัวยทอด และสินค้าอื่นๆ เงินทุนในการดำเนินการใช้เงินส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคน รายได้เฉลี่ย 32,000 บาท/คน

8. กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย จัดตั้งเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2536 มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 16 คน และได้ระดมทุนจากสมาชิกทุกคนๆละ 500 บาท เป็นเงิน 16,500 บาท และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนเป็นเงิน 16,000 บาท ในกลุ่มจะแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรออกมาเป็นสินค้าได้แก่ มะพร้าวแก้ว กัวยอบเนย กัวยทอด กัวยอบเนย มะเขือเทศ เชื่อม มะขามคลุก/มะขามสามรส ขนนทองพับ

3.2 บริบทแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้

3.2.1 ข้อมูลพื้นฐานทางธรณีวิทยาของแก่งคุดคู้

แก่งคุดคู้ตั้งอยู่ที่บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตั้งอยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอเชียงคานไปทางทิศตะวันออก 5 กิโลเมตร ห่างจากที่ตั้งจังหวัดเลย 48 กิโลเมตร

แก่งคุดคู้เป็นโขดหินขนาดใหญ่ที่ยื่นออกจากพื้นที่ใน สปป.ลาวไปกลางน้ำแม่โขง วางตัวยาวเป็นสันของชั้นหินวางกลางลำแม่น้ำโขง จนถึงเกือบชิดฝั่งแผ่นดินไทยในเขตบ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในฤดูน้ำลงประมาณเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนมิถุนายน สามารถมองเห็นป็นหินขนาดใหญ่ของแก่งคุดคู้ที่สวยงามอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่ฤดูน้ำหลากกระแสน้ำบางส่วนส่วนก็สามารถไหลข้ามสันหินไปได้บางส่วนไม่สามารถไหลข้ามสันหินขนาดใหญ่นี้ได้ ก็จะเกิดเป็นคั่งน้ำตวัดหรือน้ำวนบริเวณปลายสันหินเข้าปะทะชายฝั่งแผ่นดินไทยก่อนที่ไหลอ้อมลงสู่ด้านล่างของป็นหินขนาดใหญ่นี้ แล้วจึงไหลไปทางทิศตะวันออกผ่านบ้านผาแป้น ภู้อยแล้ง ภูควายเงิน

บ้านบุษม ผาแปรในเขตอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วไหลผ่านอำเภอปากชม ลงสู่จังหวัดหนองคายและจังหวัดอื่นๆต่อไป

การเกิดน้ำวนของแม่น้ำโขงในบริเวณแก่งคุดคู้สามารถอธิบายได้ว่า จากการที่กระแสน้ำปะทะป็นหินหรือแก่งที่ขวางลำน้ำอยู่ ทำให้น้ำไหลโค้งตัว (meander) โดยน้ำโขงจุดนี้ไหลจากทิศตะวันตกหักลงไปทางทิศใต้แล้วย้อนกลับขึ้นไปทางทิศเหนือ จากนั้นจึงไหลลงไปทางทิศตะวันออก ทั้งนี้เพื่อลัดเลาะไปตามช่องเขาและโชดหิน ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ยุคคาร์บอนิเฟอรัส (Carboniferous Period) มีอายุประมาณ 345 ล้านปีมาแล้ว ซึ่งอยู่ในมหายุคพาลีโอโซอิก (Paleozoic Era) และช่วงเพอร์โมไทรแอสสิก (Permo-triassic Period) ประมาณ 280 ล้านปีมาแล้ว โดยบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างไทย-ลาวบริเวณนี้มีสภาพทางธรณีวิทยาเป็นหินตะกอนยุคคาร์บอนิเฟอรัส ต่อมาในช่วงยุคเพอร์โมไทรแอสสิกได้เกิดการแทรกตัวของแมกมาขึ้นมาเป็นตัวได้ผิวโลกเป็นหินอัคนีชนิดแกรนิต มีผลให้หินตะกอนที่มีอายุเก่าแก่กว่าและวางตัวอยู่เหนือบริเวณที่มีความร้อนสูงจากแมกมานี้ เกิดการแปรสภาพกลายเป็นหินแปรชนิดควอร์ตไซต์ขนาดใหญ่ยกตัวขึ้นกลางแม่น้ำโขง การเป็นหินแปรจึงมีสภาพแข็งแกร่งจนกระแสน้ำโขงไม่สามารถกัดเซาะให้พังทลายได้ทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงทางธรณียุคนี้มีผลทำให้เกิดกลุ่มภูเขาสวยงานรูปร่างแปลกตาอยู่บริเวณรอบๆแก่งคุดคู้ด้วย เช่น ภูเขาเงิน ภูหมอน ภูทอก ผาแปร และภูเขาอื่นๆ ในเขตไทย รวมถึงภูเขาริมฝั่งโขงในสปป.ลาว เช่น ภูห้อยแล้ง เป็นต้น ป็นหินขนาดใหญ่กลางแม่น้ำโขงที่ทอดยาวจากพื้นที่ในสปป.ลาว มาเกือบจดแผ่นดินไทยที่เป็นแก่งคุดคู้นี้จึงคงทนตั้งตระหง่านสง่างามได้ได้ขึ้นชมความงามอยู่จนปัจจุบัน

ส่วนหาดทรายและกรวดของหินหลากหลายชนิดและหลากสี มีทั้งรูปร่างลักษณะกลมแบนเป็นหลายขนาดทั้งขนาดใหญ่และเล็ก หาดที่ยื่นจากชายฝั่งค้ำน้ำฝั่งตรงข้ามกับแก่งที่บ้านน้อย เป็นหาดที่เกิดจากการตกตะกอนทับถมกันของกรวดจำนวนมาก ที่เป็นผลจากการลดกำลังของกระแสน้ำอย่างรวดเร็ว และเกิดน้ำวน ความแรงของน้ำจึงไม่พอที่จะพัดพากรวดขนาดใหญ่ให้เคลื่อนที่ต่อไปได้ทั้งหมด จึงเกิดเป็นหาดกรวดและหาดทรายที่สวยงามในช่วงน้ำลด (สุวารีย์ ศรีบุญนะ, 2548)

3.2.2. ข้อมูลตำนานของแก่งคุดคู้

ในเชิงตำนานแก่งคุดคู้มีเรื่องเล่าความเป็นมา โดยกล่าวถึงจิ้งจั่งดังแดงหรือนายพรานตัวใหญ่ จมูกแดงไล่ล่าควายสีเงินจากฝั่งลาว เมื่อมาถึงลำน้ำโขงมีเรือยนต์ล่องมาในลำน้ำโขง เสียงเรือดังทำให้จิ้งจั่งดังแดงใช้ธนูยิงควายไม่ได้ ควายเงินตกใจกระโดดข้ามมายังฝั่งไทย จิ้งจั่งดังแดงจึงชนก้อนหินเพื่อถล่มลำน้ำโขงไม่ให้เรือวิ่งจนเกือบเสร็จเรียบร้อย ร้อนถึงรุกขเทวดาต้องแปลงเป็นมนุษย์ลงมาออกอุบาย ให้จิ้งจั่งดังแดงใช้ไม้เขี้ย ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง) เป็นไม้คานเพื่อหาหินถมแม่น้ำโขงทำให้ไม้คานหัก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 การสำรวจสภาพการจัดการท่องเที่ยวแก่งคุดคู้

4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพื้นที่แก่งคุดคู้

จากการสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้าน เดิมทีแก่งคุดคู้มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการของหมู่บ้านน้อย โดยมีงบประมาณในการบริหารจากการเก็บค่าเช่าแผงลอย โดยเก็บจากกลุ่มหลังคาแดงเดือนละ 250 บาท จากกลุ่มแผงลอยทั่วไปแผงละ 100 บาท ค่าการประมูลห้องน้ำเดือนละ 800 บาท และค่าที่จอดรถของนักท่องเที่ยวเดือนละ 2,500 บาท มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 10,000 - 12,000 บาท งบประมาณที่เก็บได้จะจัดไว้เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในแก่ง ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ (เฉลี่ยเดือนละ 2,000 - 3,000 บาท) ค่าจ้างนักรกร 2 คน (คนละ 3,500 บาท) ซึ่งรายรับ-รายจ่ายเกือบสมดุล หากมีงบประมาณเหลือ จะนำเข้าหมู่บ้านเพื่อไว้ใช้จ่ายในหมู่บ้านต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548 ได้มีการประชุมประจำปีของหมู่บ้านและสรุปรายรับรายจ่ายของแก่งคุดคู้ มติที่ประชุมได้ให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการในการบริหารแก่งคุดคู้ คือ โดยให้กลุ่มหลังคาแดงเป็นผู้บริหารจัดการแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่สามารถดูแลได้ใกล้ชิดกว่า

4.1.2 คุณภาพการท่องเที่ยวของแก่งคุดคู้

แก่งคุดคู้มีลักษณะความงามตามธรรมชาติค่อนข้างโดดเด่น (ภาพที่ ก.1) อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวในด้านคุณภาพตามมาตรฐานการท่องเที่ยว 10 ด้าน สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ ก. 2)

1.หมวดการประชาสัมพันธ์พบว่า ไม่มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง สภาพการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้ พบว่ามีถนนลาดยางเข้าไปถึงแต่สภาพค่อนข้างทรุดโทรม บางช่วงมีหลุมมีบ่อ ผู้นำเที่ยว พบว่าไม่มีการจัดให้มีผู้นำเที่ยว ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว พบว่ามีหน่วยบริการประชาชนของสำนักงานตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน ที่ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวได้ค่อนข้างจำกัด เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว พบว่าไม่มีเจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยวโดยตรง สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว พบว่าสื่อมีพบมีจำนวนค่อนข้างน้อยพบได้ในแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของจังหวัด และเว็บไซต์ต่างๆ ไป

2.หมวดสถานที่จอดรถ พบว่ามีเพียงพอในช่วงทั่วไป แต่ในช่วงเทศกาล เช่น วันหยุดติดต่อกัน ปีใหม่ สงกรานต์ โดยเฉพาะช่วงหน้าแล้งจะมีปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถ ความสะดวกของที่

จอตรด พบว่าอยู่ใกล้ร้านค้า ร้านอาหารและจุดชมวิมีความสะดวกพอสมควร ความปลอดภัยของสถานที่จอตรด พบว่าอยู่ตรงใจกลางแหล่งท่องเที่ยวและมีศูนย์บริการประชาชนของตำรวจอยู่ด้านหน้า จึงมีความปลอดภัยระดับหนึ่ง

3. หมวดป้าย พบว่าป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดถึงตัวแก่งมีเป็นระยะ แต่ป้ายที่อำเภอเชียงคานมีไม่พอเพียง ขนาดเล็กและไม่ชัดเจน ส่วนป้ายบอกจุดต่างๆ ภายในแก่งพบว่ามีน้อยมาก ไม่ชัดเจนและเป็นภาษาไทยเพียงอย่างเดียว

4. หมวดสภาพแวดล้อม พบว่าแก่งมีจุดที่ไม่สะอาดหลายจุดเช่น จุดพักผ่อน จุดขายสินค้าและบริเวณโดยรอบ ความสวยงามของของธรรมชาติมิให้เห็นแต่สภาพโดยรอบไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะสวนหย่อมที่รกร้าง ที่พักและจุดชมวิที่ไม่พอเพียง การทิ้งน้ำเสีย การจัดวางถังขยะไม่เป็นที่และไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

5. หมวดร้านอาหาร พบว่าร้านอาหารมีความสะอาดเป็นที่ยอมรับได้แต่มีหลายจุดต้องปรับปรุง เช่น การจัดการน้ำเสีย การทิ้งขยะ สถานที่รับประทานอาหารมีความเป็นเอกลักษณ์คือการปูสื่อนั่ง วัสดุ-อุปกรณ์ในการเสิร์ฟอาหารมีข้อจำกัด เช่น แก้วหรือจานบิน การจัดอาหารร้อนและน้ำจิ้มในภาชนะพลาสติก การเสิร์ฟข้าวเหนียวในจานแทนที่จะเป็นภาชนะเก็บความร้อน เช่น กระจิบเป็นต้น ความสะอาดของอาหารยังมีข้อจำกัดคือมีแมลงวันค่อนข้างมาก ความเป็นระเบียบของร้านอาหารใช้ได้ระดับหนึ่งแต่ต้องมีการจัดระเบียบการปรุงอาหารนอกร้านที่ยื่นออกมาที่ถนน ส่วนการต้อนรับของผู้ให้บริการจัดว่ามีมนุษยสัมพันธ์ดี

6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก พบว่าสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของแก่งคุดคู้ได้แก่ผลิตภัณฑ์ประเภทมะพร้าวแก้ว ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆ นั้นมีความหลากหลายพอสมควร เป็นสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่พบได้ทั่วไป ในด้านบรรจุภัณฑ์ของสินค้า คุณภาพ และราคานั้นพบว่าคล้ายคลึงกันกับแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

7. หมวดสุขา พบว่า จำนวนสุขาที่บริหารโดยคณะกรรมการบริหารแก่งคุดคู้มีน้อย ที่ตั้งอยู่ไกล เปิด-ปิดไม่เป็นเวลา และขาดความถูกสุขลักษณะเป็นอย่างยิ่ง คนส่วนใหญ่จึงนิยมใช้บริการสุขาของเอกชนและร้านค้าที่ใกล้ และสะดวกพอสมควร

8. หมวดความปลอดภัยพบว่าในการลงเล่นน้ำที่หาดไม่มีป้ายเตือนอันตราย ส่วนจุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวนั้นพบว่ามีจุดบริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน

9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ พบว่าไม่มีกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นๆ นอกจากการชมวิและรับประทานอาหารและขาดข้อมูลที่จะเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง

10.หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ พบว่าขนาดของเรือให้ความรู้สึกปลอดภัย มีเรือจำนวน 4 ลำประเภทเดียวกัน มี 2 เส้นทางได้แก่เส้นทางน้ำขึ้นไปทางอำเภอเชียงคาน และเส้นทางน้ำไปชมหมู่บ้านฝั่งไทยและภูเขามังลาว ส่วนราคานั้นถ้าท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะจะราคาจะถูกกว่าส่วนตัว

4.2 การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2547 ณ ห้องประชุมหาดพรหม เชียงคานฮิลล์รีสอร์ท อ.เชียงคาน จ.เลย มีภาคีที่เกี่ยวข้องกับแก่งคุดคู้ ทั้งภาคส่วนราชการ และ ผู้ประกอบการเข้าร่วมในการจัดเวทีครั้งนี้ จำนวน 35 คน ได้แก่ นายอำเภอเชียงคาน วัดท่าแขก องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน เทศบาลตำบลเชียงคาน โรงเรียนเชียงคาน โรงเรียนบ้านน้อย ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดเลย ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มหลังคาแดง กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มแม่ค้าแม่ลอย กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย ผู้จัดการเชียงคานฮิลล์ รีสอร์ท และกลุ่มเรือนำเที่ยวแก่งคุดคู้ (ภาพที่ ก.3 - ก.4)

4.2.1 ผลการระดมความคิดเห็น เรื่องมาตรฐานการท่องเที่ยวของแก่งคุดคู้

การระดมความคิดเห็นดำเนินการโดยวิธี SWOT Analysis ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามได้ดังนี้

4.2.1.1 จุดแข็ง (Strength=S) ได้แก่

1. แก่งคุดคู้มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงาม เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เช่น มีแม่น้ำโขง ภูเขา หาดทรายขาว หาดหินเกาะแก่งกลางแม่น้ำโขงบรรยากาศดี อากาศบริสุทธิ์ ทะเลหมอก จุดชมวิว เป็นต้น

2. แก่งคุดคู้มีบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ร้านขายอาหารอาหารพื้นบ้านที่อร่อย เรือนำเที่ยว ร้านขายของที่ระลึกประเภทมะพร้าวแก้ว/ผ้าพื้นเมือง ที่พัก และเป็นจุดกลางเชื่อมต่อการท่องเที่ยวของแหล่งอื่นๆ ในลุ่มน้ำโขง

3. แก่งคุดคู้มีคนที่ใจดี เช่น แม่ค้ายิ้มแย้มแจ่มใส และอัธยาศัยดี

4.2.1.2 จุดอ่อน (Weakness=W) ได้แก่

1. แก่งคุดคู้ไม่สามารถบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะและสภาพแวดล้อมให้สวยงามได้ เช่น สนามหญ้าแห้งตาย ไม่มีไม้ดอกไม้ประดับ มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ชายหาดสกปรก มีขยะและน้ำเสียที่เกิดจากการขายของไม่เป็นระเบียบบริเวณสวนหย่อม

2. แก่งคุดคู้ขาดความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมู่บ้าน และ หน่วยงานราชการอื่นๆ

3. แก่งคุดคู้มีเส้นทางคมนาคมยังไม่สะดวก เช่น ไม่มีรถโดยสารที่วิ่งผ่านแก่งคุดคู้ ถนนค่อนข้างทรุดโทรม

4. แก่งคุดคู้ขาดการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับนักท่องเที่ยว ขาดการสร้างสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น การเล่นกีฬา การชม การมีอุโมงค์ปลาน้ำโขงส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะมาเพื่อรับประทานอาหาร

5. แก่งคุดคู้ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไม่มีข้อมูลสำหรับเผยแพร่ ไม่มีเจ้าหน้าที่บริการข้อมูล

6. แก่งคุดคู้ขาดมาตรฐานของกลุ่มบริการต่างๆ เช่น ร้านอาหารที่ไม่มีการขึ้นป้ายราคาอาหาร ไม่มีการแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ ไม่มีระบบการจัดการน้ำเสีย หน้าแล้งมีร้านอาหารอยู่กลางชายหาดทำให้เสียความเป็นธรรมชาติร้านขายของที่ระลึกขายของอย่างไม่เป็นระเบียบและขายสินค้าแพงเกินไป ห้องน้ำไม่เพียงพอ อยู่ใกล้จุดชมวิวเกินไปและสกปรก อธิปไตยของคนเก็บค่าจอดรถไม่ดีเท่าที่ควร สิ่งปลูกสร้างไม่เหมาะสมกลมกลืนกับสถานที่ ไม่มีประวัติของแก่งคุดคู้ ขาดการดูแลด้านความปลอดภัยทั้งช่วงเทศกาลและช่วงปกติ และขาดมัคคุเทศก์

4.2.1.3 โอกาส (Opportunities=O) ได้แก่

1. แก่งคุดคู้เป็นอยู่ในหมู่บ้านซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อทำให้มีหลายหน่วยงานที่มาสับสนุน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดมาสนับสนุนกลุ่มขายอาหารและของที่ระลึก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน องค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชน สื่อมวลชน กรมเจ้าท่า ตำรวจน้ำ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน และองค์กรพัฒนาเอกชน WWF

2. แก่งคุดคู้มีนักท่องเที่ยว เรือสำเภา เรือสอร์ท ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัด

4.2.1.4 ภัยคุกคาม (Treats=T) ได้แก่

1. จากการมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาภายในระยะเวลาสั้นๆ จึงไม่มีหน่วยงานที่วิเคราะห์ภาพรวมในการพัฒนากการท่องเที่ยวของแก่งคุดคู้อย่างจริงจัง เช่น ไม่มีหน่วยงานที่เข้ามาปรับปรุงถนน ไม่มีหน่วยงานมาสนับสนุนงานประเพณี เช่น สงกรานต์ ออกพรรษา ลอยกระทง ไม่หน่วยงานมาดูแลสาธารณประโยชน์ของแก่งคุดคู้ มีแม่ค้าแฝงลอยมาตั้งร้านค้าไม่เป็นระบบระเบียบ ไม่มีหน่วยงานของทางภาครัฐมาช่วยดูแลถนนตลอดแนวฝั่งโขงให้ได้มาตรฐาน

ฐาน ขาดความชัดเจนของหน่วยงานที่เข้ามาดูแลระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล

2. การดำเนินงานของหน่วยงานที่เข้ามาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ประชาชนไม่ยอมรับ และไม่ให้ความร่วมมือ เช่น สิ่งปลูกสร้างไม่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมและตำนานของแก่งคุดคู้ ขาดความร่วมมือจากโรงเรียน ขาดยานพาหนะหรือรถท่องเที่ยวเส้นทางเชียงคาน-แก่งคุดคู้-ภูควายเงิน

4.2.2 การจัดเวที่ย่อยผู้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

4.2.2.1 กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง

กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง เริ่มต้นเป็นแม่ค้าที่มาขายอาหารแผงลอยให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่แก่งคุดคู้ เมื่อทางอำเภอเชียงคานเข้ามาปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณแก่งในปี 2535 ได้มีการจำกัดบริเวณการจำหน่ายสินค้า แม่ค้ากลุ่มดังกล่าวเลยรวมตัวกันตั้งกลุ่ม มีเงินทุนเริ่มต้น 50,000 บาท ซึ่งครั้งแรกมีสมาชิก 22 คน ต่อมาแม่ค้าที่เคยขายของแผงลอยด้วยกันเห็นว่ากิจการดำเนินไปได้ดี จึงสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ซึ่งต้องจ่ายหุ้นให้กลุ่มเป็นจำนวนหุ้นละ 50,000 บาท ขณะนี้ (ปี 2549) มีสมาชิกอยู่ทั้งหมด 36 คน

หน่วยงานภายนอกที่เข้ามาสนับสนุนกลุ่มนั้นมีหลายหน่วยงาน เช่น ปี 2536 พัฒนาชุมชนได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องครัวและเครื่องปรุง รวมเป็นเงิน 30,000 บาท การขยายกิจการดำเนินการโดยการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) เมื่อ พ.ศ. 2537 เป็นเงิน 150,000 บาท เพื่อมาปรับปรุงซุ้มรับประทานอาหารให้แข็งแรงและถาวรขึ้น ต่อมา พ.ศ. 2539 ได้กู้ยืมอีกครั้งเป็นเงิน 250,000 บาท เพื่อจัดทำร่อนน้ำและโรงครัว และใน พ.ศ. 2545 กู้ยืมอีกครั้งเป็นจำนวน 340,000 บาท เพื่อนำมาซื้ออุปกรณ์เครื่องครัว ตู้แช่และสิ่งของที่จำเป็น ซึ่งในการชำระหนี้ ธ.ก.ส. นั้นทางกลุ่มชำระหนี้เป็นรายอาทิตย์ อาทิตย์ละ 5,000 บาท แต่ถ้าอาทิตย์ไหนลูกค้าน้อยก็จะชำระอาทิตย์ละ 3,000 บาท

กลุ่มมีการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

ประธาน	นางเลือน น้อยนาถ
รองประธาน	นางปึก ไชยโชค
เลขานุการ	นางไกรวัลย์ สงเคน,นางสายรุ้ง แก้วบุตรดี
เหรัญญิก	นางหมูน พิจจรา,นางถวิล พาสีรักษ์
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	นางสำราญ ศรีอรรคจันทร์,นางอรุณ ไล่คำ

ฝ่ายการตลาด	นางหล่วน แสนคำ,นางหล่วน สารีพิมพ์
ฝ่ายตรวจสอบ	นางแปลง สาสมัคร,นางลำดวน ไชยโชค
ฝ่ายปฏิคม	นางดอกไม้ แก้วบุตรดี,นางคำกล่อง พลชา
ที่ปรึกษากลุ่ม	นางเหนียว อุ่นคำ,นางศรีไพ วิจิตรปัญญา
ฝ่ายจัดซื้อ	นางอรุณ ไสคำ,นางสำราญ ศรีอรรคจันทร์

4.2.2.2 ชมรมเรือนาเที่ยว

ชมรมเรือนาเที่ยวตั้งขึ้นพร้อมกับท่าด่านอำเภอเชียงคาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 เริ่มต้นเป็นเรือหางยาวนาเที่ยวให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแก่งคุดคู้ ในสมัยนั้นแก่งคุดคู้ยังไม่มีสิ่งก่อสร้างอันใด มีเพียง ศาลาพักผ่อนและร้านค้าประมาณ 6 ร้าน เริ่มต้นมีเรือจำนวน 4 ลำ โดยมีนายเถื่อน มูลศรี นายเบียง เกตุเกษตร นายซุ่ม ไสคำ นายดำ วงจันทร์ เป็นเจ้าของเรือ ต่อมานายเถื่อนมูลศรี นายเบียง เกตุเกษตร ได้ยกเลิกกิจการจึงให้ นายเดือน วงจันทร์ และ ดต.วินัย กิจธรรม เข้ามาเป็นสมาชิกแทนจนถึงปัจจุบัน และเจ้าของเรือได้ให้ชื่อเรือแต่ละลำว่า นาวากุลาบแดง นาวาอรุณรุ่ง นาวาวงจันทร์ และนาวาดวงพร แต่ละลำมีเสื้อชูชีพได้มาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยวลำละ 12 คน

เส้นทางท่องเที่ยวเรือปัจจุบันมีอยู่ 2 เส้นทางหลักได้แก่ เส้นทางล่องขึ้นอำเภอเชียงคาน ที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตของผู้คนสองฝั่งโขงไทย-ลาว ชมท่าด่านไทย-ลาว วัดริมน้ำ และชมการจับปลาในลำน้ำโขง ส่วนเส้นทางล่องลง นักท่องเที่ยวจะได้จะได้ล่องเรือผ่านแก่งคุดคู้ ชมทิวทัศน์ภูควายเงิน ภูผาแบ่น ภูสองแฉ่ง โดยเส้นทางทั้งสองเส้นไป-กลับมีระยะทางทั้งหมด 8 กิโลเมตร คิดค่าบริการ 30 นาที/300 บาท และ 1 ชั่วโมง/600 บาท ในกรณีที่เดินทางเป็นหมู่คณะเหมาจ่าย 600 บาท และกรณีล่องอัฐิ/ล่องอังคารคิดครั้งละ 300 บาท

4.2.2.3 กลุ่มขายของที่ระลึก

ร้านขายของที่ระลึกในบริเวณแก่งคุดคู้ เริ่มต้นเป็นร้านส่วนตัว ต่อมาได้รวมเป็นกลุ่มชัดเจนเมื่อมีการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวในปี 2535 ปัจจุบันมีอยู่ 2 กลุ่มหลักได้แก่ กลุ่มหลังคาแดง จำนวน 22 ร้าน ที่ต้องเสียค่าเช่าแผงเดือนละ 250 บาทและกลุ่มแม่ค้าแผงลอย จำนวน 34 ร้าน ที่ต้องเสียค่าเช่าแผงเดือนละ 100 บาท ซึ่งจะขายของที่ระลึกและของฝากประเภทต่างๆ เช่น มะพร้าวแก้ว ก๊วยแปรรูป เช่น ก๊วยฉาบ ก๊วยทอด ก๊วยอบเนย มะขามคลูก ไวน์ ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น มะขามหวาน แคนตาลูป พุทรา นมสด เสื้อผ้าฝ้ายพื้นเมือง ผ้าหม่นวม และสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลอื่นๆ ของจังหวัดเลยให้กับนักท่องเที่ยว

4.2.2.4 กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว

กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วเริ่มต้นจากการรวมตัวกันของสตรีกลุ่มหนึ่งเมื่อ ปี พ.ศ.2527 เพื่อต้องการฝึกอาชีพเสริม จึงได้ขอรับการสนับสนุนวิทยากรจากอุตสาหกรรมจังหวัดเลย ให้มาฝึกอบรมเรื่องการทำอาหาร ขนม และมะพร้าวแก้ว เพื่อนำไปจำหน่ายที่แก่งคุดคู้ ต่อมาได้มีการคิดค้นให้มะพร้าวแก้วมีลักษณะเป็นแผ่น ทำจากมะพร้าวอ่อนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของมะพร้าวแก้วแก่งคุดคู้ เบื้องต้นการประกอบอาชีพดังกล่าวยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมในรูปของกลุ่มเพียงแต่ต่างคนต่างทำ โดยมุ่งหวังทางการตลาดและไม่มีการพัฒนา จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2536 จึงได้มีผู้คิดริเริ่มดำเนินงานในรูปของกลุ่ม โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน ร่วมกับเคหะกิจการเกษตร ได้เข้ามาฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ และได้งบประมาณจากสำนักงานพัฒนาชุมชนเป็นเงิน 16,000 บาท เพื่อเป็นทุนดำเนินงานของกลุ่ม

เนื่องจากกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย ดำเนินงานโดยมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มจึงทำให้สมาชิกอีกจำนวนหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม ตลอดจนมีภารกิจครบครัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มความสามารถ สมาชิกส่วนหนึ่งจึงลาออกจากการเป็นสมาชิก ทำให้ในปัจจุบัน (ปี 2549) กลุ่มเหลือสมาชิกเพียง 16 คน ในปี 2537 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน ได้ติดตามประเมินผลพร้อมทั้งกระตุ้นและทบทวนผลงานของกลุ่มที่ได้ดำเนินการจัดตั้งไว้ พร้อมทั้งมอบเงินสำหรับเป็นเงินทุนของกลุ่มจำนวน 36,000 บาท นอกจากนี้ที่ทำการกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อยที่ดำเนินการอยู่ (ชั่วคราว) ได้เช่าสถานที่ทำการกลุ่มตลอดมา สมาชิกกลุ่มจึงได้รวมเงินลงทุนสำรองของกลุ่มร้อยละ 20 จากกำไรสุทธิตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเป็นเงิน 90,000 บาท พร้อมทั้งระดมทุนจากสมาชิก 16 คนๆ ละ 3,750 บาท เป็นเงิน 60,000 บาท นำไปซื้อที่ดิน 1 งาน 26 ตารางวา ราคา 150,000 บาท เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการของกลุ่มต่อไป

พ.ศ. 2538 กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วได้พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน สะอาด ถูกต้อง ตามหลักอนามัย จึงได้รับรองคุณภาพมาตรฐานอาหารและยา(เครื่องหมาย อย.) จากสาธารณสุขจังหวัดเลย จำนวน 5 ชนิด คือ มะพร้าวแก้วชนิดแผ่น มะพร้าวแก้วชนิดเส้น กล้วยทอด กล้วยอบเนย และขนมทองพับปี พ.ศ. 2539 กรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 400,000 บาท สำหรับ สร้างอาคารศูนย์สาธิตการตลาดระดับตำบลที่บ้านน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้ที่ดินของกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย เป็นสถานที่ในการก่อสร้าง และให้กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อยได้ดำเนินกิจกรรมของศูนย์สาธิตการตลาดระดับตำบล พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยกลุ่มมีการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

ประธาน	นางปราณี แก่นสียา
รองประธาน	นางสมัย แก้วบุตดี

เลขานุการ	นางหนูกุล ไชยเสนา
เหรียญก	นางยอม ทะริยะ
ปฎิคม	นางบุบผา แสนวิสัย
การตลาด	นางบุญ สงเคน, นางประยวน ตันแพง
ฝ่ายตรวจสอบ	นางพัน ธรรมมาภา, นางสงวน ไสค์คำ
ฝ่ายจัดซื้อ	นางลำดวน วงตา, นางบัวตัก แสนวิสัย, นางชาล ไสค์คำ

4.2.2.5 กลุ่มจับปลาแม่น้ำโขง

กลุ่มจับปลาแม่น้ำโขงส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้านน้อยและหมู่บ้านที่ใกล้เคียง มีจำนวนเรือประมาณ 20 ลำ โดยจับปลาในช่วงเดือนมีนาคม-กันยายน ฤดูกาลที่งดจับปลา คือ ช่วงเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์เพราะเป็นช่วงที่ปลาวางไข่และน้ำหลาก ช่วงที่จับปลาได้เยอะที่สุดเดือนมีนาคม-เมษายน โดยปลาที่จับได้บ่อยคือปลากปาก ปลาแก้วไก่ ปลาชนาง และปลาที่พบได้ทั่วไปได้แก่ปลาหลด ปลากด ปลานางแดง (ปลาเนื้ออ่อน) ปลาหลด ปลานาง ปลาเพี้ย ปลาชะงัว ปลาแค้ ปลาธา ปลาสะกั้ง ปลาเลิม ปลาเสือ ปลาใหญ่ที่สุดที่เคยจับได้คือปลาเลิม ปลาที่ไม่เคยจับได้เลยคาดว่าจะสูญพันธุ์ คือ ปลาหลด ราคาปลาที่ขาย คือ ปลาเกล็ดกิโลกกรัมละ 80-100 บาท ส่วนปลาเนื้ออ่อน กิโลกรัมละ 150-200 บาท ผู้จับปลามีรายได้ต่อวันประมาณ 200-1,000 บาท แล้วแต่จำนวนปลาที่จับได้และชนิดของปลา (ภาพที่ ก.5)

เมื่อโครงการวิจัยได้ดำเนินถึงขั้นการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ประกอบการในแก่งคุดคู้ คณะวิจัยได้ต้อนรับคณะประเมินโครงการจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ภาพที่ ก.6)

4.3 การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก่อนการพัฒนา

หลังจากศึกษาถึงสถานการณ์ท่องเที่ยวทั่วไปของแก่งคุดคู้ และศึกษากลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในแก่งคุดคู้แล้ว นักวิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการท่องเที่ยวของแก่งคุดคู้กับนักท่องเที่ยว 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่มาเที่ยวแก่งคุดคู้ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จำนวน 200 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยวควบคุมที่จัดไว้โดยเฉพาะจำนวน 25 คน ซึ่งสามารถสรุปผลให้เห็นระดับความพึงพอใจได้ดังต่อไปนี้

4.3.1 นักท่องเที่ยวทั่วไปก่อนการพัฒนา

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	95	47.5
หญิง	105	52.5
2. อายุ		
ต่ำกว่า 16 ปี	12	6.0
16-25 ปี	74	37.0
26- 45 ปี	73	36.5
46-60 ปี	35	17.5
61 ปีขึ้นไป	6	3.0
3. อาชีพ		
ข้าราชการ	45	22.5
ครู/อาจารย์	19	9.5
นักเรียน/นักศึกษา	63	31.5
ประชาชน	73	36.5
4. ภูมิลำเนา		
จังหวัดเลย	67	33.50
ภาคอีสาน	79	39.50
ต่างจังหวัดไม่ใช่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54	27.0
ต่างประเทศ	-	-
5. ท่านทราบว่าจะแกงคุดคู้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไร		
จากการบอกเล่าต่อกันมา	162	81.0
จากโทรทัศน์	7	3.5
จากวิทยุ	6	3.0
จากหนังสือพิมพ์	3	1.5
จากอินเทอร์เน็ต	5	2.5
จากนิตยสาร	8	4.0
จากเอกสารการท่องเที่ยวแผ่นพับ/โปสเตอร์	9	4.5
อื่นๆ	-	-

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ท่านเที่ยวแก่งคุดคู้แล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	75	37.5
2-4 ครั้ง	59	29.5
5 ครั้งขึ้นไป	66	33

ตารางที่ 4.2 ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไป

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	3.5	16.5	51.0	29.0
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	1.0	17.5	53.0	28.5
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	-	8.5	48.0	43.5
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	0.5	13.5	54.0	32.0
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	1.0	10.5	50.0	38.5
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	1.0	12.5	58.0	28.5
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	3.5	30.0	54.0	12.5
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	3.0	33.0	55.0	9.0
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	3.5	26.5	56.0	14.0
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	2.0	22.0	49.5	26.5
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	1.0	19.0	46.5	33.5
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	1.0	22.5	50.5	26.0
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ)บอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	-	24.0	50.5	25.5

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุด	3.0	30.0	53.5	13.5
4.2 ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ตามธรรมชาติ	11.0	38.0	40.0	11.0
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุด	2.5	25.0	51.5	21.0
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุด	3.0	19.5	50.5	27.0
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุด	2.5	25.0	48.0	24.5
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุด	0.5	15.0	54.0	30.5
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุด	1.5	18.0	58.5	22.0
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	4.0	21.5	64.5	10.0
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	4.0	26.5	57.5	12.0
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	1.5	21.5	65.0	12.0
5.4 ความสะอาดของอาหาร	3.0	19.5	68.5	9.0
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	3.00	23.5	60.5	13.0
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	3.5	24.0	60.0	12.5
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	6.0	27.0	55.0	12.0
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	3.0	27.0	57.0	13.0
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	2.5	24.5	61.5	11.5
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	3.5	22.0	62.5	12.0
7. หมวดสุขา				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขา	1.5	6.0	53.5	39.0
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขา	2.0	10.0	53.5	34.5

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 บ้ายแสดงจุดอันตราย	1.5	13.5	54.0	25.5
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	1.5	18.0	55.0	24.0
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	0.5	13.5	62.0	24.0
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.0	10.5	61.0	26.5
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	2.5	22.5	64.5	10.5
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	2.5	22.5	64.5	10.5
10.3 เส้นทางเดินเรือ	1.0	11.5	72.5	15.0
10.4 ราคาเรือ	2.5	13.5	67.0	17.0

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจ

จุดเด่นของแก่ง	สิ่งที่ประทับใจที่สุด
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ธรรมชาติ ▪ มะพร้าวแก้ว ▪ อาหาร ▪ ร้านอาหารริมโขง ▪ เกาะแก่งตามลำน้ำ ▪ แม่น้ำโขง ▪ บรรยากาศร่มรื่น ▪ ภูเขา ▪ วิถีชีวิตคน ▪ ของที่ระลึก ▪ ไซดหินกลางน้ำ ▪ การล่องเรือ ▪ หาดทราย 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ธรรมชาติ ▪ อาหารพื้นบ้าน ▪ วิถีชีวิตคนริมโขง ▪ บรรยากาศ ▪ ของฝากของที่ระลึก ▪ แม่น้ำโขง ▪ หาดทรายตอนน้ำลด ▪ ภูเขา ▪ ความสะอาด ▪ การต้อนรับ ▪ กุ้งเต้น ▪ มะพร้าวแก้ว ▪ หมอกตอนเช้า ▪ การท่องเที่ยวทางเรือ ▪ แม่ค้ายิ้มแย้มแจ่มใส ▪ การบริการ

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้านสิ่งที่จะต้องปรับปรุงและสิ่งที่จะต้องจัดให้มีบริการ

สิ่งที่ควรปรับปรุง	สิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดระเบียบร้านอาหารและร้านค้า ▪ สถานที่โดยรอบแก่งคุดคุ้ ▪ ป้ายบอกสถานที่ต่างๆในบริเวณแก่งคุดคุ้ ▪ อาหาร ▪ ความสะอาด ▪ ปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณสวนหย่อม ▪ จุดบริการนักท่องเที่ยว ▪ เพิ่มจำนวนและความสะอาดของสุขา ▪ ชยะมูลฝอย ▪ ที่พัก ▪ สถานที่นั่งพักผ่อนริมน้ำ ▪ จุดชมวิว ▪ เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย ▪ ให้มีสถานที่จอดรถมากกว่านี้ ▪ ควรปรับปรุงบริเวณท่าเรือ ▪ สุขาคควรบริการฟรี ▪ ปรับแต่งพื้นที่ให้สวยงามอยู่ตลอดเวลา ▪ การจัดหมวดหมู่ของการให้บริการ ▪ การจัดการน้ำเสียของร้านอาหาร ▪ ถนนที่เข้ามายังแก่งคุดคุ้ ▪ ราคาอาหารให้เหมาะสมกับประเภทของอาหาร ▪ ความสะอาดของร้านอาหาร ▪ ของที่ระลึกมีน้อยเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งเสริมสินค้าพื้นเมือง ▪ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ▪ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ▪ รถบริการ ▪ ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว ▪ บริการด้านต่างๆ ▪ เอกสารประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ▪ อินเทอร์เน็ต ▪ บริการตกปลา ▪ มัคคุเทศก์ ▪ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ▪ ป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของแก่งคุดคุ้ ▪ ป้ายบอกจุดอันตราย ▪ ตู้ ATM ▪ ที่นั่งพักผ่อนริมน้ำ ▪ ที่พัก ▪ การบริการน้ำดื่มฟรี ▪ บริเวณสวนหย่อมมีพื้นที่น้อยเกินไป ▪ ที่จัดแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดและสัตว์น้ำ ▪ การแยกห้องสุขาหญิง-ชาย ▪ จุดชมวิวที่สูงๆหรือทำให้เห็นได้ไกลๆ ▪ สะพานข้ามแม่น้ำโขง ▪ การแสดงโชว์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้านการมาเที่ยวซ้ำและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การมาเที่ยวซ้ำ	ข้อเสนอแนะอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ มา จำนวน 158 คน ▪ ไม่มา จำนวน 21 คน <p>โดยให้เหตุผลว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไกลจากกรุงเทพ - ไม่มีอะไรน่าสนใจ - อาหารราคาแพงมาก - ไม่มีสิ่งที่น่าสนใจ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่ตอบ จำนวน 21 คน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรมีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้รู้จักมากขึ้น ▪ ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมากกว่านี้ ▪ ควรมีป้ายแสดงจุดต่างๆของสถานที่ ▪ หน่วยงานราชการควรเข้ามาดูแลรับผิดชอบมากกว่านี้ ▪ ขอให้มีความเป็นธรรมชาติอย่างนี้ตลอดไป ▪ อยากให้มีการปรับสภาพแวดล้อมให้ดีกว่านี้ ▪ ราคาสินค้าแพงเกินไป ▪ ควรจัดให้มีสวนหย่อมมากกว่านี้ ▪ ควรมีป้ายบอกเส้นทางมากกว่านี้ ▪ ควรปรับปรุงในทุกๆ ด้านให้นำมาเที่ยวมากกว่านี้ ▪ ควรรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ▪ ควรจัดให้มีที่พักแก่นักท่องเที่ยวให้มากกว่าเดิม ▪ ควรมีการนำเที่ยวทางเรือให้ไกลกว่านี้ ▪ อยากให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลต้นไม้ให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ

4.3.2 นักท่องเที่ยวในกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวควบคุม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	6	24.0
หญิง	19	76.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 16 ปี	-	-
16-25 ปี	25	100.0
26- 45 ปี	-	-
46-60 ปี	-	-
61 ปีขึ้นไป	-	-
3. อาชีพ		
ข้าราชการ	-	-
ครู/อาจารย์	-	-
นักเรียน/นักศึกษา	25	100.0
ประชาชน	-	-
4. ภูมิลำเนา		
จังหวัดเลย	10	40.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15	60.0
ต่างจังหวัดไม่ใช่ภาค-ตะวันออกเฉียงเหนือ	-	-
ต่างประเทศ	-	-

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวควบคุม จำนวน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ท่านทราบว่าแก๊งค์คูดู้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไร		
จากการบอกเล่าต่อกันมา	22	88.0
จากโทรทัศน์	1	4.0
จากวิทยุ	1	4.0
จากหนังสือพิมพ์	-	-
จากอินเทอร์เน็ต	-	-
จากนิตยสาร	-	-
จากเอกสารการท่องเที่ยวแผ่นพับ/โปสเตอร์	-	-
อื่นๆ	1	4.0
6. ท่านเที่ยวแก๊งค์คูดู้แล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	7	28.0
2-4 ครั้ง	14	56.0
5 ครั้งขึ้นไป	4	16.0

ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุม

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	-	12.0	64.0	24.0
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	-	8.0	36.0	56.0
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	-	8.0	40.0	52.0
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	-	-	44.0	56.0
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	-	-	36.0	64.0
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	-	12.0	44.0	44.0
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	-	28.0	48.0	24.0
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	-	24.0	52.0	24.0
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	-	20.0	56.0	24.0
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนถึงแก่งคุดคู้	-	16.0	44.0	40.0
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	-	8.0	24.0	68.0
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	-	4.0	52.0	44.0
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ)บอกจุดต่างๆในแก่งคุดคู้	-	4.0	44.0	52.0

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของ แก่งคุดคุ้	4.0	12.0	36.0	48.0
4.2 ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ ตามธรรมชาติ	-	16.0	52.0	32.0
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่ง	-	-	52.0	48.0
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคุ้	-	4.0	28.0	68.0
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคุ้	-	8.0	44.0	48.0
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคุ้	-	-	52.0	48.0
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่ง	-	8.0	28.0	64.0
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	-	24.0	72.0	4.0
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	-	32.0	64.0	4.0
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟ อาหาร	-	12.0	76.0	12.0
5.4 ความสะอาดของอาหาร	-	12.0	52.0	36.0
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบ ของร้านอาหาร	-	16.0	68.0	16.0
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	4.0	20.0	48.0	28.0
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ ระลึก	8.0	36.0	48.0	8.0
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ ระลึก	4.0	24.0	64.0	8.0
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	-	20.0	76.0	4.0
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ ระลึก	-	32.0	56.0	12.0

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
7. หมวดสุขา				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขา	4.0	8.0	44.0	44.0
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขา	-	4.0	48.0	48.0
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	-	-	24.0	76.0
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	-	4.0	32.0	64.0
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	4.0	20.0	48.0	28.0
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	-	8.0	32.0	60.0
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	-	40.0	60.0	-
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	-	8.0	52.0	40.0
10.3 เส้นทางเดินเรือ	-	32.0	60.0	8.0
10.4 ราคาเรือ	-	20.0	76.0	4.0

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุมด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจ

จุดเด่นของแก่ง	สิ่งที่ประทับใจที่สุด
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การมีบรรยากาศดี ▪ มีเรือให้นั่งชมวิวทิวทัศน์ ▪ มีภูเขาที่สวยงาม ▪ มีความเป็นธรรมชาติ ▪ มีแม่น้ำโขง ▪ เกาะแก่งอยู่กลางแม่น้ำ ▪ มีมะพร้าวแก้ว ▪ การล่องเรือ ▪ ทิวทัศน์ฝั่งลาว ▪ มีภูเขาล้อมรอบ ▪ มีโชดหิน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การได้นั่งเรือชมวิวตามริมน้ำโขง ▪ บรรยากาศร่มเย็น ▪ ของที่ระลึก ▪ การบริการ

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุมด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ

สิ่งที่ควรปรับปรุง	สิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ สวนหย่อมของแก่งคุ้มน่าจะมีความสวยงามมากกว่านี้ ▪ การบริการนักท่องเที่ยว ▪ สถานที่โดยรวม ▪ ควรมีถังขยะให้มากกว่านี้ ▪ ห้องสุขามีจำนวนน้อย ▪ ป้ายแสดงจุดท่องเที่ยว ▪ ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ▪ การทิ้งขยะ ▪ ที่นั่งพักของนักท่องเที่ยว ▪ ราคาสินค้า ▪ การบริการด้านร้านค้า ▪ การจัดการด้านขยะ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรมีห้องสุขาที่บริการฟรี ▪ ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว ▪ ควรปลูกดอกไม้บริเวณสวนหย่อม ▪ ห้องสุขาที่สะอาด ▪ มัคคุเทศก์ ▪ จุดชมวิว ▪ รถนำเที่ยวบริเวณถนนริมโขง ▪ การเข้าไปประเทศลาว ▪ สถานที่นั่งพักผ่อน ▪ จุดแนะนำนักท่องเที่ยว ▪ การบริการที่พักนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวควบคุมด้านการมาเที่ยวซ้ำและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การมาเที่ยวซ้ำ	ข้อเสนอแนะอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ มา จำนวน 25 คน ▪ ไม่มา จำนวน - คน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยากให้มีการจัดแสดงของคนในท้องถิ่นในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ▪ ควรมีการแนะนำนักท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ ▪ ควรจัดให้มีที่นั่งพักผ่อนที่ดีกว่านี้ ▪ ห้องสุขาควรมีความสะอาดมากกว่านี้ ▪ ควรมีศาลาให้นั่งชมทัศนียภาพ ▪ ควรมีผู้นำเที่ยวรอบๆแก่งคุดคุ้ ▪ ควรจัดสวนหย่อมให้สวยงามมากกว่านี้ ▪ อยากให้มีพื้นที่สวนหย่อมมากกว่านี้ ▪ ควรมีป้ายภาษาอังกฤษบอกสถานที่แต่ละจุดที่สำคัญ ▪ ควรมีถังให้มากกว่านี้ ▪ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ▪ ควรมีกิจกรรมค่ายเชิงธรรมชาติ ▪ การจัดเรือนำเที่ยวควรมีหลายขนาดเพื่อเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว

4.4 การปฏิบัติการพัฒนา

4.4.1 บริเวณสวนหย่อม

4.4.1.1 การพัฒนาสวนหย่อมและศาลาชมวิว

บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2545 และมอบให้คนในพื้นที่ดูแลได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการ บ้านน้อย และกลุ่มต่างๆ ในแก่งคุดคู้ แต่ด้วยความพร้อมในการดูแลจัดการสวน เช่น ขาดคนและ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่เหมาะสม ทำให้สภาพสวนหย่อมเป็นสวนรกร้าง มีต้นไม้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการตกแต่ง และมีวัชพืชขึ้นเต็มไปหมด มีป้ายที่ไม่ได้มาตรฐาน มีการปล่อยน้ำทิ้ง มีการทิ้งขยะโดยรอบสวน หย่อมและศาลาชมวิว ทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม (ภาพที่ ก.7)

การปฏิบัติการพัฒนาทำโดยอาศัยความร่วมมือของนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่เชี่ยวชาญทางการจัดสวน (อาจารย์พัชรี ปัญญาภาค) นักศึกษาโปรแกรมวิชาเกษตรกรรม โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ร่วมกับ กลุ่มต่างๆ ภายในแก่งคุดคู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มหลังคาแดง ร่วมมือการพัฒนาโดยการตัดแต่งกิ่งไม้ การรื้อถอนศาลาที่ไม่เป็นระเบียบการย้ายป้าย การตัดหญ้า การปลูกดอกไม้เพิ่มเติม การย้ายศาล พระภูมิ การสร้างศาลาขายของที่ระลึกให้เป็นแบบเดียวกัน สร้างกฎการห้ามทิ้งน้ำเสียและขยะ การถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องในการดูแลสวน และการส่งมอบอุปกรณ์ที่จำเป็นการดูแลสวน (ภาพที่ 8) ส่งผลให้สวนหย่อมมีสภาพดีขึ้นจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด (ภาพที่ ก.9)

4.4.1.2 การสร้างจุดนวดเท้าจากหินแม่น้ำโขง

บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้มีต้นฉำฉาโบราณขนาดใหญ่ที่ให้ร่มเงาตลอดปี ทำให้หญ้าไม่ขึ้น จึงไม่เหมาะสมในการทำเป็นสนามหญ้าได้ ก่อนการพัฒนาสถานที่ดังกล่าวจะเป็นลานดินที่ใช้เป็นที่ขายสินค้าและอาหารในหน้าเทศกาลและเป็นที่นั่งรับประทานอาหารของลูกค้า มีป้ายแนะนำแก่งคุดคู้ขนาดใหญ่ที่อยู่ในสภาพทรุดโทรม จุดดังกล่าวไม่เอื้อประโยชน์ต่อการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวได้เลย ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของแก่งคุดคู้ ที่หาดหินขนาดใหญ่ในฤดูน้ำลด กลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในแก่งคุดคู้จึงได้ร่วมกันสร้างจุดนวดเท้าจากหินน้ำโขง รื้อป้ายที่ชำรุดออก ออกกฎห้ามจำหน่ายสินค้าและอาหาร และจัดให้มีไม้ประดับในบริเวณต้นฉำฉา ทำให้จุดดังกล่าวมีความสวยงามและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจได้ (ภาพที่ ก.10)

4.1.4.3 การปรับปรุงป้ายประจำแก่งคุดคู้ 2 จุด

สัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของแก่งคุดคู้คือป้ายหินทรายแกะสลักว่า "แก่งคุดคู้" ณ บริเวณทางเข้าแก่งคุดคู้ และบริเวณติดแม่น้ำโขง ซึ่งป้ายทั้งสองเป็นป้ายที่สวยงามแต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่รกรุงรังและสีที่ทาบ้ายลบเลือน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเห็นความโดดเด่นของป้ายได้ จึงได้มีการพัฒนาโดยเคลื่อนย้ายป้ายให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ทำให้มองเห็นทิวทัศน์แก่งได้อย่างชัดเจน การจัดสวนหย่อมบริเวณป้าย การเพิ่มสีให้มีความชัดเจนมากขึ้น การตัดต้นไม้ที่รกรุงรังออกบ้างบางส่วน ซึ่งภายหลังการพัฒนาป้ายทั้งสองมีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และนักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูปเป็นที่ระลึกเป็นจำนวนมาก

4.4.2 การจัดระบบจราจรและร้านค้า

4.4.2.1 การจัดระบบเดินรถทางเดียว/ปรับปรุงป้ายจราจร

แก่งคุดคู้มีการจัดระบบจราจรโดยหน่วยบริการประชาชนของสำนักงานตำรวจภูธรของอำเภอเชียงคาน ร่วมกับพนักงานการเก็บค่าจอดรถของผู้ที่ได้ประมูล แต่สภาพป้ายจราจรอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมมาก บางป้ายอ่านไม่ออก บางป้ายลึ้ม เป็นต้น จึงได้ทำการปรับปรุงให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมและมีความชัดเจนมากขึ้น และเพิ่มป้ายเดินรถทางเดียวให้ชัดเจนขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ภาพที่ ก. 11)

4.4.2.2 การปรับปรุงระบบการจัดการร้านค้า

ก่อนมีโครงการวิจัย แก่งคุดคู้มีการเปิดให้พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารและสินค้า ในบริเวณสวนหย่อมและทางเท้าได้ ร้านค้าเหล่านี้จะมีมากในช่วงเทศกาล ทำให้ไม่มีพื้นที่สีเขียวสำหรับท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อน และไม่มีที่เดินชมวิว ในที่ประชุมจึงได้มีมติออกกฎระเบียบห้ามขายสินค้าบริเวณสวนหย่อมและทางเท้า ทำให้มีทัศนียภาพที่ดีขึ้น

4.4.3 กลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมือง

4.4.3.1 การปรับปรุงโรงครัว

กลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมืองจำหน่ายอาหารพื้นเมืองในโรงครัวเปิด ดังนั้นจึงมีปัญหาเกี่ยวกับความถูกสุขลักษณะ เช่น แมลงวัน การจัดวางวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ในการปรุงอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ อีกทั้งแผงที่ใช้ในการทำอาหารประเภทย่างได้ล้าเข้าไปในถนนสาธารณะ ทำให้เป็นปัญหาต่อการจราจร จึงได้ปรับปรุงให้มีเคานเตอร์วางของ ติดมุ้งลวดโรงครัว ขยับแผงย่างเข้ามาในบริเวณพื้นที่ของร้านค้า และมีการปรับปรุงการผลิตอาหารให้ถูกสุขลักษณะ (ภาพที่ 12)

4.4.3.2 การสร้างที่ล้างภาชนะให้ถูกสุขลักษณะ

เดิมที่ล้างภาชนะของกลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมืองเป็นพื้นซีเมนต์ มุงหญ้า ล้างภาชนะโดยใช้ กาละมังวางบนพื้นและเทน้ำทิ้งลงชายฝั่งแม่น้ำโขงทำให้ตลิ่งถูกกัดเซาะ เกิดการสะสมของเศษอาหาร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวันและสัตว์พาหะนำโรคอื่น ๆ และเมื่อมองขึ้นมาจากชายหาด หรือแม่น้ำโขง จะเห็นทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม จึงได้เสนอให้กลุ่มสร้างที่ล้างภาชนะให้ได้แบบมาตรฐานของกระทรวง สาธารณะสุข นั่นคือต้องอยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร มีอ่างล้างเศษอาหาร อ่างล้างน้ำยา ล้างจาน และอ่างล้างน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 อ่าง ซึ่งน้ำเสียที่เกิดจากการล้างจานจะถูกรวบรวมลงสู่ ระบบบำบัดน้ำเสียต่อไป

4.4.3.3 การวิจัยและสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

กลุ่มขายอาหารพื้นเมืองมีการใช้น้ำเพื่อการล้างปลา-กุ้ง และการซักล้างถึงวันละประมาณ 1,200 ลิตรต่อวันจาก 2 จุดหลักได้แก่จุดโรงครัวและโรงล้างภาชนะ ซึ่งน้ำเสียที่เกิดขึ้นจะต่อท่อแล้ว ปล่อยสู่อ่างน้ำโดยตรง ส่งผลให้คุณภาพของน้ำและทัศนียภาพบริเวณนั้นลดลง โดยเฉพาะผู้ที่ล่อง เรือในแม่น้ำโขง และผู้ที่ไปชมชายหาด จะสามารถมองเห็นการปล่อยน้ำเสียลงสู่อ่างน้ำได้อย่างชัดเจน คณะวิจัยจึงได้มอบให้นักศึกษาทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องในเรื่องการจัดการน้ำทิ้งของร้านอาหารโดย ศึกษาสภาพทั่วไป ออกแบบบำบัดน้ำเสีย ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียและวิเคราะห์น้ำที่ผ่านระบบบำบัด ผลของการศึกษาพบว่าได้สร้างระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่อันประกอบด้วยบ่อดักไขมัน บ่อเกรอะ และบ่อซึมหลังจากทดลองใช้ระบบตั้งแต่เดือนมีนาคม - สิงหาคม 2548 พบว่า ค่าพารามิเตอร์ 7 ตัว ได้แก่ อุณหภูมิ, ความเป็นกรด - ด่าง, บีโอดี, ปริมาณของแข็งแขวนลอยทั้งหมด, ปริมาณตะกอนหนัก ปริมาณของแข็งละลายในน้ำ, ซัลไฟด์, แอมโมเนีย - ไนโตรเจน, ไขมันและน้ำมัน นั้นผ่านค่ามาตรฐาน น้ำทิ้งจากอาคารประเภท ข. ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกเว้นปริมาณ ของแข็งละลายในน้ำ ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้คุณภาพน้ำชายฝั่งและทัศนียภาพดีขึ้นโดยรวม (ภาพที่ 13)

4.4.3.4 การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหาร

เนื่องจากกลุ่มเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อการค้าจึงต้องสร้างความตระหนักถึงหลักการที่ดีในการผลิต อาหาร (Good Manufacturing Practice-GMP) จึงจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ ศูนย์วิทยา ศาสตร์และโปรแกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทำให้ผู้เข้าอบรม ได้รับทราบถึงหลักการที่ดีในการผลิตอาหาร กฎระเบียบต่างๆ ที่ผู้ผลิตอาหารพึงรู้ ซึ่งการอบรมดังกล่าวเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอเมืองเลย ผู้มีหน้าที่โดยตรงในการติดตามตรวจสอบร้านอาหารได้ มาเป็นวิทยากรและเป็นผู้ลงไปตรวจสอบ ณ กลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมืองโดยตรง และได้ชี้จุดบกพร่อง

ที่ต้องแก้ไขของกลุ่มหลายจุด เช่น การจัดวางวัตถุดิบ การจัดเก็บภาชนะ การเก็บอาหาร เป็นต้น ซึ่งกลุ่มได้รับหลักการและนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป (ภาพที่ ก.14)

4.4.3.5 การปรับปรุงด้านอื่นๆ

นอกเหนือจากการปรับปรุงด้านต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีการปรับปรุงรายละเอียดต่างๆ ในร้านอาหารและการให้บริการเพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว เช่น การปรับเปลี่ยนภาชนะบรรจุข้าวเหนียวที่เดิมใส่ในจานพลาสติก มาเป็นใส่ในกระติบเพื่อให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสานและเก็บความร้อนได้นานกว่า การจัดให้มีถังน้ำใส่น้ำสำหรับล้างมือและมีผ้าเช็ดมือเนื่องจากอาหารพื้นเมืองหลายอย่างต้องใช้มือในการรับประทาน การปรับปรุงรายการอาหารที่เดิมมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ยังไม่ได้มาตรฐานมาเป็นสากลมากขึ้น โดยการให้ความอนุเคราะห์ของอาจารย์ชาวต่างประเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้แก่ อาจารย์ Kym และอาจารย์ Patricks นอกจากนี้ยังมีการสร้างที่ปิดรางน้ำเสียจากไม้ไผ่ เพื่อปิดรางน้ำทางด้านหน้าของร้านอาหารมิให้ผู้มารับประทานอาหารได้เห็นสภาพการไหลของน้ำทิ้ง ซึ่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้ได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากลูกค้ามาก

4.4.4 กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว

4.4.4.1 การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหาร

กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ผลิตอาหารเพื่อการค้า ดังนั้นจึงได้เข้ารับการอบรมเรื่องหลักการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice-GMP) ร่วมกับกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากอำเภอเมืองเลยก็ได้ตรวจโรงเรียนและกระบวนการผลิตเพื่อชี้จุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ด้วย เช่น ลักษณะของโรงเรียนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน การจัดเก็บวัตถุดิบบนพื้น การเก็บผลิตภัณฑ์ในภาชนะและสถานที่ที่ไม่มิดชิด เป็นต้น (ภาพที่ ก.15)

4.4.4.2 การวิจัยการใช้น้ำมะพร้าวที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว

บ้านน้อยมีการทำมะพร้าวแก้ว เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแก่งคุดคู้ ทั้งเป็นกลุ่ม ทั้งเป็นกิจการส่วนตัว ไม่น้อยกว่า 21 ร้าน โดยเฉลี่ยมีการใช้มะพร้าวประมาณวันละ 7,340 ลูก ก่อให้เกิดของเสียถึงประมาณวันละ 9,542 กิโลกรัมต่อวัน เพราะมะพร้าว 1 ลูก เฉลี่ยมีน้ำหนักประมาณ 2 กิโลกรัม แบ่งออกเป็น เนื้อมะพร้าว 0.20 กิโลกรัม (ร้อยละ 1) น้ำมะพร้าว 0.50 กิโลกรัม (ร้อยละ 25) และกะลามะพร้าว 1.30 กิโลกรัม (ร้อยละ 65) จะเห็นได้ว่ามีของเสียที่เป็นน้ำมะพร้าวทิ้งถึงวันละ 3,670 กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งของเสียที่เกิดขึ้นไม่ได้มีการใช้ประโยชน์แต่อย่างใด บ้างก็ปล่อยทิ้งลงดิน บ้างปล่อยทิ้งลงแม่น้ำโขง ทำให้ดิน น้ำ เสื่อมคุณภาพ และมีกลิ่นเหม็น นักวิจัยจึงมอบให้นักศึกษาวิจัยน้ำมะพร้าวที่เหลือวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็น ผลิตภัณฑ์วัน

มะพร้าว และผลิตภัณฑ์น้ำส้มสายชู ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้นผ่านการผลการตรวจสอบทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้ หากได้รับการวิจัยพัฒนาต่อยอดจะสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ (ภาพที่ ก.16)

4.4.4.3 การวิจัยกะลาที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว

ในการทำมะพร้าวแก้ว นอกเหนือจากน้ำมะพร้าวที่เหลือทิ้งแล้วยังมีกะลามะพร้าวที่ติดเปลือกทิ้งเป็นจำนวนมากเช่นกัน เนื่องจากกะลาติดเป็นของเสียร้อยละ 65 จากมะพร้าวเฉลี่ยวันละ 7,340 ลูกนั้น ก่อให้เกิดของเสียถึงวันละ 9,452 กิโลกรัมต่อวันซึ่งไม่ได้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า กะลาที่เหลือผู้ผลิตมักกองรวมกันไว้ให้รถเทศบาลขนไปทิ้งตามที่สาธารณะ และบางส่วนมีผู้นำไปเผาไฟให้กับวัวควายเพื่อเป็นการไถยุบ บ้างนำไปทำผลงานทางหัตถกรรม แต่นับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนมะพร้าวที่ใช้ในแต่ละวัน การที่มีกะลามะพร้าวกองรวมกันไว้ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงต่างๆ ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ หนู ตะขาบ งู และทำให้ทัศนียภาพของหมู่บ้านท่องเที่ยวเสียไปด้วย ดังนั้นคณะวิจัยจึงมอบให้นักศึกษาวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวเป็นถ่านอัดแท่ง และดินผสม ซึ่งทั้งสองผลิตภัณฑ์ให้ผลที่เป็นที่ยอมรับได้ในห้องปฏิบัติการ ถ้ามีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เหมาะสม ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถผลิตเพื่อการใช้สอยระดับครัวเรือน หรือเพื่อการค้าได้ (ภาพที่ ก.17)

4.4.5 กลุ่มเรื่อนำเที่ยว

กลุ่มเรื่อนำเที่ยวเป็นกลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะค่อนข้างน้อย จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแก่งคุดคู้ อาจไม่ได้มีโอกาสที่นั่งเรือกันทุกคนด้วยเวลาที่จำกัด ดังนั้นการปฏิบัติการพัฒนาให้ได้คุณภาพการท่องเที่ยวจึงดำเนินการตามความเหมาะสมให้ได้มาตรฐานทั่วไป เช่น การรักษาความสะอาดภายในเรือ การปรับปรุงเครื่องเสียงให้ดีขึ้นเนื่องจากเสียงผู้ประกาศจะไม่ค่อยชัดเมื่อต้องแข่งกับเสียงเครื่องยนต์ การเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์ ณ จุดที่จะลงชายหาดว่ามีเรื่อนำเที่ยวพร้อมระบุราคาให้ชัดเจน การตั้งกฎระเบียบในการลงเรือ การเข้มงวดกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถลงเรือได้นั้นคือไม่เกิน 12 คนและต้องมีเสื้อชูชีพครบตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะลงเรือ การบรรยายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงเส้นทางที่นำเที่ยวได้ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการ (ภาพที่ ก.18)

4.4.6 ป้าย

สถานที่ท่องเที่ยว เป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้มาเยือนจากทั่วทุกภูมิภาค ทั้งไทยและต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมักไม่คุ้นกับสถานที่ ดังนั้นป้ายจึงเป็นมาตรฐานหนึ่งที่สำคัญ ประกอบกับการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่าป้ายที่สมบูรณ์ของแก่งคุดคู้มีจำกัด อีกทั้งป้ายที่มีอยู่ก็ชำรุดเสียหาย ดังนั้นการพัฒนาจึงเริ่มต้นตั้งแต่ป้ายบอกเส้นทางเป็นระยะๆ จากตัวอำเภอเชียงคานจนมาถึงแก่งคุดคู้ ซึ่งป้ายเดิมมีอยู่ 2 ป้ายที่ทรุดโทรมและบอกระยะทางไม่ถูกต้อง จึงมีการปรับเปลี่ยนป้ายใหม่ที่บอกระยะทางให้ถูกต้อง มีป้ายบอกเส้นทางทุก 2 กิโลเมตรจนกระทั่งถึงแก่งคุดคู้ ในบริเวณแก่งคุดคู้จะมีป้ายที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวทุกอย่าง เช่น ป้ายยินดีต้อนรับ ป้ายสุขภาพ ป้ายห้ามจำหน่ายสินค้า ป้ายจุดชมวิว ป้ายจุดจอดรถ ป้ายศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ป้ายร้านอาหาร ป้ายเรือท่องเที่ยว ป้ายจักรยานสำหรับเช่า ป้ายแสดงจุดอันตรายที่ห้ามเล่นน้ำ ป้ายห้ามเก็บหินแม่น้ำโขง ป้ายห้ามเหยียบสนามหญ้า ป้ายจุดถ่ายรูปเป็นต้น (ภาพที่ ก.19)

4.4.6 ชมรมจักรยานนำเที่ยวแก่งคุดคู้

ชมรมจักรยานนำเที่ยวแก่งคุดคู้เกิดจากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวของแก่ง เพราะโดยตัวแก่งเองแล้วค่อนข้างมีพื้นที่จำกัด และหากนักท่องเที่ยวเดินทางมาในช่วงฤดูฝนแล้ว (ช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน) แล้วนักท่องเที่ยวจะไม่สามารถมองเห็นและลงไปเดินแก่งหรือหาดหินได้ ในขณะที่พื้นที่โดยรอบของแก่งคุดคู้นั้นมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมได้ เช่น วัดท่าแขก วัดหอสองนาง ประมงเชียงคาน ท่าด่าน เทศบาลเมืองเชียงคาน ถนนเลียบบแม่น้ำโขงหรือแม่น้ำแต่วิถีชีวิตของชาวบ้านน้อยที่มีการทำแปรรูปกล้วยและมะพร้าว ดังนั้นจึงเสนอให้จัดตั้งชมรมจักรยานแก่งคุดคู้ขึ้น โดยเริ่มต้น มีจำนวนจักรยานให้เช่าจำนวน 5 คัน มีการจัดทำแผนที่จักรยานเผยแพร่ การติดป้ายชมรมที่จักรยานให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไป อย่างไรก็ตามในระยะต่อมาพบว่าชมรมจักรยานได้งดให้บริการชั่วคราวเนื่องจากขาดผู้ดูแลโดยเฉพาะ และกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีเวลาค่อนข้างจำกัด ส่วนใหญ่จะมารับประทานอาหารเท่านั้น

4.4.7 การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์แก่งคุดคู้ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่จะทราบว่าแก่งคุดคู้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจากการบอกเล่าต่อๆ กันมาเท่านั้น ดังนั้นคณะวิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เป็นผลจากการวิจัยบรรจุอยู่ในสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นพับ และวีดิทัศน์ ซึ่งสื่อทั้งหมดได้ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยทั้งหมด (ภาพที่ ก.20 และภาพที่ ก.24)

4.5 การจัดประชุมทบทวนแผนการปฏิบัติการพัฒนา

ในระหว่างปฏิบัติการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานนั้น มีความจำเป็นที่ต้องมีการแจ้งให้กับทุกภาคีที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคืบหน้าในการดำเนินงาน การจัดแบ่งพื้นที่ การจัดแบ่งหน้าที่ การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดวันที่จะดำเนินการให้เสร็จสิ้น นั่นคือการทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนาที่ได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่ต้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงได้จัดประชุมขึ้นในวันที่ 29 ธันวาคม 2547 เวลา 18.00-22.00 น. ณ ศาลาวัดบ้านน้อย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 96 คน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ประกอบกิจการในแก่งคุดคู้ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แยกเป็นชาวบ้านน้อย 91 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน 1 คน ซึ่งผลการประชุมสามารถสรุปได้ดังนี้ (ภาพที่ ก.21)

1. คณะวิจัยได้นำเสนอภาพก่อน และระหว่างการพัฒนาพร้อมชี้แจงค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสวนหย่อม โดยแยกเป็นค่าจ้างทำป้าย ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดสวน เช่น ค่าต้นไม้/ดอกไม้
2. คณะกรรมการหมู่บ้านให้งบประมาณจำนวน 5,000 บาทในการซื้อเครื่องปั้มน้ำ หากเครื่องมีราคาสูงกว่างบประมาณ ผู้ประกอบการภายในแก่งคุดคู้จะรับผิดชอบเอง
3. ร้านอาหารที่ลงไปสร้างซุ้มในบริเวณหาดให้ย้ายไปที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้แบ่งเขตไว้ให้ โดยต้องสร้างซุ้มให้เหมือนกัน มีขนาดและระยะห่างจากหาดเท่ากัน
4. กลุ่มผู้ประกอบการในแก่งคุดคู้บริจาคเก้าอี้หินอ่อนเพื่อวางตามจุดชมวิวโดยกลุ่มหลังคาแดงบริจาค 10 ตัว สตรีอาหารพื้นเมืองบริจาค 5 ตัว แม่ค้าแผงลอยบริจาค 5 ตัว กลุ่มเรือนำเที่ยวบริจาค 4 ตัว
5. การว่าจ้างภารโรงใหม่แทนชุดเก่าที่หมดสัญญา ให้กลุ่มผู้ประกอบการแก่งคุดคู้เป็นผู้ลงคะแนนเสียง โดยจ้าง 2 คน เดือนละ 3,500 บาท

4.6 การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยพลังการพัฒนา

4.6.1 กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปหลังการพัฒนา

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยพลังการพัฒนา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	100	50
หญิง	100	50
2. อายุ		
ต่ำกว่า 16 ปี	27	13.5
16-25 ปี	55	27.5
26- 45 ปี	74	37
46-60 ปี	38	19
61 ปีขึ้นไป	6	3
3. อาชีพ		
ข้าราชการ	36	18
ครู/อาจารย์	12	6
นักเรียน/นักศึกษา	65	32.5
ประชาชน	87	43.5
4. ภูมิลำเนา		
จังหวัดเลย	66	33
ภาคอีสาน	69	34.5
ต่างจังหวัดไม่ใช่ภาค-ตะวันออกเฉียงเหนือ	65	32.5
ต่างประเทศ	-	-

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ท่านทราบว่าแก๊งค์คูดู้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไร		
จากการบอกเล่าต่อกันมา	139	69.5
จากโทรทัศน์	19	9.5
จากวิทยุ	8	4
จากหนังสือพิมพ์	7	3.5
จากอินเทอร์เน็ต	9	4.5
จากนิตยสาร	2	1
จากเอกสารการท่องเที่ยวแผ่นพับ/โปสเตอร์	5	2.5
อื่นๆ	11	5.5
6. ท่านเที่ยวแก๊งค์คูดู้แล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	19	9.5
2-4 ครั้ง	115	57.5
5 ครั้งขึ้นไป	66	33

ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไปหลังการพัฒนา

หมวดรายการ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.2 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุนคู้	2.5	21.5	71.5	5
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุนคู้	1	23	68.5	7.5
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุนคู้	1.5	16	70	12.5
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	3.5	23	66	7.5
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	3.5	22.5	63.5	10.5
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	3.5	24.5	62	10
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	2	41.5	54	2.5
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	3.5	43.5	51	2
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	6	40.5	52.5	1
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุนคู้	5.5	45	49	0.5
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุนคู้	4.5	50	44.5	1
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุนคู้	5	60	34	1
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ)บอกจุดต่างๆภายในแก่งคุนคู้	4	60.5	33.5	2

หมวดรายการ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคุ้	8.5	49	40.5	2
4.2 ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ตามธรรมชาติ	11	53.5	34.5	1
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคุ้	4.5	43	51.5	1
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคุ้	8	41	49.5	1.5
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคุ้	9	45	44	2
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคุ้	25	44	51.5	2
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุดคุ้	21	45	28	2
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	2.5	42.5	51.5	3.5
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	4.0	39.5	52.5	4.0
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	4.0	36.0	56.5	3.5
5.4 ความสะอาดของอาหาร	4.5	34.5	57.5	3.5
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	4.5	34.0	57.5	4.0
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	7.5	35.5	54.0	3.0

หมวดรายการ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	8.5	43.0	47.0	1.5
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	6.5	45.0	47.5	1.0
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	4.5	49.0	45.5	1.0
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	6.5	45.5	46.5	1.5
7. หมวดสุขา				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขา	-	16.5	61.0	22.5
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขา	0.5	17.0	62.5	20.0
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	2.0	38.0	58.0	2.0
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.5	38.5	55.5	55.5
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	3.0	34.0	61.5	1.5
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.0	34.5	61.0	1.5
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	2.0	33.5	62.5	2.0
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	3.0	34.5	60.0	2.5
10.3 เส้นทางเดินเรือ	2.0	33.5	63.5	1.0
10.4 ราคาเรือ	2.0	34.5	62.0	1.5

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจหลังการพัฒนา

จุดเด่นของแก่ง	สิ่งที่ประทับใจที่สุด
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ความสวยงามของธรรมชาติ ▪ มะพร้าวแก้ว ของฝาก ▪ ไซดหิน ▪ บรรยากาศ ▪ แม่น้ำโขง ▪ หาดหิน หาดทราย 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ทิวทัศน์สวยงาม ▪ แม่น้ำโขง หาดทราย ▪ การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ▪ ธรรมชาติ ▪ ไซดหิน ▪ การล่องเรือชมทิวทัศน์

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มีบริการหลังการพัฒนา

สิ่งที่ควรปรับปรุง	สิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ จุดบริการนักท่องเที่ยว ▪ ควรเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยว ▪ ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ▪ การประชาสัมพันธ์ ▪ อาหารราคาแพงเกินไป ▪ การจัดระเบียบชายฝั่ง ▪ ควรจัดถังขยะให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว ▪ รถประจำทางมาแก่งคุดคู่ ▪ เอกสารประกอบการท่องเที่ยว ▪ ตู้ ATM ▪ ไกด์นำเที่ยว

4.6.2 นักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุมหลังการพัฒนา

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวควบคุมหลังการพัฒนา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	40
หญิง	15	60
2. อายุ		
ต่ำกว่า 16 ปี	-	-
16-25 ปี	25	100
26- 45 ปี	-	-
46-60 ปี	-	-
61 ปีขึ้นไป	-	-
3. อาชีพ		
ข้าราชการ	-	-
ครู/อาจารย์	-	-
นักเรียน/นักศึกษา	25	100
ประชาชน	-	-
4. ภูมิลำเนา		
จังหวัดเลย	6	24
ภาคอีสาน	19	76
ต่างจังหวัดไม่ใช่ภาค-ตะวันออกเฉียงเหนือ	-	-
ต่างประเทศ	-	-

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวควบคุม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ท่านทราบว่าจะแก่คุณคือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไร		
จากการบอกเล่าต่อกันมา	23	92
จากโทรทัศน์	1	4
จากวิทยุ	-	-
จากหนังสือพิมพ์	-	-
จากอินเทอร์เน็ต	-	-
จากนิตยสาร	-	-
จากเอกสารการท่องเที่ยวแผ่นพับ/โปสเตอร์	1	4
อื่นๆ	-	-
6. ท่านเที่ยวแก่คุณแล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	-	-
2-4 ครั้ง	21	84
5 ครั้งขึ้นไป	4	16

ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุมหลังการพัฒนา

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.3 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	-	56	40	4
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	-	48	44	8
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	-	16	64	20
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	4	40	44	12
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	4	24	60	12
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	-	48	40	12
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	24	52	24	-
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	20	48	32	-
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	16	52	32	-
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	8	52	36	4
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	8	64	28	-
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	16	60	20	4
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ)บอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	28	36	32	4

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคุ้	28	36	32	4
4.2 ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ตามธรรมชาติ	32	68	-	-
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่ง	16	48	36	-
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคุ้	28	44	28	-
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคุ้	20	44	36	36
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคุ้	4	56	36	4
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่ง	8	48	32	12
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	8	64	28	-
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	20	60	20	-
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	24	52	24	-
5.4 ความสะอาดของอาหาร	-	64	36	-
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	4	64	32	-
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	12	56	16	16
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	12	64	24	-
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	8	68	28	-
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	8	40	52	-
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	20	44	32	4

หมวด	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
7. หมวดสุขา				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขา	4	32	56	8
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขา	-	48	48	4
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	12	56	28	4
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	4	52	36	8
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใน เคียง	12	44	36	8
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	4	52	36	8
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	8	64	28	-
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	8	20	68	4
10.3 เส้นทางเดินเรือ	8	36	52	4
10.4 ราคาเรือ	8	48	44	-

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุมด้านจุดเด่นและสิ่งที่ประทับใจหลังการ พัฒนา

จุดเด่นของแก่ง	สิ่งที่ประทับใจที่สุด
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ความสวยงามของธรรมชาติ แก่ง โขดหิน ▪ ความคดโค้งของแม่น้ำโขง ▪ อาหารกึ่งเต้าน ▪ มะพร้าวแก้ว ของฝาก 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แก่งหิน ทิวทัศน์สวยงาม แม่น้ำโขง ▪ หาดทราย ▪ การล่องเรือชมทิวทัศน์และประเทศเพื่อนบ้าน ▪ การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและวิธีการ ▪ ทำมาหากินของชาวบ้าน

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวควบคุมด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและสิ่งที่ควรจัดให้มี บริการหลังการพัฒนา

สิ่งที่ควรปรับปรุง	สิ่งที่ควรจัดให้มีบริการ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ห้องน้ำควรให้มีเพียงพอ และแยกชายหญิง ▪ การประชาสัมพันธ์ ▪ กลุ่มอาหารด้านบริการอาหารเช้า ราคาแพง ▪ บางครั้งไก่ย่างไม่สุก การต้อนรับควรยิ้มแย้ม ▪ และคุณภาพของอาหาร ▪ บริเวณชายฝั่ง การจัดระเบียบชายฝั่ง ▪ ถังขยะควรมีเพิ่ม ▪ เรือควรมีเสื้อชูชีพเพียงพอ และเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยว ▪ จุดบริการนักท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไกด์นำเที่ยว ▪ ควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว (จักรยาน จัปปลา) ▪ รถประจำทางมาแก่งคุดคู้

4.7 การประชุมภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสรุปผลการวิจัย

หลังจากดำเนินการตามแผนพัฒนาแล้วก็ได้จัดให้มีการประชุมภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอีก 1 ครั้ง เพื่อสรุปผลการดำเนินการขั้นสุดท้ายและหารือเพื่อการจัดพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ซึ่งได้จัดประชุมขึ้นวันที่ 7 เดือน เมษายน พ.ศ.2548 เวลา 10.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมหาดพรหม เชียงคานฮิลลีสอร์ท ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยทุกภาคีที่ได้เข้าร่วมรับฟังโครงการวิจัยในครั้งแรก จำนวน 20 คน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน เทศบาลตำบลเชียงคาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มหลังคาแดง กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มแม่ค้าแผงลอย กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย ผู้จัดการเชียงคานฮิลลีสอร์ท และกลุ่มเรือนำเที่ยวแก่งคุดคู้ (ภาพที่ ก.21)

ในการประชุมคณะวิจัยได้แสดงให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของการดำเนินการทั้งเชิงพรรณนา และเชิงสถิติที่มาจาก การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของของนักท่องเที่ยว 2 กลุ่มก่อนและหลังดำเนินการ จากนั้นได้หารือที่ประชุมเรื่องการจัดพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยว อันเป็นโอกาสในการนำเสนอผลงานวิจัย เพื่อคืนความรู้ให้แก่ชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในจังหวัดเลย ผลการประชุม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ได้กำหนดการพิธีเปิดงานที่เห็นชอบร่วมกัน
2. ได้ผู้รับผิดชอบงานในแต่ละจุดได้แก่ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายจัดขุมนิทรรศการ ฝ่ายการแสดง ฝ่ายเรือนำเที่ยว
3. ได้ข้อตกลงในเรื่องการแต่งกาย เวลานั้นัดหมาย สถานที่นัดหมายที่ชัดเจน
4. ได้ผู้กล่าวรายงานซึ่งเป็นตัวแทนของท้องถิ่นได้แก่ปลัดอบต.เชียงคาน
5. ได้ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการพัฒนาด้านพื้นที่นำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.8 การสรุปงานวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน

4.8.1 รูปแบบการจัดงาน

วัตถุประสงค์ของการจัดงานสรุปงานวิจัยนั้นมีเพื่อให้ภาคีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแก่งคุดคู้ได้เห็นภาพรวมทั้งหมดของการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม แม้ว่าในระหว่างกระบวนการวิจัยจะมีกิจกรรมประชุมย่อยหลายครั้งเพื่อร่วมวางแผนแล้วก็ตาม แต่หลายครั้งก็ไม่สามารถจัดให้ครบทุกภาคีได้ ดังนั้นการจัดงานจะเป็นเวทีที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองและผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงก็ได้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั่นเอง และเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงพร้อมกับสื่อมวลชน

ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่วิจัยจึงจัดให้มีพิธีเปิดด้วยซึ่งใช้ชื่อว่า “พิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน” เพื่อให้เกิดแบบอย่างที่ดีแก่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ต่อไป

การดำเนินงานเริ่มจากการให้ผู้มีเกียรติทุกท่านได้ชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับงานวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ จากนั้นหัวหน้าโครงการ ดร.สุวารีย์ ศรีปฐมนะได้กล่าวรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ผู้ประสานงานเครือข่ายการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คุณภูมิภักษ์ พิทักษ์เชื่อนพันธ์ รายงานเกี่ยวกับบทบาทของสกอ. กับการสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทย และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน คุณรุ่งอรุณ พิมพ์หล่อน รายงานเกี่ยวกับโครงการต่อเนื่องจากโครงการวิจัยเพื่อรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งหมดนี้รายงานต่อประธานในพิธีเปิดนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายธนาวุฒิ ทิมสุวรรณ ผู้ที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ และมีอำนาจตัดสินใจเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหารพื้นที่

หลังจากพิธีเปิดอย่างเป็นทางการแล้ว ก็เป็นการนำประธาน สื่อมวลชน และแขกผู้มีเกียรติ เยี่ยมชมนิทรรศการสรุปผลการวิจัย ซึ่งจะจัดเป็นจุดๆ ให้เห็นความร่วมมือและพัฒนาการของกลุ่มผู้ประกอบการภายในแก่งคุดคู้ การจัดแสดงสินค้าของตำบลต่างๆ ของอำเภอเชียงคาน แล้วเยี่ยมชมจุดต่างๆ ภายในแก่งเพื่อให้เห็นพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการวิจัย ได้แก่ บริเวณสวนหย่อม จุดนวดเท้า ร้านค้าแผงลอย กลุ่มหลังคาแดง ชมรมจักรยาน ปิดท้ายด้วยการรับประทานอาหารที่กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง และล่องเรือกับชมรมเรือนาเที่ยวแก่งคุดคู้ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งหมดทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แก่ ชุมชน ส่วนราชการที่ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่ ส่วนราชการที่ดูแลในระดับบริหาร สื่อมวลชน และคณะวิจัยให้เห็นความสำคัญของการทำงานแบบมีส่วนร่วม (ภาพที่ ก.22 และ ก.23)

4.8.2 สรุปการจัดนิทรรศการและงานวิจัย

โดยรวมแล้วการดำเนินการทุกอย่างเป็นไปตามกำหนดการ มีผู้เข้าร่วมงานทั้งหมด 124 คน ซึ่งประกอบไปด้วยภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแก่งคุดคู้ หน่วยงานราชการในอำเภอเชียงคานและจังหวัดเลย กลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของอำเภอเชียงคานและอำเภอด่านซ้าย ซึ่งผลจากการจัดให้ทุกฝ่ายให้พบกันสรุปได้ว่า ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ให้การยอมรับที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะให้การสนับสนุนในช่วงปีพ.ศ. 2548-2552 ซึ่งมีเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังได้เสนอให้ผู้รับผิดชอบงบประมาณด้านการก่อสร้างได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาสถานที่และสิ่งก่อสร้าง ส่วน สกอ. จะสนับสนุนในรูปแบบกระบวนการวิจัย ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น มีความยินดีที่เห็นแนวโน้มการพัฒนาของพื้นที่ที่สามารถดูแลจัดการตัวเองได้ระดับหนึ่ง

พิจารณาเป็นกรณีๆ ไป และดูศักยภาพของการจัดการขององค์กรในพื้นที่ด้วย ส่วนการนำเยี่ยมชม นิทรรศการต่างๆ นั้นเป็นการดีมากเพราะทำให้เห็นกระบวนการวิจัยพัฒนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและกลุ่มต่างๆ ได้มีโอกาสเสนอข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาต่อไปได้

4.8.3 ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน

ตารางที่ 4.19 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมงานสรุปงานวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	28	70
หญิง	12	30
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
21-45 ปี	12	30
46-60 ปี	26	65
61 ปีขึ้นไป	2	5
3. ที่อยู่		
แก่งคุดคู้ บ้านน้อย	10	25
จังหวัดเลย	29	72.5
จังหวัดอื่นๆ	1	2.5

จากแบบประเมินพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 70 และหญิง ร้อยละ 30 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 46-60 ปี ร้อยละ 65 รองลงมาช่วงอายุ 21-45 ปี ร้อยละ 30 สำหรับที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่จังหวัดเลย ร้อยละ 72.5 รองลงมาคือแก่งคุดคู้ บ้านน้อย ร้อยละ 25 ตามลำดับ นั่นคือเกือบทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 97.5 เป็นคนจังหวัดเลย

ตารางที่ 4.20 การประเมินเกี่ยวกับโครงการวิจัยและคณะวิจัย

หัวข้อการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
จุดที่เลือกทำการวิจัย	50	37.5	7.5	5
ความเชี่ยวชาญของคณะวิจัย	37.5	52.5	10	-
ระยะเวลาของการวิจัย	10	50	27.5	12.5
กระบวนการ/วิธีการวิจัย	37.5	42.5	17.5	2.5
การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่การวิจัย	40	45	10	5
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการวิจัย	32.5	55	5	7.5
ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและการท่องเที่ยว	50	42.5	7.5	-
เฉลี่ย	36.8	46.4	12.1	4.6

จากแบบประเมินเกี่ยวกับจุดที่เลือกทำการวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมามีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 37.5 เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญของคณะนักวิจัยมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 57.5 รองลงมาระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 37.5 เกี่ยวกับระยะเวลาของการวิจัยมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 50 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5 เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย/วิธีการวิจัยมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 42.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.5 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่การวิจัยมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 45 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 40 เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการวิจัยมีระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 55 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 32.5 และเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและการท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 42.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 การประเมินเกี่ยวกับการจัดพิธีเปิด

หัวข้อประเมิน	ระดับความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
วัน/เวลา/สถานที่ในการจัดพิธีเปิด	17.5	70	12.5	-
พิธีกรดำเนินรายการ/การลำดับงาน	20	60	17.5	2.5
สื่อประกอบการจัดงาน (แผ่นพับ โปสเตอร์ วีดีทัศน์ เว็บไซต์)	32.5	52.5	15	-
อาหารว่าง/อาหารกลางวัน	20	55	25	-
นิทรรศการแสดงผลงานวิจัย/ผลงานของ กลุ่มต่างๆ	30	45	20	5
ชุมแสดงสินค้าของงานวิจัย/ของอำเภอ เชียงคาน	27.5	62.5	10	-
เรื่อนำเที่ยว/เส้นทางเดินเรือ	22.5	57.5	15	5
เฉลี่ย	24.3	57.5	16.4	1.8

จากแบบประเมินเกี่ยวกับวัน/เวลา/สถานที่ในการจัดพิธีเปิดมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 70 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 20 เกี่ยวกับพิธีกรดำเนินรายการ/การลำดับงานมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 60 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 20 เกี่ยวกับสื่อประกอบการจัดงาน (แผ่นพับ โปสเตอร์ วีดีทัศน์ เว็บไซต์) มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 52.5 รองลงมาคือมากที่สุด ร้อยละ 32.5 เกี่ยวกับอาหารว่าง/อาหารกลางวันมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 55 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 25 เกี่ยวกับนิทรรศการแสดงผลงานวิจัย/ผลงานของกลุ่มต่างๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 45 รองลงมาคือระดับมากที่สุด ร้อยละ 30 เกี่ยวกับชุมแสดงสินค้าของงานวิจัย/ของอำเภอเชียงคานมีระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 52.5 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 25 และเกี่ยวกับเรื่อนำเที่ยว/เส้นทางเดินเรือมีระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 57.5 รองลงมาคือมากที่สุด ร้อยละ 22.5

บทที่ 5

บทสรุป วิจารณ์ผล และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

5.1.1 บริบทเบื้องต้นของพื้นที่วิจัย

5.1.1.1 การบริหารจัดการพื้นที่

การบริหารจัดการแก่งคุดคู้ในส่วนของ การประกอบธุรกิจดำเนินการโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน นับตั้งแต่เริ่มต้นมีการจัดการท่องเที่ยวในปี 2529 จนถึงปลายปี 2547 จากนั้นมติที่ประชุมหมู่บ้านได้ มอบโอนให้กลุ่มหลังคาแดงเป็นผู้บริหารต่อ ส่วนบริเวณรอบนอกนั้นอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดดูแลที่ดินโดยรวมของแก่ง รายได้ภายในแก่งได้มา จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของกลุ่มแม่ค้าภายในบริเวณแก่ง ค่าจอดรถ และค่าสุชา โดยค่าใช้จ่ายหลักจะเป็นค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าจ้างพนักงานการโรง และความเรียบร้อยทั่วไป จะเห็นได้ว่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามระบบการบริหารจัดการดังกล่าวเป็นไปเพียงเพื่อคงไว้ซึ่งสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งๆ ที่กลุ่มผู้ประกอบการต้องการพัฒนาหากขาดผู้นำในการสร้างร่วมมือ สหภาพที่เกี่ยวข้องได้แก่ อบจ. และอบต. ไม่ได้วางแผนและตัดสินใจร่วมกัน นอกจากนี้ความไม่ชัดเจนในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทำให้ต่างฝ่ายไม่กล้าเข้ามาพัฒนา ด้วยเกรงจะเกิดความขัดแย้ง

5.1.1.2 คุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว

จากการศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวมี สัดส่วนชาย-หญิงใกล้เคียงกัน เป็นวัยรุ่นถึงกลางคนอายุระหว่าง 16-45 ปี เป็นนักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดเลยหรือคนภาคอีสาน มาเที่ยวแก่งคุดคู้จากการบอกเล่าต่อกันมาถึงความงามตามธรรมชาติ โดยกว่าร้อยละ 50 มาเที่ยวแก่งคุดคู้มากกว่า 1 ครั้ง นักท่องเที่ยว นิยมมาเที่ยวแก่งคุดคู้ตลอดทั้งปี แต่จะมีจำนวนมากเป็นพิเศษในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเดินชมทิวทัศน์ รับประทานอาหาร ล่องเรือ ชื้อของที่ระลึก โดยใช้เวลาประมาณ 1-3 ชั่วโมง เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวและรถนำเที่ยว

คุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอ้างอิงจากดัชนีชี้วัด 10 ด้านได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึก สุชา ความปลอดภัย กิจกรรมท่องเที่ยว

และการท่องเที่ยวทางเรือ จากการสำรวจความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อดัชนีชี้วัดดังกล่าว พบว่านักท่องเที่ยวยังไม่พอใจเท่าที่ควร ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จึงต้องมีการวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากขึ้น จะเห็นได้ว่าดัชนีชี้วัดที่ใช้เป็นดัชนีที่ไม่ได้ระบุไว้ในมาตรฐานการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แต่เป็นดัชนีที่ประยุกต์จากเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยว (Criteria for tourism destination) ภายใต้หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Agenda 21 และจากข้อตกลงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (PATA: Code for Sustainable Tourism) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ ดังนั้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาควรเร่งดำเนินการจัดทำมาตรฐานของประเทศไทย แบบครอบคลุมกับแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ให้มีรายละเอียดเพียงพอในตัวดัชนีชี้วัดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

5.1.2 การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

5.1.2.1 การใช้เทคนิค SWOT Analysis และเทคนิค AIC

การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องนั้นได้ดำเนินการหลายครั้ง ครั้งแรกเป็นการรวมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาทั้งหมดเพื่อการทำ SWOT Analysis และ AIC พบว่าจุดเด่นอยู่ที่สภาพธรรมชาติที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้คนที่อภิชาติยดี จุดด้อยอยู่ที่การขาดผู้นำในการสร้างความร่วมมือของชุมชนและขาดการบริหารจัดการที่ดี ในขณะที่แก่งคุดคู้นั้นมีโอกาสจากจำนวนของหน่วยงานภายนอกที่มาสนับสนุนด้านการพัฒนาและด้านงบประมาณและโอกาสจากประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนเองด้วย ในขณะที่เดียวกันภัยที่เกิดขึ้นนั้นมาจากหน่วยงานภายนอกด้วยเช่นกัน กล่าวคือไม่มีหน่วยงานที่จะเข้ามาจัดการดูแลอย่างจริงจังโดยส่วนใหญ่จะมาเพื่อทำโครงการระยะสั้นๆ เท่านั้น

ผลของการทำ SWOT Analysis แสดงให้เห็นว่าทุนทางธรรมชาติและทุนทางสังคมของแก่งคุดคู้นั้นมีสูงมากแต่ขาดการบริหารจัดการแบบพหุภาคีทำให้ขาดความชัดเจน ขาดผู้นำทางความคิด ดังนั้นผู้นำและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการสนับสนุนงบประมาณได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องมีบทบาทในการบำรุงรักษาและพัฒนาพื้นที่ โดยมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารจัดการด้วย

5.1.2.2 ผู้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดเวทีย่อยผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวภายในบริเวณแก่งคุดคู้เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มคนที่ประกอบกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทำให้ทราบสภาพทั่วไปของกลุ่มเหล่านั้นได้แก่

- กลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมืองปัจจุบันเป็นกลุ่มหลักเนื่องจากมีสมาชิกถึง 36 คนในปัจจุบันโดยที่ราคาหุ้นแรกเข้าคนละ 50,000 บาทและขายอาหารที่ขึ้นชื่อของแก่งประเภทปลาน้ำโขง โดยที่กลุ่มนี้มีพัฒนาการจากแม่ค้าแผงลอยทั่วไป เมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ใหม่ในปี 2535 ทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในที่สุด ช่วงแรกนั้นได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชน เมื่อกลุ่มมีการขยายและเข้มแข็งมากขึ้นก็ได้การกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
- ชมรมเรือน้ำเที่ยวของแก่งคุดคู้มีมาตั้งแต่ปี 2529 จำนวน 4 ลำแต่เป็นเรือหางยาว ปัจจุบันมี 4 ลำเท่าเดิมแต่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเป็นเรือน้ำเที่ยวมีเสื้อชูชีพและบรรทุกักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 12 คน มี 2 เส้นทางให้เลือกได้แก่เส้นทางขึ้นและเส้นทางลงรวมระยะทางไปกลับ 8 กิโลเมตร ในอัตราค่าบริการ 300-600 บาท
 - กลุ่มชายของที่ระลีกแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ได้แก่กลุ่มหลังคาแดงจำนวน 22 กลุ่มและกลุ่มแผงลอยทั่วไปจำนวน 34 กลุ่ม ชายของที่ระลีกและของฝากทั่วไป แต่ของฝากที่เป็นเอกลักษณ์จากแก่งคุดคู้ได้แก่ผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วยและมะพร้าว ผ้าฝ้าย เป็นต้น
 - กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วเป็นกลุ่มเมื่อปี 2536 ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม 17 คน กลุ่มมีพัฒนาการเรื่อยมาจากการเช่าสถานที่ที่มีที่เป็นของตนเองและผลิตภัณฑ์ที่ทำได้รับรองมาตรฐานอาหารและยา เช่น มะพร้าวแก้วชนิดแผ่น มะพร้าวแก้วชนิดเส้น กล้วยทอด กล้วยอบเนย และขนมทองพับ
 - กลุ่มจับปลาที่มีเรือหาปลาจำนวน 20 ลำเป็นกลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมช่วงน้ำลดระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายนของทุกปีโดยจับปลาในแม่น้ำโขงจำหน่ายให้กับชาวบ้าน ร้านค้าและนักท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่าชาวบ้านน้อยมีการรวมกลุ่มกันมากกว่าเป็นสิบกว่าปี เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน หรือรองรับนโยบายของรัฐบาลไม่แตกต่างจากชุมชนอื่นนับว่าเป็นความเข้มแข็งของชุมชนอย่างหนึ่ง แต่สิ่งที่เหนือกว่าชุมชนอื่นคือความเหนียวแน่นของกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นด้วยการมีตลาดรองรับที่ชัดเจนคือนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแก่งคุดคู้ ทำให้การรวมกลุ่มเพื่อประกอบธุรกิจนั้นมีความยั่งยืนดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวสามารถนำการพัฒนาได้ จึงควรที่รัฐบาลจะให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจให้ตรงกันด้วยระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับภาคประชาชน

5.1.3 การปฏิบัติการพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว

ก่อนที่จะมีการปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเที่ยวนั้นได้มีการสำรวจระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวดัชนีชี้วัดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว 10 ด้าน โดยใช้นักท่องเที่ยว 2 กลุ่มได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไป และนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร (กลุ่มควบคุม) พบว่าส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับพึงพอใจ

ปานกลางและต้องปรับปรุง จึงได้มีการพัฒนาตามจุดที่เป็นไปได้ในแง่ของพื้นที่ ความร่วมมือของชุมชนและงบประมาณ โดยได้ดำเนินการพัฒนาจุดหลักๆ ทั้งหมดดังนี้

5.1.3.1 บริเวณสวนหย่อม

บริเวณสวนหย่อมได้พัฒนาโดยการรื้อป้ายเก่าที่ทรุดโทรมออก การขยับตำแหน่งป้ายเดิม การทาสีป้าย การย้ายเสาไฟฟ้า และตัดแต่งกิ่งไม้ จัดสวนหย่อมใหม่รวมทั้งบริเวณรอบๆ ศาลาชมวิว การสร้างจุดนวดเท้าจากหินแม่น้ำโขง และตกแต่งภูมิทัศน์โดยรอบของป้ายประจำแก่งคุดคู่ 2 แก่ง นอกจากนี้ยังได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มให้ เช่น ปิมน้ำ อุปกรณ์แต่งสวน ม้าหินอ่อน เป็นต้น

5.1.3.2 การจักระบบจราจรและร้านค้า

การจักระบบจราจรและร้านค้าได้พัฒนาการจักระบบรถให้เดินทางเดียว การปรับปรุงป้ายจราจร การออกกฎหมายห้ามขายของบนทางเท้า การออกกฎหมายปล่อยน้ำเสียลงทางเท้าและสวนหย่อม การจักระเบียบร้านค้าหลังคาแดงไม่ให้รุกล้ำถนน การรื้อซุ้มขายของเก่าที่ไม่เป็นระเบียบและสร้างซุ้มใหม่ให้เป็นระเบียบสวยงาม รวมทั้งการจักระบบร้านค้าที่ขายของบนหาดในฤดูแล้งด้วย

5.1.3.3 กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง

กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมืองได้พัฒนาการปรับปรุงโรงผลิตอาหารให้มีมุงลาดและชั้นวางของ การสร้างที่ล้างจานใหม่ให้ถูกสุขลักษณะ การสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อรองรับน้ำเสียจากการล้างจาน การวางที่ปิดร่องน้ำ การอบรมหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร การตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจักระบบวางสิ่งของภายในครัว และการจักระบบการให้บริการใหม่ มีที่ล้างมือ/เช็ดมือ บริการผักพื้นเมือง ใช้บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติสำหรับข้าวเหนียว

5.1.3.4 กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว

กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วได้พัฒนาโดยการอบรมหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร การตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากน้ำมะพร้าวที่เหลือทิ้งจากการทำมะพร้าวแก้วโดยการทำเป็นน้ำส้มสายชูและวุ้นมะพร้าว การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวที่เหลือทิ้งจากการทำมะพร้าวแก้วโดยทำเป็นดินผสม และถ่านอัดแท่ง

5.1.3.5 กลุ่มเรือนาเที่ยว

กลุ่มเรือนาเที่ยวได้พัฒนาการจักระบบให้เรือมีความสะอาด การเข้มงวดเรื่องจำนวนผู้ลงเรือตามกฎหมาย การส่งเสริมให้มีการบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ลงเรือได้ฟังขณะนั่งเรือ การเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์

5.1.3.6 ป้าย

ป้าย ได้พัฒนาการจัดให้มีป้ายใหม่ และปรับปรุงป้ายเก่าที่ชำรุดเสียหาย โดยทำเป็นป้าย 2 ภาษา เริ่มตั้งแต่เส้นทางเข้าสู่แก่งคุศคู้และภายในบริเวณแก่งคุศคู้ เช่น ป้ายบอกเส้นทางเป็นระยะๆ ป้ายยินดีต้อนรับ ป้ายสุขภาพ ป้ายห้ามจำหน่ายสินค้า ป้ายจุดชมวิว ป้ายจุดนัดพบ ป้ายศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ป้ายร้านอาหาร ป้ายเรือท่องเที่ยว ป้ายจักรยานสำหรับเช่า ป้ายแสดงจุดอันตรายที่ห้ามเล่นน้ำ ป้ายห้ามเก็บหินแม่น้ำโขง ป้ายห้ามเหยียบสนามหญ้า ป้ายจุดถ่ายรูป เป็นต้น

5.1.3.7 ชมรมจักรยานน้ำเที่ยว

ชมรมจักรยานน้ำเที่ยวเป็นชมรมที่ตั้งขึ้นมาใหม่ตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีกิจกรรมเสริมในสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะในฤดูน้ำหลากระหว่างเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน ที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถ เล่นน้ำและชมแก่งได้ มีจักรยานให้เช่าจำนวน 5 คัน

5.1.3.8 การประชาสัมพันธ์และระบบบริหารงาน

การประชาสัมพันธ์และระบบบริหารงาน ได้พัฒนาโดยการจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และวีดิทัศน์ให้ทราบเกี่ยวกับงานวิจัยและแก่งคุศคู้ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบบริหารงานเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้มอบอำนาจการบริหารจัดการให้กลุ่มหลังคาแดงในที่สุด

ในการดำเนินการพัฒนาได้จัดประชุมทุกภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความร่วมมือ โดยงบประมาณที่ใช้ดำเนินการมาจากงบประมาณของหมู่บ้านน้อย กลุ่มธุรกิจ โครงการวิจัย และงบจากคลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่วนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และแรงงานมาจากชุมชนบ้านน้อย อบต.เชียงคาน เทศบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน นักศึกษาโปรแกรมวิชาเกษตรกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จะเห็นได้ว่าปฏิบัติการพัฒนานั้นได้ดำเนินการตามดัชนีชี้วัดทั้งหมด 10 ด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึก สุขภาพความปลอดภัย กิจกรรมท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวทางเรือ ในตัวดัชนีชี้วัด 10 ด้านพบว่าบางดัชนีนั้นต้องมีการพัฒนาสู่มาตรฐานอย่างมาก เช่น การประชาสัมพันธ์ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร ความปลอดภัยและบางดัชนีก็อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจอยู่แล้ว เช่น ในส่วนของสถานที่จอดรถ และสุขา นั้นมีการพัฒนาเล็กน้อย เหตุผลหนึ่งเพราะสภาพเดิมอยู่ในขั้นที่ยอมรับได้ และโดยลักษณะของตัวดัชนีดังกล่าวหากจะมีการพัฒนา จะต้องใช้งบประมาณสูงเพราะเกี่ยวกับงานก่อสร้าง เช่น การเพิ่มสถานที่จอดรถ การสร้างหรือปรับปรุงสุขา เป็นต้น ในขณะที่ดัชนีบางตัว เช่น สินค้าและของที่ระลึก กิจกรรมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยว

ทางเรื่อนั้น จะเป็นดัชนีที่พัฒนาได้ในระดับการให้แนวทางปฏิบัติ เนื่องจากเอกลักษณ์นั้นมาจากผู้ประกอบกรที่จะเป็นผู้ตัดสินใจ

5.1.4 การจัดประชุมทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนา

การดำเนินการพัฒนานั้นเป็นไปด้วยความร่วมมือของภาคีต่างๆ ภายในแก่งคุดคู้ดั่งนั้นระหว่าง การดำเนินการจึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนแผนการดำเนินการให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการตกลงเรื่องค่าใช้จ่ายในการพัฒนา การอนุมัติซื้อปั้มน้ำของคณะกรรมการหมู่บ้าน การตั้งกฎระเบียบการใช้พื้นที่ชายหาด และการบริจาคม้าหินอ่อนของกลุ่มต่างๆ เพื่อการมีส่วนร่วม และโครงการพัฒนาที่จัดขึ้นสามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. แผนพัฒนารวม ได้แก่ การพัฒนาสวนหย่อม การจัดระบบจราจรและร้านค้า การปรับปรุงป้าย การประชาสัมพันธ์และระบบบริหารงาน
2. แผนพัฒนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว กลุ่มเรือนำเที่ยว และกลุ่มจักรยานนำเที่ยว

ในการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่เป็นการวิจัยที่มีความละเอียดอ่อนและอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพราะเมื่อมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือภาคต่างๆ มาประชุมร่วมกันย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งดีที่เกิดขึ้นคือการได้ข้อตกลงร่วมกันโดยที่ภาคีต่างๆ รับทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ของการได้มาซึ่งข้อตกลงนั้นๆ ดังนั้นแทนที่การประชุมดังกล่าวจะให้เกิดขึ้นเฉพาะกระบวนการวิจัย แต่ผู้นำ และคนในชุมชนควรจะได้มีการจัดประชุมขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือเมื่อมีประเด็นที่ไม่สามารถตกลงกันได้ โดยการประชุมไม่จำเป็นต้องให้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการให้ ทั้งนี้จะเกิดประโยชน์ในแง่ของการลดความขัดแย้งและมีการพัฒนาให้ชุมชนดีขึ้นเรื่อยๆ

5.1.5 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน - หลังการพัฒนา

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่แสดงต่อไปนี้เป็นารเปรียบเทียบให้เห็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่อหัวข้อสำรวจทั้งหมดที่เปลี่ยนไปจากกการสำรวจความคิดเห็นครั้งแรกก่อนการพัฒนา และการสำรวจความคิดเห็นหลังจากที่ได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ซึ่งมีหลักการเปรียบเทียบดังนี้ (ตารางที่ ข.1 - ข.2)

1. ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด, มาก, ปานกลาง และควรปรับปรุงมีระดับคะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ
2. นำค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคูณระดับคะแนนที่ได้ แล้วนำคะแนนในข้อนั้นมารวมกันจะได้คะแนนเฉลี่ย

3. คะแนน 1-100 คือพึงพอใจน้อย 101-200 คือพอใจปานกลาง 201-300 คือพอใจมาก และ 301-400 คือพอใจมากที่สุด

5.1.5.1 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไป

ตารางที่ 5.1 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวทั่วไป

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว		
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุนคู้	ปานกลาง	มาก
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุนคู้	ปานกลาง	มาก
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุนคู้	ปานกลาง	มาก
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
2. หมวดสถานที่จอดรถ		
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	มาก	มาก
2.2 ความสะดวกของสถานที่จอดรถ	ปานกลาง	มาก
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	มาก	มาก

ตารางที่ 5.1 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวทั่วไป (ต่อ)

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
3. หมวดป้าย		
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ) ภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
4. หมวดสภาพแวดล้อม		
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคู้	มาก	มาก
4.2 ความสวยงาม/ความเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ	มาก	มาก
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคู้	มาก	มาก
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคู้	มาก	มาก
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มากที่สุด
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
5. หมวดร้านอาหาร		
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	มาก	มาก
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	มาก	มาก
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	มาก	มาก
5.4 ความสะอาดของอาหาร	มาก	มาก
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	มาก	มาก
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	มาก	มาก

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก		
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
7. หมวดสุขภาพ		
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขภาพ	ปานกลาง	ปานกลาง
7.2 ความถูกต้องลักษณะของสุขภาพ	ปานกลาง	ปานกลาง
8. หมวดความปลอดภัย		
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	ปานกลาง	มาก
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ		
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	ปานกลาง	มาก
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ		
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	มาก	มาก
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	มาก	มาก
10.3 เส้นทางเดินเรือ	ปานกลาง	มาก
10.4 ราคาเรือ	มาก	มาก

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 200 คนก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้ดัชนีชี้วัด 10 ประเด็นที่มีข้อย่อยทั้งหมด 40 ข้อ พบว่าความพึงพอใจคงเดิมในระดับปานกลาง 2 ข้อ คงเดิมในระดับมาก 19 ข้อ ส่วนความพึงพอใจที่เปลี่ยนไปทางบวกจากระดับปานกลางไปเป็นมากมี 18 ข้อ และจากระดับปานกลางไปเป็นมากที่สุดมี 1 ข้อ เมื่อคิดเป็นสัดส่วนร้อยละของการเปลี่ยนแปลง พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก 19 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 47.5

และนักท่องเที่ยวเห็นว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 52.5 จะเห็นได้ว่าเกือบร้อยละ 50 พบว่ามี การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และมีข้อเสนอแนะหลังการพัฒนาน้อยกว่าก่อนการพัฒนา ถึงแม้ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวนั้นจะไม่ใช่กลุ่มเดียวกันก็ตาม แต่การที่นักท่องเที่ยวเห็นความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังการพัฒนานั้นเป็นกลุ่มที่เคยมาเที่ยวแก่งคุดคู้มากกว่าหนึ่งครั้งถึงกว่าร้อยละ 90 (ตารางที่ 4.11)

5.1.5.2 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 5.2. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวควบคุม

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว		
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	มาก	มาก
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	ปานกลาง	ปานกลาง
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	มาก	มาก
2. หมวดสถานที่จอดรถ		
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	มาก	มาก
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	ปานกลาง	มาก
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	ปานกลาง	มาก
3. หมวดป้าย		
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ) ภายในแก่งคุดคู้	ปานกลาง	มาก

ตารางที่ 5.2.ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวควบคุม (ต่อ)

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
4. หมวดสภาพแวดล้อม		
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มาก
4.2 ความสวยงาม/ความเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ	ปานกลาง	มากที่สุด
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มาก
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มาก
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มากที่สุด
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มาก
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุดคุ้	ปานกลาง	มาก
5. หมวดร้านอาหาร		
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	มาก	มาก
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	มาก	มาก
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	ปานกลาง	มาก
5.4 ความสะอาดของอาหาร	ปานกลาง	มาก
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	ปานกลาง	มาก
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	ปานกลาง	มาก
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก		
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	มาก	มาก

ตารางที่ 5.2.ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อน-หลังพัฒนาของนักท่องเที่ยวควบคุม (ต่อ)

หมวด	ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
7. หมวดสุขา		
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขา	ปานกลาง	มาก
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขา	ปานกลาง	มาก
8. หมวดความปลอดภัย		
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	ปานกลาง	มาก
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ		
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	ปานกลาง	มาก
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ		
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	มาก	มาก
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	ปานกลาง	มาก
10.3 เส้นทางเดินเรือ	มาก	มาก
10.4 ราคาเรือ	มาก	มาก

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุมจำนวน 25 คนก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป (ใช้ดัชนีที่วัด 10 ประเด็นที่มีข้อย่อยทั้งหมด 40 ข้อ) พบว่าความพึงพอใจคงเดิมในระดับปานกลาง 1 ข้อ คงเดิมในระดับมาก 12 ข้อ ส่วนความพึงพอใจที่เปลี่ยนไปทางบวกจากระดับปานกลางไปเป็นมากมี 25 ข้อ และจากระดับปานกลางไปเป็นมากที่สุดมี 2 ข้อ เมื่อคิดเป็นสัดส่วนร้อยละของการเปลี่ยนแปลง พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก 27 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 67.5 และนักท่องเที่ยวเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 32.5 จะเห็นได้ว่ากว่าร้อยละ 65 พบว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี การที่นักท่องเที่ยวเห็นชัดถึงการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเดียวกันที่ให้ความเห็นก่อนการพัฒนา จึงเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงมาก และมีข้อเสนอแนะหลังการพัฒนาน้อยกว่าก่อนการพัฒนา ผลที่ได้สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าการวิจัยพัฒนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี แต่การวิจัย

พัฒนาภายใต้งบประมาณ และระยะเวลาที่จำกัดทำให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้ทุกประเด็นดัง
ได้ชี้แจงในหัวข้อ 5.3

5.1.6 การประชุมภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสรุปผลการวิจัย

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อได้นำเสนอภาพรวมทั้งหมดของการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม มีการนำเสนอลำดับขั้นตอนการทำวิจัยทั้งหมดให้ภาคีต่างๆ
ได้รับทราบและเห็นกระบวนการมีส่วนร่วมตามลำดับเหตุการณ์ ซึ่งผลของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นความ
เปลี่ยนแปลงที่ฟ้องได้ด้วยภาพเหตุการณ์ นอกจากนี้การประชุมครั้งนี้ยังได้ระดมความคิดเห็นต่อการ
จัดงานสรุปงานวิจัยและเปิดตัวแก๊งค์คู้หลังการพัฒนาให้ชุมชนและสื่อมวลชนทราบด้วย

การประชุมเพื่อสรุปผลการวิจัยเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้น และเป็นการคืนข้อมูล
ให้แก่ชุมชน เป็นการสะท้อนให้ชุมชนเห็นว่าเขาควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้างในการรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน
การท่องเที่ยวระดับนี้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นที่เข้ามาดำเนินโครงการหรือกิจกรรมกับชุมชน
ควรจะใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและมีการคืนความรู้ให้กับชุมชนทุกครั้ง เพื่อที่ชุมชนจะ
สามารถดำเนินงานต่อได้เอง เมื่อไม่มีหน่วยงานภายนอกแล้ว

5.1.7 การจัดงานนำเสนอผลการวิจัยและพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน

การจัดงานจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการได้แก่การนำเสนอผลการวิจัยแบบมีส่วนร่วม
และจัดพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานที่เกิดขึ้นจากผลการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง ชุมชน
และสื่อมวลชนได้รับทราบถึงกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหน
ทรัพยากรท่องเที่ยวอันมีค่าของชุมชน ในงานได้เชิญนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้มีหน้าที่ดูแล
รับผิดชอบพื้นที่มาเป็นประธานในพิธีเปิด กล่าวรายงานโดยหัวหน้าโครงการวิจัย ปลัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบล และผู้ประสานงานเครือข่ายการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ของสำนักงานคณะ
กรรมการการอุดมศึกษา โดยเนื้อหาการกล่าวรายงานโดยรวมแสดงให้เห็นกระบวนการวิจัยและ
พัฒนาที่ทำได้ระดับหนึ่งในเชิงของกระบวนการมีส่วนร่วมและการพัฒนาที่ใช้งบประมาณไม่มากนัก
แต่ต้องการให้เกิดการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในด้านงบประมาณ
และการบริหารจัดการ ซึ่งประธานในพิธีได้รับทราบ และกล่าวว่าจะพิจารณาโครงการที่ชุมชนเสนอขึ้น
เป็นกรณีๆ ไป

หลังจากพิธีการแล้ว นักวิจัยได้มีการนำชมนิทรรศการของงานวิจัยที่จัดไว้ให้ชุมชนและสื่อ
มวลชนได้ศึกษา การเยี่ยมชมซุ้มจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ซุ้มจัดงาน
วิจัยของเครือข่ายวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนของสกอ.ในอำเภอเชียงคาน และการนำเยี่ยมชมจุด
ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงหลังการวิจัย เช่น สวนหย่อม จุดนวดเท้า จุดชมวิว กลุ่มหลังคาแดง ชมรม

จักรยาน สูดท้ายพักรับประทานอาหารกลางวันในกลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมือง และล่องเรือชมทิวทัศน์ของชายฝั่งแม่น้ำโขงโดยกลุ่มเรือนำเที่ยว ผลจากการนำเสนอโครงการพัฒนาของอบต. ทำให้อบจ. ได้อนุมัติงบประมาณทำราวกันทางเดินเลียบริมฝั่งโขงเพื่อชมทิวทัศน์

ส่วนการสอบถามความคิดเห็นของผู้มาร่วมงานพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย ให้ความพึงพอใจต่อโครงการวิจัยและคณะวิจัยในหัวข้อ จุดที่เลือกทำวิจัย ความเชี่ยวชาญของคณะวิจัย ระยะเวลาในการทำวิจัย กระบวนการวิจัย การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากเฉลี่ยร้อยละ 46.4 ถึงมากที่สุดร้อยละ 36.8 ส่วนความพึงพอใจที่ให้กับการจัดการพิธีเปิดในหัวข้อวัน/เวลา/สถานที่เปิด พิธีกรดำเนินรายการ สื่อประกอบการจัดงาน อาหารว่าง/อาหารกลางวัน นิทรรศการ ชุมแสดงสินค้า และเรือนำเที่ยว ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากเฉลี่ยร้อยละ 57.5 ถึงมากที่สุดร้อยละ 24.3

การจัดงานสรุปงานวิจัยเพื่อนำเสนอภาพรวมต่อภาคีต่างๆ โดยให้ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมารับฟังและเยี่ยมชมพื้นที่ทำให้เกิดเวทีระหว่างหน่วยงานของรัฐและชุมชน แม้ว่าข้อสรุปที่ได้ยังไม่เป็นที่พอใจของชุมชนโดยรวมที่ไม่ได้อำนาจในการบริหารพื้นที่โดยมีงบประมาณสนับสนุน แต่จะได้เมื่อทำโครงการเสนอขอเท่านั้น ก็นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีที่ทั้งสองฝ่ายได้เจรจากัน ในส่วนของกระบวนการวิจัยและพิธีเปิดนั้นชุมชนพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดอาจเป็นเพราะกระบวนการวิจัยที่ให้โอกาสชุมชนมีส่วนร่วมโดยตลอด นอกจากนี้ยังวัดได้จากความพึงพอใจเชิงพฤติกรรม เช่น การให้ความร่วมมือ ความเป็นกัลยาณมิตร ที่ดีตลอดโครงการวิจัย ผลของการวิจัยพัฒนาทำให้หลายฝ่ายเห็นตรงกันว่าอบจ. น่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้น เพื่อที่จะได้มีการประสานงานกับอบต. ในการเสนอโครงการเพื่อรับการพัฒนา

5.2 วิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5.2.1 แบบแผนและสภาพการจัดการท่องเที่ยว พบว่าแก่งคุดคู้เดิมมีศักยภาพด้านภูมิทัศน์ ที่ตั้ง ความพร้อมด้านการบริการดีมาก แต่การบริหารจัดการยังเป็นแบบสหภาคี โดยฝ่ายต่างๆ ดำเนินการตามเป้าหมายตนเองขาดการตัดสินใจและวางแผนร่วมกัน ไม่มีการประเมินสภาพการท่องเที่ยวจากความเห็นนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ดำเนินการพัฒนา แก่งคุดคู้จึงไม่ได้รับการบูรณะฟื้นฟูโดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อม ขณะที่ความเห็นของนักท่องเที่ยวก็ต้องการให้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว ส่วนผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนพบว่าต้องการพัฒนาและพร้อมที่จะร่วมมือพัฒนาเพราะแก่งคุดคู้คือที่ทำมาหากินเสมือนอู่ข้าวอู่น้ำของชุมชน ความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมจึงมีค่อนข้างสูง แม้จะมีความเห็นต่างกันบ้างแต่ก็สรุปด้วยเหตุผล

5.2.2 รูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานการท่องเที่ยว ได้ใช้หลักการสร้างแผนปฏิบัติการเชิงพหุภาคีโดย ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนตัดสินใจ ร่วมกันดำเนินงาน และร่วมกันประเมินผล ในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ได้ร่วมกันกำหนดดัชนีชี้วัดมาตรฐาน 10 ตัวได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ บ้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าและของที่ระลึก สุขภาพ ความปลอดภัย กิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ และการท่องเที่ยวทางเรือ มีการตั้งคณะกรรมการกลางพัฒนาแก่ผู้จากกลุ่มต่างๆที่ประกอบการท่องเที่ยว ร่วมกับเอกชน ชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วสร้างข้อตกลงร่วมกัน มีแผนพัฒนารวมได้แก่ การพัฒนาสวนหย่อม การจัดระบบจราจรและร้านค้า การปรับปรุงป้าย การประชาสัมพันธ์และระบบบริหาร และมีแผนพัฒนากลุ่มได้แก่ กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว กลุ่มเรือนำเที่ยว และกลุ่มจักรยาน จากนั้นมีการสมทบงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน นอกจากนี้ยังมีการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การใช้กระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษาทำการวิจัยย่อยจากมหาวิทยาลัย รูปแบบของงานวิจัยนี้จึงเกิดประโยชน์ต่อทั้งแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนและสถาบันการศึกษา เป็นการลดช่องว่างระหว่างองค์กรกับประชาชนและองค์กรกับองค์กรโดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area Base)

5.2.3 แบบแผนการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้จัดทำแผนพัฒนารวม ได้แก่การพัฒนาสวนหย่อม การจัดระบบจราจรและร้านค้า การปรับปรุงป้าย การประชาสัมพันธ์ และระบบการบริหารจัดการ และแผนพัฒนากลุ่ม ได้แก่กลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง กลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว และ กลุ่มเรือนำเที่ยว ผลการประเมินทั้งนักท่องเที่ยวหลังการพัฒนาเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าร้อยละ 50 องค์กรและภาคีที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมืออย่างดี แต่ยังคงข้อบกพร่องที่สำคัญในแหล่งท่องเที่ยวคือจัดหาและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน เช่นถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ห้องสุขา พื้นที่สีเขียวและสวนหย่อมที่ดี ดังนั้นการประสานงานในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม และความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับพื้นที่จึงจำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 นโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่นด้วยการท่องเที่ยวควรแปลงสู่การปฏิบัติ โดยให้หลักการมีส่วนร่วมเชิงพหุภาคีทั้งภาคประชาชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ต้องมุ่งมั่นสนับสนุนโดยกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนา มีแผนปฏิบัติการ มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น มีการบริหารงานด้วยทำด้วยหลักธรรมาภิบาล ใช้หลักประชาสังคมและหลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในการตัดสินใจ ทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ช่วยกันบริหารจัดการโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน จัดให้มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจและเรียนรู้

ร่วมกันบนฐานข้อมูลที่เป็นจริง จัดให้มีการประเมินผลและคืนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ช่วยกันพัฒนา มาตรฐานการท่องเที่ยวทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ

5.3.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานทั้งถนน สิ่งก่อสร้างที่จำเป็น เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา สุขา จุดชมวิว พื้นที่สีเขียวและสวนหย่อม การทำป้ายแนะนำจุดท่องเที่ยว ตลอดจนเส้นทางระหว่างจังหวัด อำเภอ เอกสาร สื่อต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบควรได้ สนับสนุนงบประมาณ โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและดำเนินการร่วมกันเพื่อสร้างความรู้สึกรัก เป็นเจ้าของ อาจมอบให้ชุมชนหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยวถาวรช่วยเหลือต่อไป

5.3.3 การท่องเที่ยวที่ดีควรส่งเสริมให้มีการใช้พลังประชาชนในชุมชนและนักวิชาการได้ร่วมกันค้นหาคุณค่าและเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น การมีศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวตามชุมชนชายแดน ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะสนับสนุนให้การท่องเที่ยวมีสาระ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากพื้นที่จริง จะสร้างความเข้าใจระหว่างคนสองประเทศได้ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยดำเนินการระยะยาวและต่อเนื่อง ที่มีการสนับสนุนทั้งหลักการและงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้การท่องเที่ยวชุมชนชายแดนขยายรอบประเทศ ช่วยพัฒนาประเทศได้

5.3.4 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน โดยเฉพาะผู้นำทุกระดับและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและบริหารจัดการโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายที่เหมาะสมกับสภาพแหล่งท่องเที่ยวและสอดคล้องกับตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันบนฐานข้อมูลที่เป็นจริง จัดให้มีการประเมินผลและคืนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ช่วยกันพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ

5.3.5 ควรใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องเพื่อเชื่อมต่อเส้นทางท่องเที่ยวตลอดแนวชายแดนเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสนับสนุนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างชาติโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญ และวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การวิจัยแปรรูปเศษวัสดุเหลือใช้จากการทำมะพร้าวแก้ว ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ผลิตและสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรได้ทำการวิจัยและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกช่วง 5 ปีเป็นอย่างน้อย เพราะเวลาเปลี่ยนไป สถานการณ์และผู้คนก็เปลี่ยนไปด้วย

5.3.6 ในระดับประเทศ การจัดเส้นทางเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นด้วยการพัฒนาระบบเครือข่ายไปยัง แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเกษตรและอื่นๆ จะเป็นการเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชายแดนริมน้ำเหือง-โขงระหว่างแหล่ง

ท่องเที่ยวบ้านท่าดีมีปากแม่น้ำเหือง ศูนย์ศิลปะชีพพิเศษสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถที่บ้านคกจิว กับแก่งคุดคู้ เป็นต้น

5.3.7 ในระดับระหว่างประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ชายแดนทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันจัดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่ยวตามแนวชายแดนให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ โดยให้การท่องเที่ยวเป็นสื่อสู่การเรียนรู้สร้างความเข้าใจคุณค่าชายแดน วิถีชีวิตของประเทศเพื่อนบ้านและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันทำให้เกิดเส้นทาง การท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับชุมชนชายแดนตลอดแนวริมแม่น้ำเหือง-โขงฝั่งไทย

5.3.8 บทเรียนจากการวิจัยครั้งนี้คณะนักวิจัยได้สังเคราะห์ผลการวิจัยและสร้างเป็นข้อเสนอว่ารูปแบบการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่จะสามารถดำเนินให้เกิดคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ควรเน้นการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มทุกระดับคือ T-Targets 2) พื้นที่ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติเป็นเอกลักษณ์และมีขอบเขตที่ต้องให้การคุ้มครองดูแลเป็นพิเศษ คือ A-Area 3) การทำหน้าที่ตามบทบาทและข้อตกลงอย่างจริงจังของทุกภาคี คือ F-Function และ 4) การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน คือ P-Participation หรือรวมเป็น TAFP model เพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและอาจใช้เป็นกรอบแนวคิดนำทางเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- เกษมา ประจง. (2546). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย
- การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว [Online] <http://www.stou.ac.th/tourism/Series/Sep1.asp> (2548, มกราคม 25)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, [Online] <http://www.tat.go.th> (2548, มกราคม 25)
- ข้อมูลบ้านน้อย หมู่ 4 .ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน จ.เลย, 2547
- คำแถลงต่อรัฐสภาของรัฐบาลเรื่องนโยบายการท่องเที่ยวภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร) เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544
- โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2548 [Online] <http://www.greenzonethailand.com/5/> (2548, มกราคม 25)
- จุฑามาศ จิเจริญ. (2545). บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย
- ตำนานแห่งคุณค่าขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน, 2547(อัดสำเนา)
- บันทึกการประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว ครั้งที่ 4, 28-31 ตุลาคม 2546
- ยศ สันตสมบัติ และคณะ (2544) "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากร" โครงการพัฒนาองค์ความรู้และการศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT) โรงพิมพ์นพบุรีการพิมพ์ เชียงใหม่
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549
- รายงานยุทธศาสตร์จังหวัดเลย, 2547สถานการณ์และสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเลย ปี 2547 , [Online] [http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/273/Loei\(report\).doc](http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/273/Loei(report).doc)
- สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง, 2547 (อัดสำเนา)
- สุวรรณ ศรียอง (2546) "กรณีศึกษาเรื่องการเดินทางของกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้วบ้านน้อย หมู่ที่ 4 อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย" สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สุวารีย์ ศรีปุณณะ (2548) “เอกสารประกอบการศึกษาภาคสนาม วิชาภูมิศาสตร์กายภาพ และวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไทย” มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

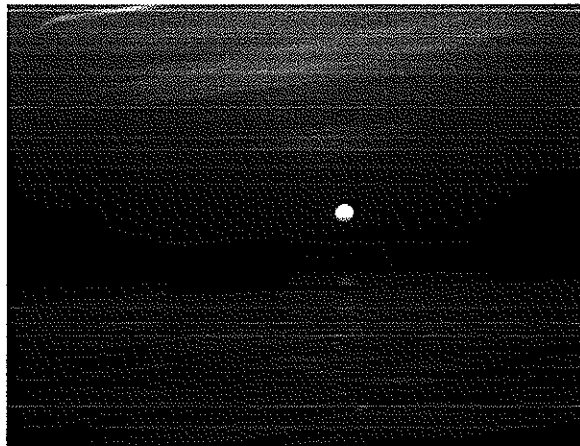
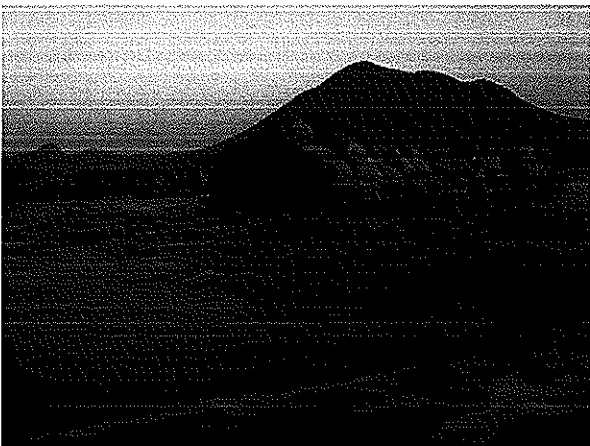
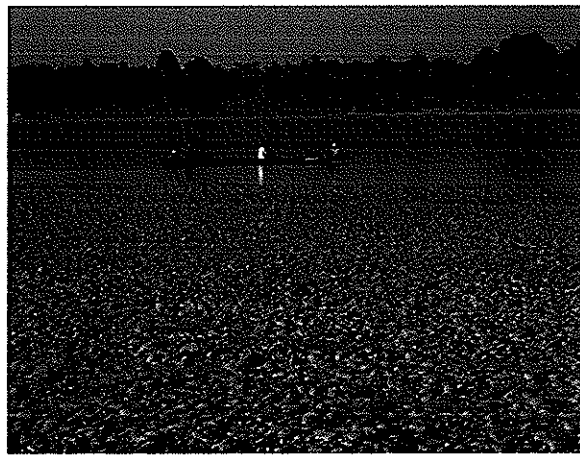
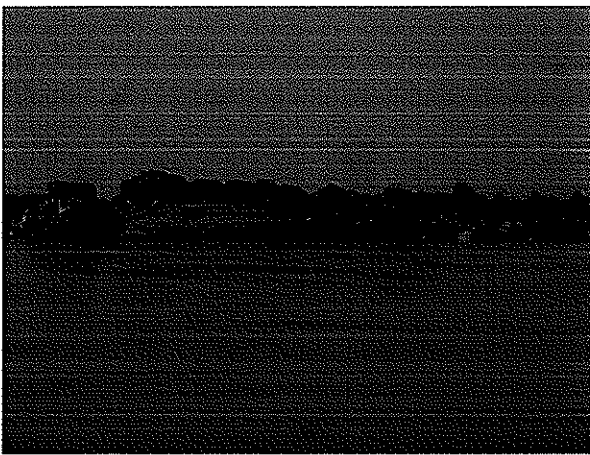
_____ (2547) รายงานการวิจัยเสริมสร้างศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน:กรณีศึกษาการท่องเที่ยวลุ่มน้ำเหือง-โขง บ้านท่าดีหมี ตำบลปากตม จังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สุทิน สุขคง และคณะ(2546). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีแหล่งท่องเที่ยวสวนหินผางาม กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย. สถาบันราชภัฏเลย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

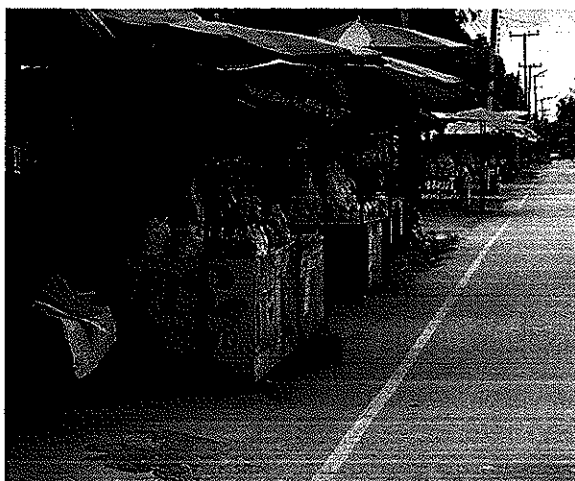
ปริญญา พรหมมินทร์ (2543). บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ก
ภาพกิจกรรมการวิจัย

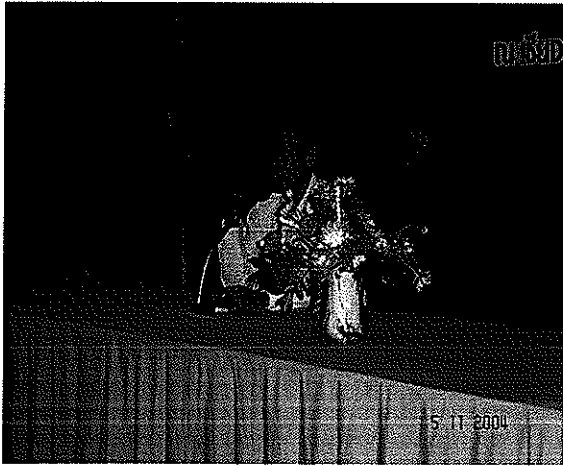
ภาพที่ ก.1 ลักษณะความงามตามธรรมชาติของแก่งคุดคู้

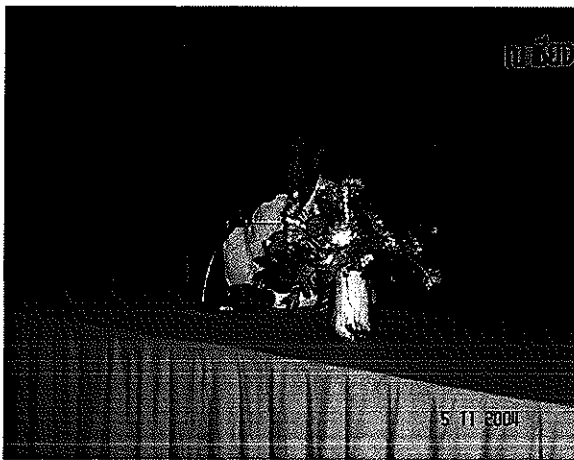
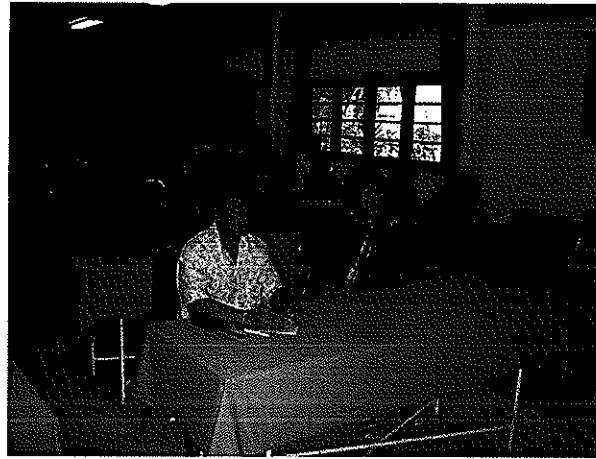
ภาพที่ ก.2 แบบแผน สภาพการท่องเที่ยวก่อนการวิจัย

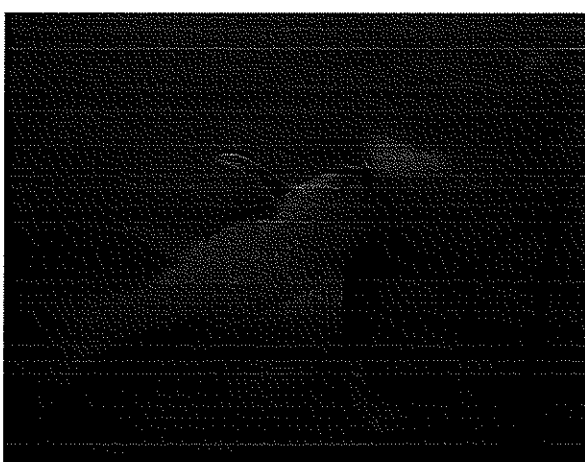
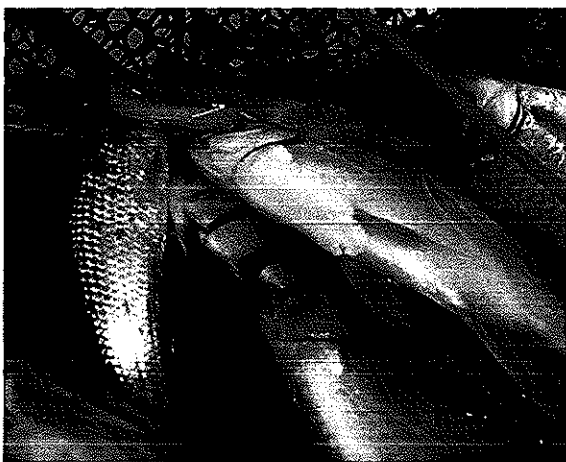
ภาพที่ ก.3 การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

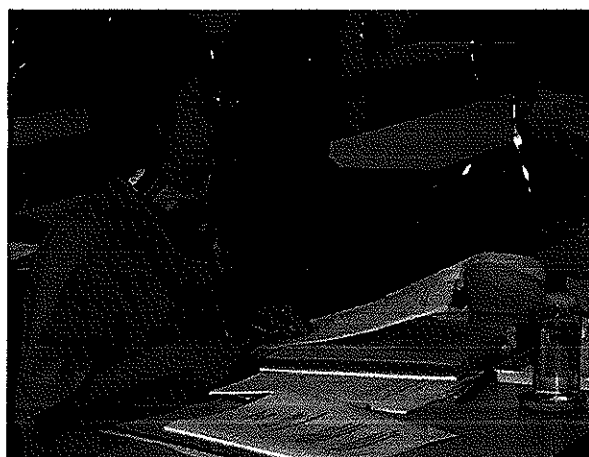
ภาพที่ ก.4 การจัดเวทีร่วมระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

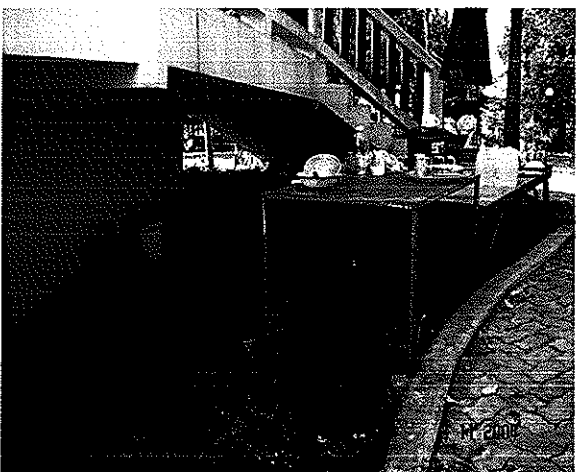
ภาพที่ ก.5 กลุ่มจับปลาแม่น้ำโขง

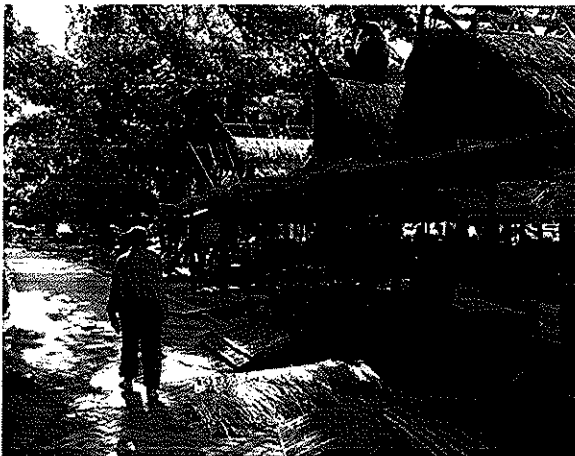
ภาพที่ ก.6 การติดตามประเมินโครงการของสำนักงานการอุดมศึกษา

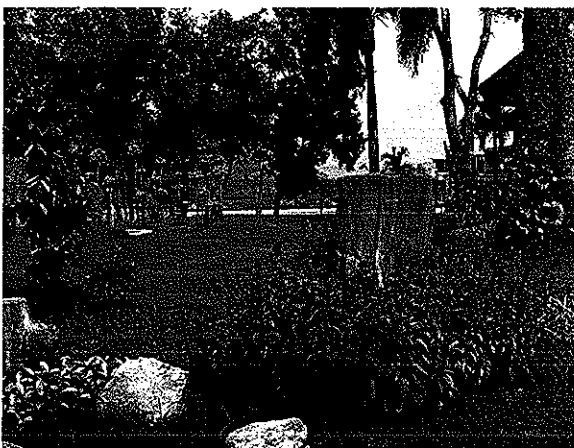
ภาพที่ ก.7 บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุ้ก่อนได้รับการพัฒนา

ภาพที่ ก.8 บริเวณสวนหย่อมของแก่งคุดคู้ระหว่างการพัฒนา

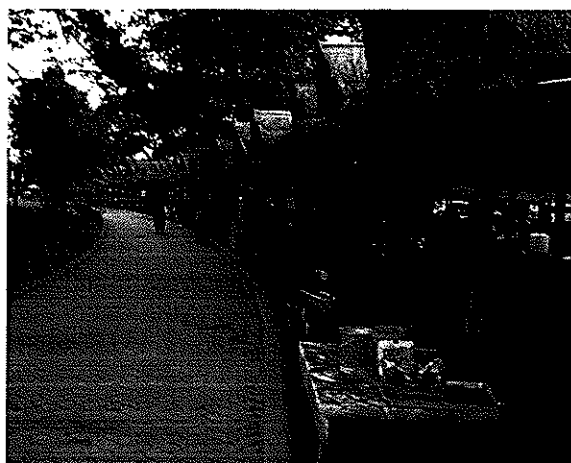
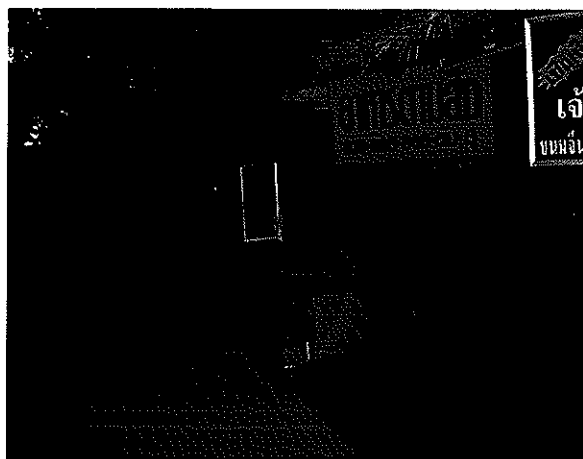
ภาพที่ ก.9 บริเวณสวนหย่อมของแก่งคูด้หลังการพัฒนา

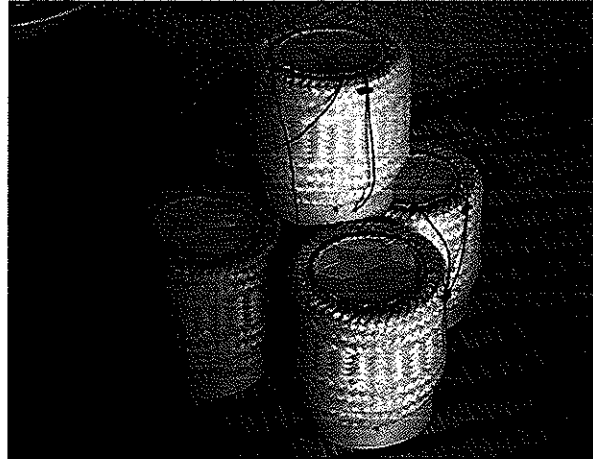
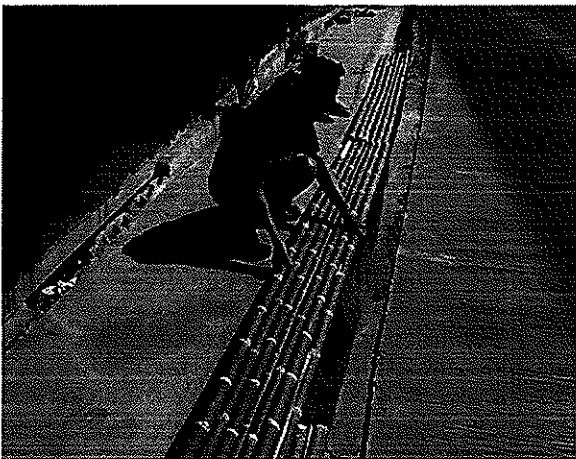
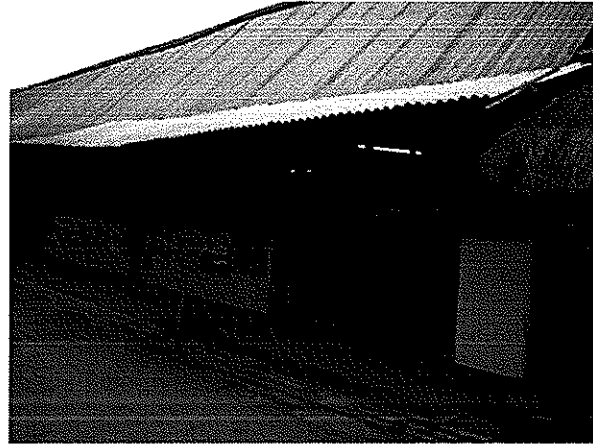
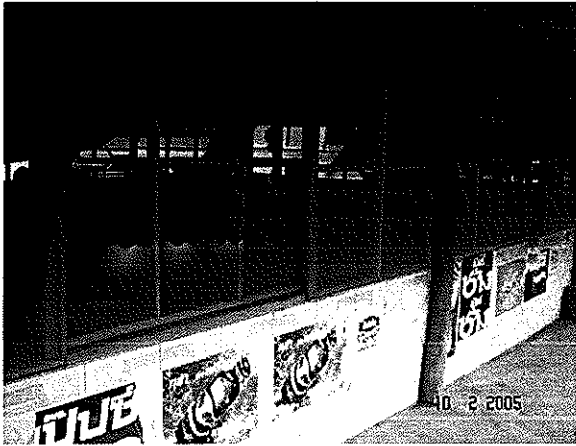
ภาพที่ ก.10 ต้นจําอาโบราณระหว่างการพัฒนาในบริเวณสวนหย่อม

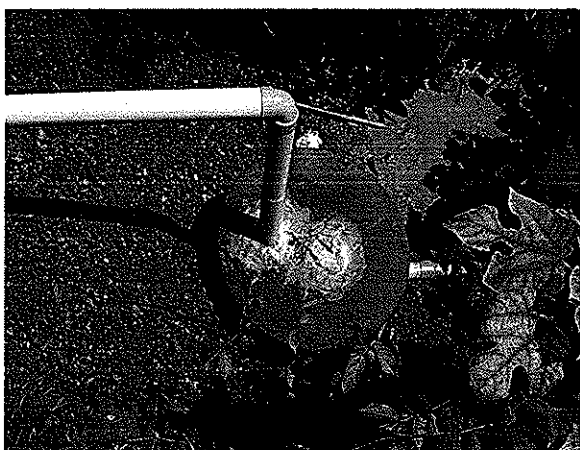
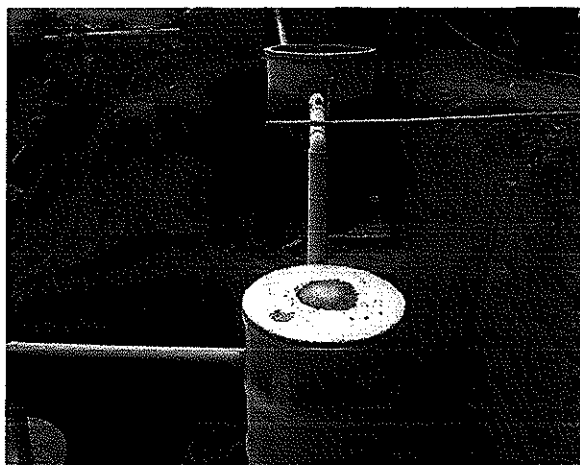
ภาพที่ ก.11 หลังการปรับปรุงการจัดระบบร้านค้า

ภาพที่ ก.12 หลังการปรับปรุงโรงผลิตอาหารของกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง

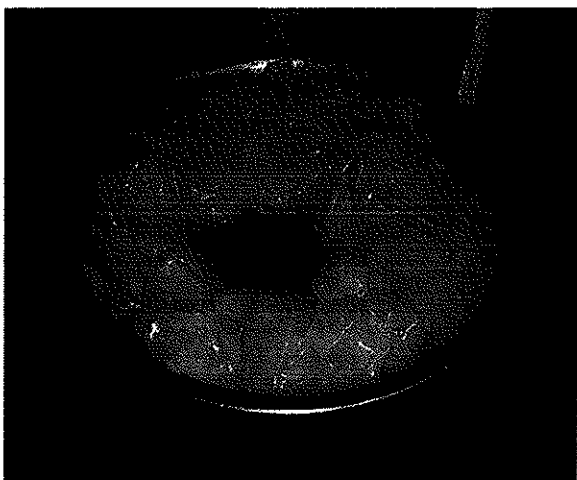
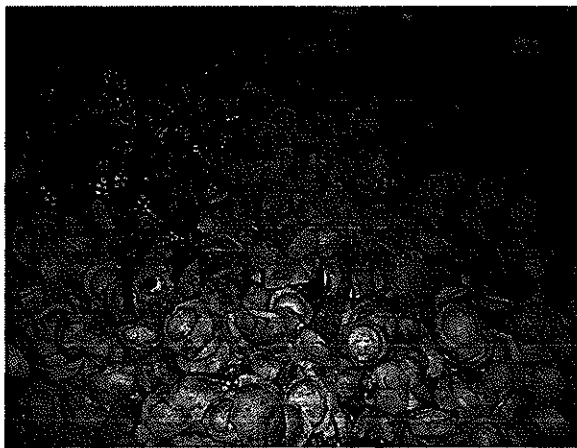
ภาพที่ ก.13 การวิจัยและสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของกลุ่มสตรีขายอาหารพื้นเมือง

ภาพที่ ก.14 การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหารของกลุ่มสตรีอาหารพื้นเมือง

ภาพที่ ก.15 การอบรมหลักการที่ดีในการผลิตอาหารของกลุ่มสตรีมะพร้าวแก้ว

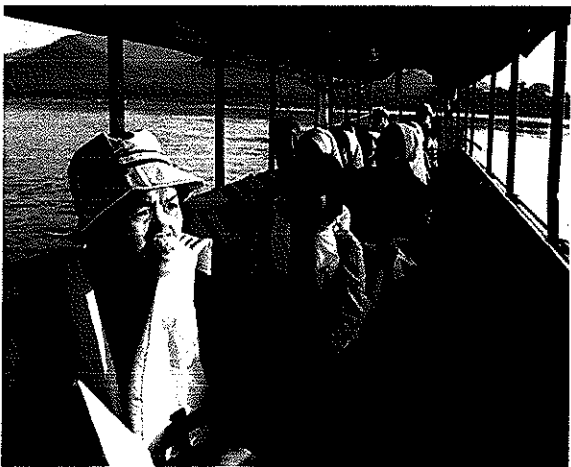
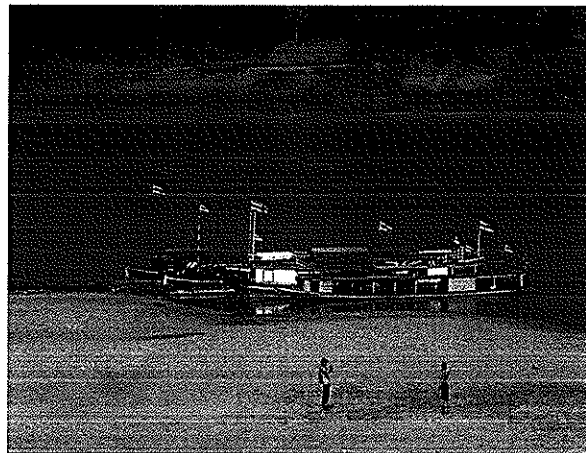
ภาพที่ ก.16 การวิจัยน้ำมะพร้าวที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว

ภาพที่ ก.17 การวิจัยกะลาที่เหลือจากการทำมะพร้าวแก้ว

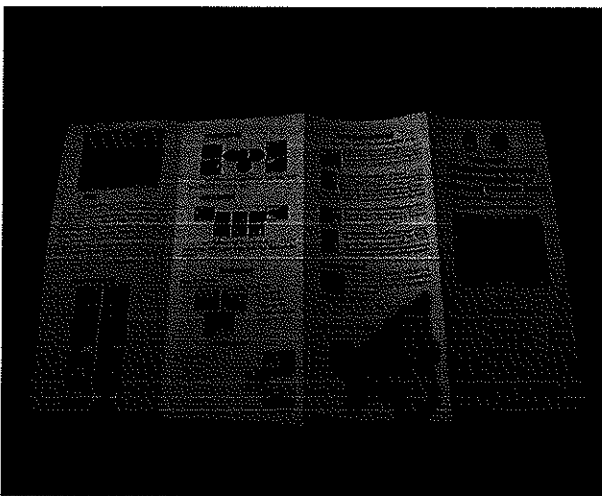
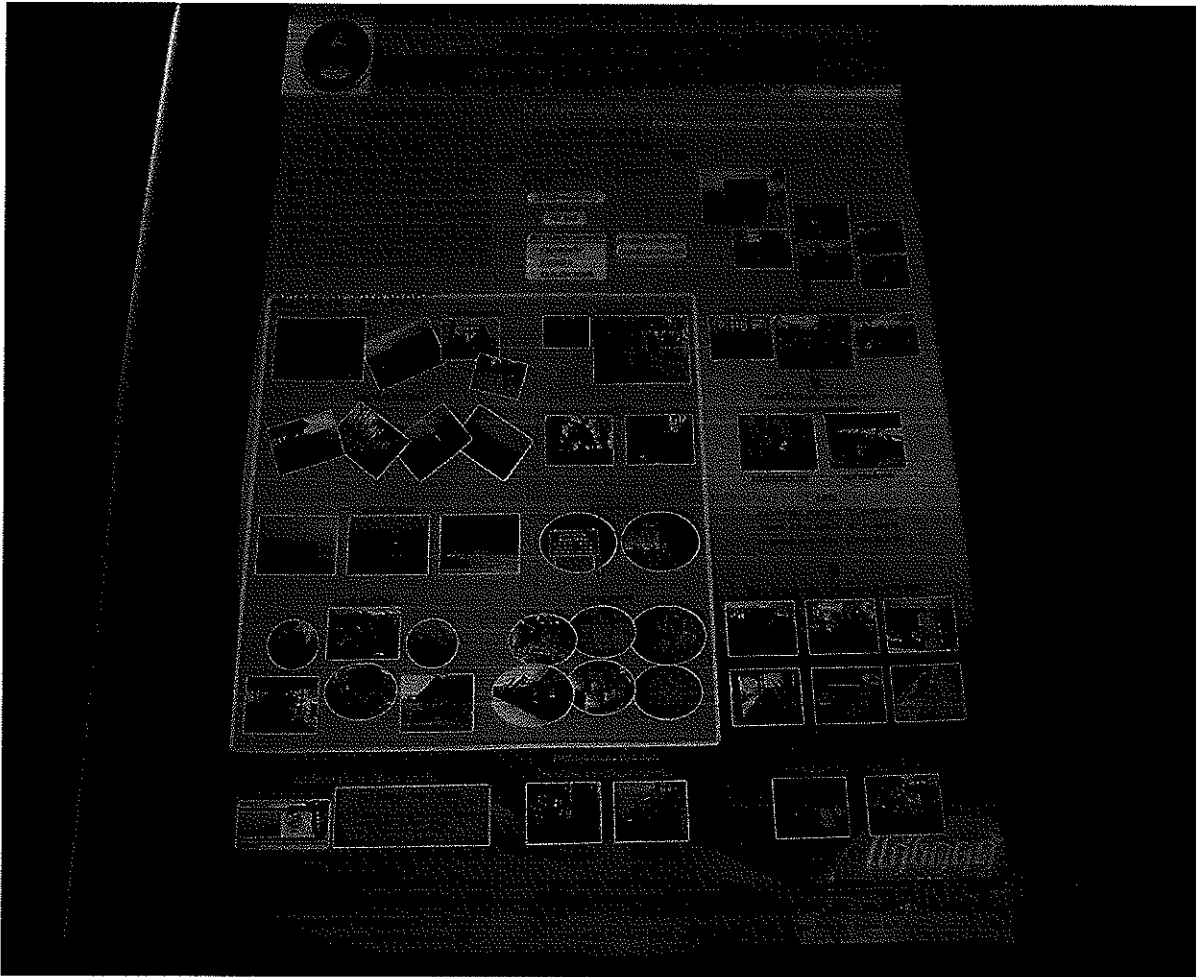
ภาพที่ ก.18 การพัฒนากลุ่มเรือนาเที่ยว

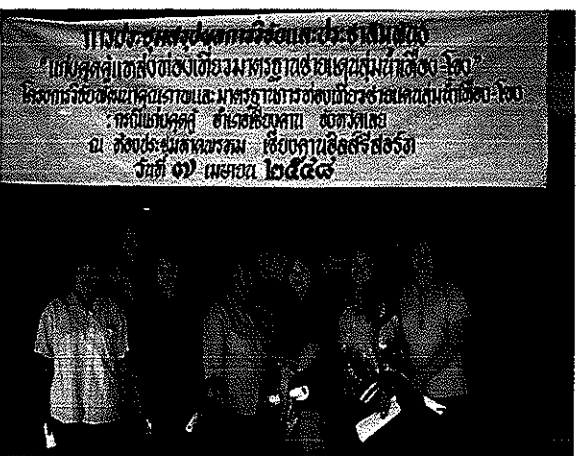
ภาพที่ ก.19 ป้ายต่าง ๆ หลังการพัฒนา

ภาพที่ ก.20 สื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยว

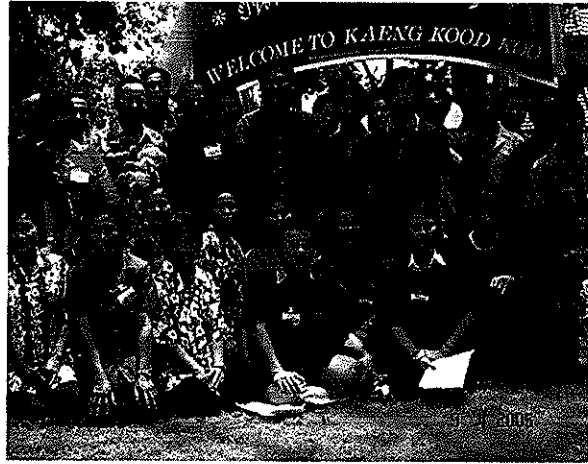
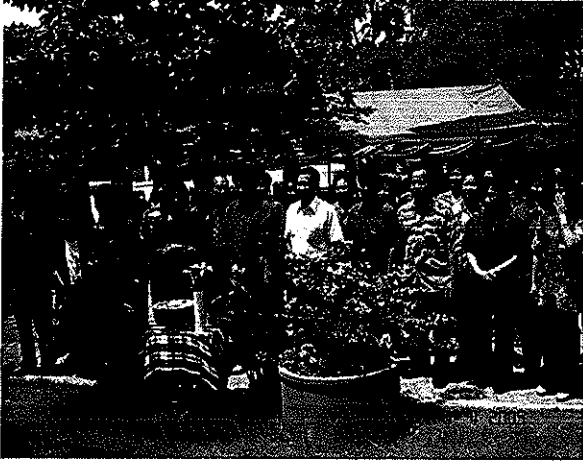
ภาพที่ ก.21 ประชุมภาคีทั้งหมดเพื่อสรุปการวิจัย

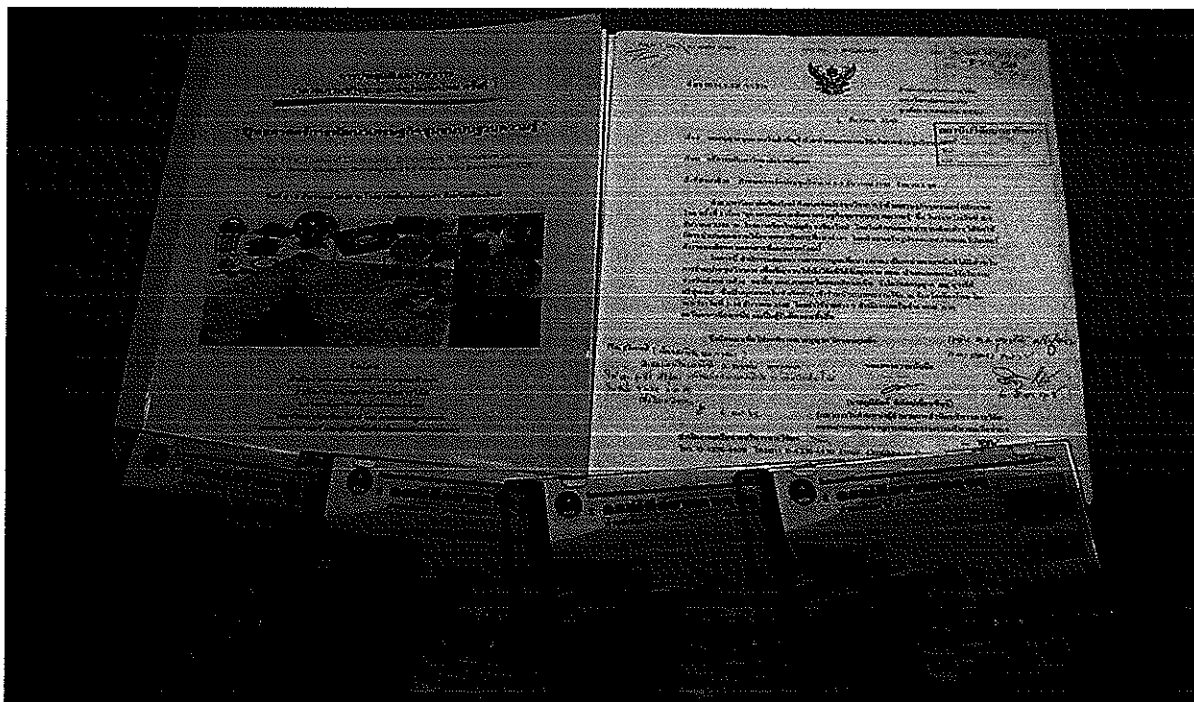
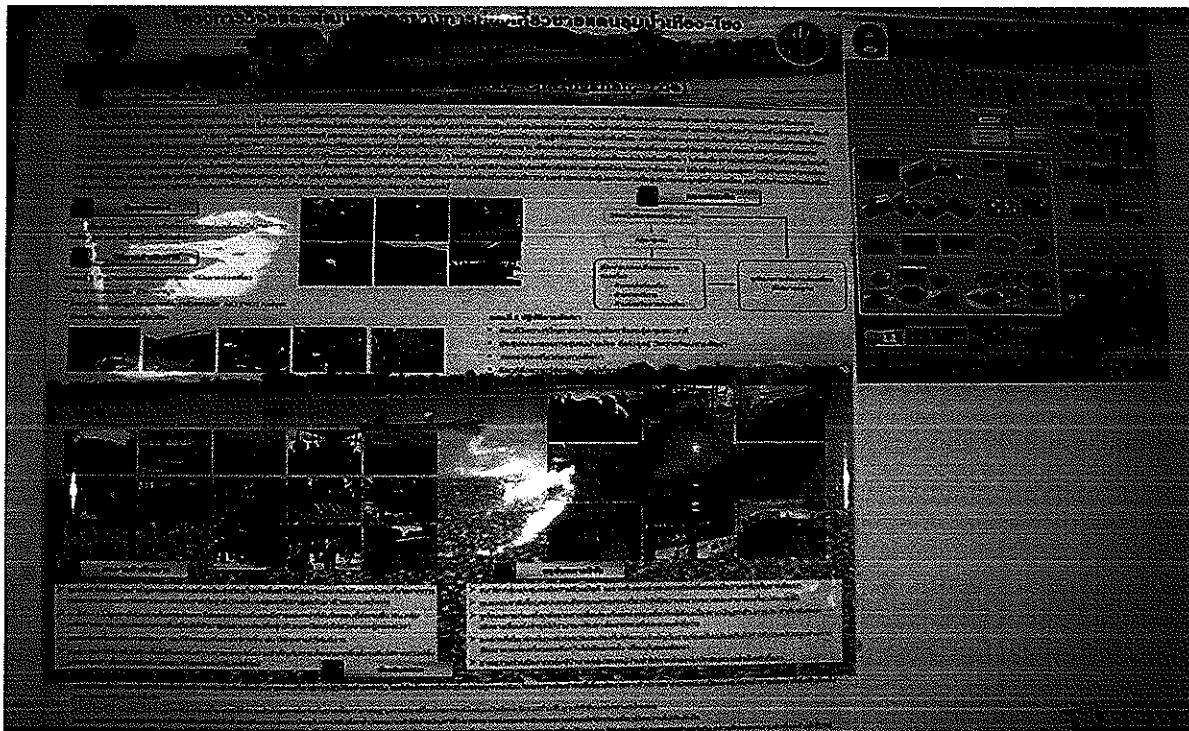
ภาพที่ ก.22 พิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวและนิทรรศการการวิจัย

ภาพที่ ก.23 พิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุ้สู่วัฒนภาพมาตรฐาน

ภาพที่ ก.24 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ภาคผนวก ข ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนา

ตารางที่ ข.1. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนากลุ่มทั่วไป

หมวด	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	194.5	222.5	ปานกลาง	มาก
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	191	217.5	ปานกลาง	มาก
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	165	206.5	ปานกลาง	มาก
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	182.5	222.5	ปานกลาง	มาก
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	174	219	ปานกลาง	มาก
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	186	221.5	ปานกลาง	มาก
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	224.5	243	มาก	มาก
2.2 ความสะดวกของสถานที่จอดรถ	140	251.5	ปานกลาง	มาก
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	219.5	251.5	มาก	มาก
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	199.5	255.5	ปานกลาง	มาก
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	187.5	258	ปานกลาง	มาก
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	198.5	269	ปานกลาง	มาก
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ) ภายในแก่งคุดคู้	198.5	266.5	ปานกลาง	มาก
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคู้	222.5	264	มาก	มาก
4.2 ความสวยงาม/ความเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ	249	274.5	มาก	มาก
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคู้	209	251	มาก	มาก
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคู้	198.5	255.5	ปานกลาง	มาก
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคู้	205.5	261	มาก	มาก
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคู้	185.5	337	ปานกลาง	มากที่สุด
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุดคู้	199	226	ปานกลาง	มาก

หมวด	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	219.5	244	มาก	มาก
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	222.5	243.5	มาก	มาก
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	212.5	240.5	มาก	มาก
5.4 ความสะอาดของอาหาร	216.5	240	มาก	มาก
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	216.5	239	มาก	มาก
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	218.5	247.5	มาก	มาก
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	227	258.5	มาก	มาก
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	220	257	มาก	มาก
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	218	257	มาก	มาก
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	217	257	มาก	มาก
7. หมวดสุขภาพ				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขภาพ	170	194	ปานกลาง	ปานกลาง
7.2 ความถูกต้องลักษณะของสุขภาพ	179.5	198	ปานกลาง	ปานกลาง
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	180	240	ปานกลาง	มาก
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	194	292	ปานกลาง	มาก
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	190.5	238.5	ปานกลาง	มาก
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	188	239	ปานกลาง	มาก
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	217	235.5	มาก	มาก
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	217	238	มาก	มาก
10.3 เส้นทางเดินเรือ	198.5	236.5	ปานกลาง	มาก
10.4 ราคาเรือ	201.5	237	มาก	มาก

ตารางที่ ข.2 การเปรียบเทียบระดับคะแนนความพึงพอใจก่อน-หลังการพัฒนากลุ่มควบคุม

หมวด	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว				
1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแก่งคุดคู้	236	252	มาก	มาก
1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู้	184	240	ปานกลาง	มาก
1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู้	188	196	ปานกลาง	ปานกลาง
1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว	144	236	ปานกลาง	มาก
1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	136	220	ปานกลาง	มาก
1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว	216	236	มาก	มาก
2. หมวดสถานที่จอดรถ				
2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ	204	300	มาก	มาก
2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ	200	288	ปานกลาง	มาก
2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	196	284	ปานกลาง	มาก
3. หมวดป้าย				
3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู้	176	264	ปานกลาง	มาก
3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	140	280	ปานกลาง	มาก
3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู้	160	288	ปานกลาง	มาก
3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ) ภายในแก่งคุดคู้	152	288	ปานกลาง	มาก
4. หมวดสภาพแวดล้อม				
4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคู้	172	288	ปานกลาง	มาก
4.2 ความสวยงาม/ความเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ	184	332	ปานกลาง	มากที่สุด
4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคู้	152	280	ปานกลาง	มาก
4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคู้	136	300	ปานกลาง	มาก
4.5 ที่พักและจุดชมวิวของแก่งคุดคู้	160	320	ปานกลาง	มากที่สุด
4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคู้	152	260	ปานกลาง	มาก
4.7 จำนวนถังขยะ และการจัดการขยะของแก่งคุดคู้	144	252	ปานกลาง	มาก

หมวด	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
5. หมวดร้านอาหาร				
5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร	220	280	มาก	มาก
5.2 สถานที่รับประทานอาหาร	228	300	มาก	มาก
5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร	200	300	ปานกลาง	มาก
5.4 ความสะอาดของอาหาร	176	264	ปานกลาง	มาก
5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร	200	272	ปานกลาง	มาก
5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ	200	264	ปานกลาง	มาก
6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก				
6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก	244	228	มาก	มาก
6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก	224	292	มาก	มาก
6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก	216	256	มาก	มาก
6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก	220	280	มาก	มาก
7. หมวดสุขภาพ				
7.1 จำนวนและที่ตั้งของสุขภาพ	172	232	ปานกลาง	มาก
7.2 ความถูกสุขลักษณะของสุขภาพ	156	244	ปานกลาง	มาก
8. หมวดความปลอดภัย				
8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย	124	274	ปานกลาง	มาก
8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	140	248	ปานกลาง	มาก
9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ				
9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง	200	260	ปานกลาง	มาก
9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	148	252	ปานกลาง	มาก
10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ				
10.1 ความปลอดภัยของเรือ	240	280	มาก	มาก
10.2 จำนวนและประเภทของเรือ	168	232	ปานกลาง	มาก
10.3 เส้นทางเดินเรือ	224	248	มาก	มาก
10.4 ราคาเรือ	216	264	มาก	มาก

ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่องการจัดการท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
โดย โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง
:กรณีแก่งคุดคู้ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

คำชี้แจง

โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย / ใน หรือเติมคำในช่อง.....ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 16 ปี 16-25 ปี 26-45 ปี 46-60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ ข้าราชการ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา ประชาชน
4. ภูมิลำเนา จังหวัดเลย
 ภาคอีสาน
 ต่างจังหวัดไม่ใช่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ต่างประเทศ
5. ท่านทราบว่าแก่งคุดคู้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไร
 จากการบอกเล่าต่อกันมา
 จากโทรทัศน์
 จากวิทยุ
 จากหนังสือพิมพ์
 จากอินเทอร์เน็ต
 จากนิตยสาร
 จากเอกสารการท่องเที่ยวแผ่นพับ/โปสเตอร์
 และอื่นๆ
6. ท่านเที่ยวแก่งคุดคู้แล้วกี่ครั้ง
 ครั้งแรก
 2-4 ครั้ง 5 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในด้านต่างๆ

1. หมวดการประชาสัมพันธ์และข้อมูลท่องเที่ยว

- 1.1 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 1.2 สภาพถนนในการคมนาคมเข้าถึงแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 1.3 ผู้นำเที่ยว(มัคคุเทศก์) ของแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 1.4 แหล่งบริการข้อมูลการท่องเที่ยว
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 1.5 เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 1.6 สื่อต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

2. หมวดสถานที่จอดรถ

- 2.1 จำนวนสถานที่จอดรถ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 2.2 ความสะอาดของสถานที่จอดรถ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 2.3 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

3. หมวดป้าย

- 3.1 ป้ายบอกระยะทางจากตัวจังหวัดจนมาถึงแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 3.2 ป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 3.3 ความชัดเจนของป้ายบอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง
- 3.4 ภาษาของป้าย(ไทย-อังกฤษ)บอกจุดต่างๆภายในแก่งคุดคู๋
 มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4. หมวดสภาพแวดล้อม

4.1 สภาพแวดล้อมโดยรวมและความสะอาดของแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.2 ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.3 ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างในบริเวณแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.4 การจัดสวนหย่อมของแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.5 ที่พักและจุดชมวิวยของแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.6 การจัดการน้ำทิ้งของแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

4.7 จำนวนถังขยะและการจัดการขยะของแก่งคุดคู้

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5. หมวดร้านอาหาร

5.1 ความสะอาดของร้านอาหาร

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5.2 สถานที่รับประทานอาหาร

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5.3 วัสดุ-อุปกรณ์ในการประกอบและเสิร์ฟอาหาร

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5.4 ความสะอาดของอาหาร

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5.5 ความเหมาะสมและความเป็นระเบียบของร้านอาหาร

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

5.6 การต้อนรับของผู้ให้บริการ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

6. หมวดสินค้าและของที่ระลึก

6.1 ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและของที่ระลึก

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

6.2 ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

6.3 บรรจุภัณฑ์ของสินค้าและของที่ระลึก

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

6.4 คุณภาพและราคาของสินค้าและของที่ระลึก

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

7. หมวดสาขา

7.1 จำนวนและที่ตั้งของสาขา

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

7.2 ความถูกต้องลักษณะของสาขา

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

8. หมวดความปลอดภัย

8.1 ป้ายแสดงจุดอันตราย

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

8.2 จุดบริการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

9. หมวดกิจกรรมท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ

9.1 การเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

9.2 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

10. หมวดการท่องเที่ยวทางเรือ

10.1 ความปลอดภัยของเรือ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

10.2 จำนวนและประเภทของเรือ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

10.3 เส้นทางเดินเรือ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

10.4 ราคาเรือ

มากที่สุด มาก ปานกลาง ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ

1. จุดเด่นของแก่งคุดคู้.....
 2. สิ่งประทับใจที่สุดในการมาท่องเที่ยวที่แก่งคุดคู้.....
 3. สิ่งควรปรับปรุงของแก่งคุดคู้คือ.....
 4. สิ่งที่ยังไม่มีบริการและควรจัดให้มี.....
 5. ท่านจะมาเที่ยวแก่งคุดคู้อีกหรือไม่.....
 6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....
-
-
-
-
-

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

คณะวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย-“โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง:กรณีศึกษาแก่งคุดคู้ ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย”

ภาคผนวก ง หนังสือเชิญร่วมกิจกรรมวิจัย(บางส่วน)

ที่ ศธ.๐๕๔๑/แก่งคุดคู้ ๐/๒๕๕๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ถนนเลย – เชียงคาน อ.เมือง

จ.เลย ๔๒๐๐๑

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมเวทีชาวบ้าน

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการการจัดเวทีชาวบ้าน

ด้วยคณะวิจัย “โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดน
ลุ่มน้ำเหือง-โขง: กรณีศึกษาแก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้รับ งบประมาณ สนับสนุน
จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี ๒๕๕๖ จะได้จัดกิจกรรมเวทีชาวบ้านเพื่อให้ได้มาซึ่ง
ข้อมูลบริบทชุมชน ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป
คณะวิจัยเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับพื้นที่วิจัย จึงขอเชิญท่านหรือตัวแทน
จำนวน ๕ ท่าน เข้าร่วมเป็นเกียรติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ใน วันที่ ๕ พฤศจิกายน
๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ แก่งคุดคู้ ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน จ.เลย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุวารีย์ ศรีปานะ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง

โทรศัพท์ ๐๔๒-๘๓๕-๓๔๒-๘ ต่อ ๑๑๐๘ หรือ ๐-๖๒๓๐-๘๐๔๙ โทรสาร ๐๔๒-๘๓๕-๓๔๒

ที่ ศธ.๐๕๔๑/แก่งคุดคู้ ๒/๒๕๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ถนนเลย – เชียงคาน อ.เมือง

จ.เลย ๔๒๐๐๑

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เรื่อง ส่งข้อมูลผลการศึกษาเบื้องต้นของมาตรฐานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อเสนอโครงการ

๒. สรุปผลการศึกษาเบื้องต้นและประมวลภาพการบริหารจัดการ

ด้วยคณะวิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของแก่งคุดคู้ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อของจังหวัดเลย จึงได้เสนอโครงการวิจัย “โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง: กรณีศึกษาแก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี ๒๕๔๗

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นได้แก่ การจัดเวทีชาวบ้าน การประชุมกลุ่มย่อยกับผู้นำหมู่บ้าน การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั่วไปและการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลอง พบว่า มีมาตรฐานในการท่องเที่ยวและประเด็นที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง คณะวิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและรูปภาพ เพื่อพิจารณาในการร่วมหาแนวทางการแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต เพื่อให้การท่องเที่ยว เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดเลยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุวารีย์ ศรีปุ่นะ)

หัวหน้าโครงการ

วิจัยโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง-โขง

โทรศัพท์ ๐๔๒-๘๓๕-๓๔๒-๘ ต่อ ๑๑๐๘ หรือ ๐-๖๒๓๐-๘๐๔

ภาคผนวก จ ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ : ดร.สุวารีย์ ศรีปูณะ
Dr.Suwaree Sripoonsa
- วัน เดือน ปีเกิด : 2 ตุลาคม 2495
- ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ 2 ระดับ 7 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ที่อยู่ : 75 หมู่ 8 ต.นาซ้อ อ.เมือง จ.เลย 42100
โทร. 0-4281-1889 0-1965-1804
- ที่ทำงาน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 42001
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 42001
โทร. 0-4281-1663 0-4283-5223-8 ต่อ 5125 0-1965-1804
โทรสาร 0-4281-1663 0-4281-1143 0-4283-5230
E-mail suwalee49@gmail.com
- การศึกษา : -ศษ.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล 2544
-พ.บ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)
2536
-กศ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2516
- วิทยานิพนธ์ : - วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่องการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อ
การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์จาก
BRT (Biodiversity and Training Program)
- วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ความสามารถในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา
ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ประสบการณ์ทางวิชาการ/บริหาร

ตำแหน่ง

- 2544-2545 ประธานโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
- 2544-2547 กรรมการโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
- 2545-2547 รองประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2545-2546 คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต)
สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2546-2547 อาจารย์พิเศษระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2546-2547 รองอธิการบดีฝ่ายวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2548-ปัจจุบัน

- ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- อาจารย์พิเศษระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารทางวิชาการ

- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไทย (2545)
- แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการพัฒนาสังคม (2544)
- สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา (2545)
- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548)
- การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน (2548)

ประสบการณ์ด้านการสอน / ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สอนระดับปริญญาตรี ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภูมิศาสตร์ การพัฒนาชุมชน สังคมศึกษา ในรายวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา แผนที่กับการจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิศาสตร์กายภาพ สารสนเทศภูมิศาสตร์กับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลระยะไกลเบื้องต้น การประเมินโครงการพัฒนา กระบวนการพัฒนาชุมชน การปฏิรูปที่ดินกับการพัฒนาชุมชน การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม (พ.ศ. 2521-ปัจจุบัน)

สอนระดับปริญญาโท

- สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในรายวิชานิเวศวิทยาและการจัดการสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาตามแนวเนาะ การพัฒนาองค์กร(พ.ศ. 2541- ปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี

- สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา ในรายวิชาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา(พ.ศ. 2547) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในรายวิชา วิจัยชุมชน สัมมนาวิจัยชุมชน ยุทธศาสตร์การจัดการและการประเมินโครงการ หลักและแนวคิดการจัดการและการประเมินโครงการ(พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- สาขาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ในรายวิชา ธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม แนวคิดนิเวศวิทยา(พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สอนระดับปริญญาเอก

- สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษาในรายวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

- สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา (พ.ศ. 2542- ปัจจุบัน)
- สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา (พ.ศ.2545-2546)
- สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ (พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน)

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

- สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาการ

- ด้านการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- ด้านการพัฒนาสังคม-ชุมชน
- ด้านการวิจัยชุมชน การวิจัยและพัฒนา (R&D) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)
- ด้านเครือข่ายเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายแดน และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ด้านภูมิปัญญาในผ้าทอพื้นเมือง และอาหารพื้นบ้าน

งานวิจัย

- การวิจัยประเมินโครงการอีสานเขียว : กรณีป่าชุมชน 2535
- บทบาทพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ 2540 (ผู้ร่วมวิจัย)
- โครงการวิจัยการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในกลุ่มประเทศอินโดจีน 2541 (ผู้ร่วมวิจัย)
- โครงการวิจัยพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้าน : กรณีผ้าขิดไหมและผ้าฝ้ายลายขัดพื้นฐานของภาคอีสาน 2545 (หัวหน้าโครงการ)
- โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการงานวิจัยของสถาบันราชภัฏเลยเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 2546 (หัวหน้าโครงการ)
- โครงการวิจัยการพัฒนากระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีแหล่งท่องเที่ยวสวนหินผางาม กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย 2546 (ผู้ร่วมวิจัย)

- โครงการวิจัยพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชนชายแดน เิงนิเวศ ลุ่มน้ำเหือง-โขง : กรณีบ้านท่าดีหมี ด.ปากตม อ.เชียงคาน จ.เลย 2546 (หัวหน้าโครงการ)

- โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดน ลุ่มน้ำเหือง-โขง : กรณีแก่งคุดคู้ อ.เชียงคาน จ.เลย 2547(หัวหน้าโครงการ)

- โครงการวิจัยและพัฒนามาตรฐานและคุณภาพผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ จังหวัดเลย 2547 (ผู้ร่วมวิจัย)

- การวิจัยเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการเรียนรู้แก่กลุ่ม/องค์กรชุมชนที่เกิดจากการศึกษาภาคสนามของนักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา 2547 (ผู้ร่วมวิจัย)

- โครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ 2547(ผู้ร่วมวิจัย)

- โครงการวิจัยเครือข่ายบริหารจัดการความรู้เพื่อพัฒนาพลังงานและสิ่งแวดล้อมชุมชน 2549 (ผู้ร่วมวิจัย)

- โครงการพัฒนาการจัดการพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม 2549 (หัวหน้าโครงการ)

- โครงการวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร 2549 (หัวหน้าโครงการ)

รางวัล

- ชำราชากรตัวอย่างกระทรวงศึกษาธิการ 2530

- อาจารย์ดีเด่นสาขาการพัฒนาชนบทของมูลนิธิบุญถิ่น อัตถากร กรมการฝึกหัดครู 2537

ประสบการณ์อบรม ศึกษาดูงานต่างประเทศ:

- อบรมการพัฒนา Saemaul Undong Leadership ที่ Saemaul Undong Training Institute สาธารณรัฐเกาหลี(เกาหลีใต้) 2526

- ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ประเทศนิวซีแลนด์และออสเตรเลีย 2535

- ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนไต้ยประชาชนจีน 2537

- ศึกษาดูงานการพัฒนาตามแนวทาง Juche Idea ที่ Juche Idea Training Institute สาธารณรัฐประชาชนไต้ยประชาชนเกาหลี(เกาหลีเหนือ) 2539

- ศึกษาดูงานการจัดการศึกษา การจัดการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ประเทศสาธารณรัฐสวิสเซอร์แลนด์ ประเทศลิคเคนสไตน์ ประเทศออสเตรเลีย และการบริหารงานท้องถิ่นของรัฐบาลบาเวเรีย นครมิวนิค ประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน 2547

ชื่อ: นายวินัย สุตันตั้งใจ
 ตำแหน่งทางวิชาการ: อาจารย์ระดับ 6
 ประวัติการศึกษา:
 ปริญญาโท MSc. Food Science (Food Processing, การแปรรูปอาหาร)
 University of Leeds, Leeds, UK.
 ปริญญาตรี BAppSc. Applied Science (Food Science and Technology)
 University of Queensland, Lawes, Queensland, Australia
 ทนการศึกษาที่ได้รับ: ทนรัฐบาลออสเตรเลีย ไปศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยแห่งมลรัฐ ควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ปี พ.ศ. 2535-2539
 ทนรัฐบาลไทย (กพ.) ไปศึกษาในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยแห่งเมือง ลีดส์ สหราชอาณาจักร (ประเทศอังกฤษ) ปี พ.ศ. 2543-2544
 รางวัลที่ได้รับ: รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครูททองคำ) ประจำปี 2547

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ วิชาการแปรรูปอาหาร การบรรจุภัณฑ์อาหาร และวิศวกรรมอาหาร ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 2541-2543 นักวิทยาศาสตร์ ประจำหน่วยวิจัยเวลดัม คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับมหาวิทยาลัย อ็อกฟอร์ด ประเทศอังกฤษ
 2539-2540 หัวหน้าฝ่ายควบคุมคุณภาพประจำภัตตาคาร เดอะรอยัลไทยออกคิด 3 สาขา ในเมืองบริสเบน รัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย

ประสบการณ์ด้านงานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนที่สำคัญ:

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์แต่งไทยเพื่อเพิ่มมูลค่า (ปี 2545-2546)
2. การพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวลุ่มน้ำเหือง-โขง:บ้านท่าดีหมีและแก่งคุดคู้ (ปี 2546-2548)
3. การพัฒนากระบวนการหมักและบ่มสุราแช่พื้นบ้านด้วยวิทยาศาสตร์ (ปี 2546-2548)
4. การพัฒนาสุราแช่พื้นบ้านในจังหวัดเลยให้ได้มาตรฐาน มผช. (ปี 2547-2548)
5. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ (ปี 2547-2549)
6. การศึกษาวิเคราะห์การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม (ปี 2548.-2549)

วิทยาการรับเชิญ

1. วิทยาการอบรมโครงการ "การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำปลาตำบลผาน้อย" โดยองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้อย วันที่ 18 กรกฎาคม 2546
2. อบรมเรื่อง "ทำอย่างไรให้สุราพื้นบ้านไทยอยู่รอด" โดยสรรพสามิตพื้นที่จังหวัดเลย วันที่ 5 กรกฎาคม 2546
3. อบรมโครงการ "การบริหารธุรกิจแปรรูปของสหกรณ์ (การพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากภูมิปัญญาท้องถิ่น)" โดย สหกรณ์จังหวัดขอนแก่นวันที่ 21-24 กันยายน 2546
4. อบรมโครงการ "ผักและผลไม้แปรรูป (ไวน์สมุนไพรกระชายดำ)" โดย สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย วันที่ 1-2 และ 8-9 ธันวาคม 2546
5. อบรมโครงการ "แปรรูปสับประรด" โดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน วันที่ 22-25 กุมภาพันธ์ 2548
6. อบรมโครงการ "แปรรูปลำไย" โดยเทศบาลตำบลเชียงกลม วันที่ 27-30 สิงหาคม 2548
7. อบรมโครงการ "การทำน้ำผลไม้" โดยสรรพสามิตพื้นที่จังหวัดเลย วันที่ 12 กันยายน 2548

สมาชิกสมาคม สมาชิกสามัญสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางอาหารแห่งประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ: โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 42000
โทรศัพท์/โทรสาร(042) 835342
Mobile (มือถือ) 09 7129939
Email: wsuthan@yahoo.com

ชื่อ: นางมณีรัตน์ สุตันตั้งใจ

ตำแหน่งทางวิชาการ: อาจารย์ระดับ 6

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาโท MSc. Environmental Science (Environmental Pollution Control)
University of Leeds, Leeds, UK.

ปริญญาตรี BSc. (Australian Environmental Studies)
Griffith University, Queensland, Australia

ทุนการศึกษาที่ได้รับ: ทุนรัฐบาลออสเตรเลีย ไปศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยกวิฟฟิท
แห่งมลรัฐ ควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ปี พ.ศ. 2537-2540
ทุนรัฐบาลไทย (กพ.) ไปศึกษาในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยแห่งเมือง
ลีดส์ สหราชอาณาจักร (ประเทศอังกฤษ) ปี พ.ศ. 2543-2544

ประวัติการทำงาน

พ.ย. 2544-ปัจจุบัน **อาจารย์ประจำ** สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2541-2543

ผู้ช่วยนักวิจัย ศูนย์การศึกษาและพัฒนาบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ประสบการณ์ด้านงานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนที่สำคัญ:

1. การจัดการของเสียจากการแปรรูปแดงไทย (ปี 2545-2546)
2. การพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวลุ่มน้ำเหือง-โขง:บ้านท่าดีหมีและแก่งคุดคู้ (ปี 2546-2548)
3. การพัฒนากระบวนการหมักและบ่มสุราแช่พื้นบ้านด้วยวิทยาศาสตร์ (ปี 2546-2548)
4. การจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบการจัดตั้งธนาคารขยะ (ปี 2547-2549)
5. การศึกษาวิเคราะห์การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม (ปี 2548.-2549)

สถานที่ติดต่อ: ไปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 42000

โทรศัพท์/โทรสาร (042) 835342

Mobile (มือถือ) 05 0125459

Email: manee_98@hotmail.com